

کد کنترل

321

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۰۹/۱۶

آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۵

آزمون اختصاصی - دفترچه ۱

ملاحظات	زمان پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
۵۵ سوال ۶۰ دقیقه	۲۳ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی	۱
	۲۰ دقیقه	۳۵	۱۶	۲۰	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۹ دقیقه	۴۵	۳۶	۱۰	علوم اجتماعی	۳
	۸ دقیقه	۵۵	۴۶	۱۰	روان‌شناسی	۴

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیر قانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

۱- اگر $\frac{y-2}{x-1} = \frac{y+2}{x+1}$ باشد، کدام نتیجه گیری درست است؟ ($y = \pm 2$ و $x \neq \pm 1$)

- (۱) $y = 2x$ (۲) $x = 2y$ (۳) $y = -2x$ (۴) $x = -2y$

۲- در کدام گزینه، خطا رخ داده است؟

(۱) $\frac{\sqrt{5 \cdot x}}{2\sqrt{2}} = \frac{5}{2}\sqrt{x}$ (۲) $(a+3b)^2 - (a-3b)^2 = 12ab$

(۴) $\sqrt{\sqrt{81}} - 12 \div 6 \times 2 = 2$

(۳) $\frac{1}{3} - \frac{3x}{2} = \frac{-9x+2}{4(x-2)}$

۳- اگر $x > y$ ، نتیجه گرفته شده در کدام گزینه می تواند نادرست باشد؟

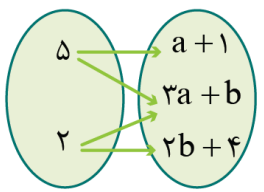
- (۱) $x+3 > y+2$ (۲) $3x > 2y$ (۳) $x^3 > y^3$ (۴) $-2x+1 < -2y+4$

۴- از تساوی $ax+2by = 2ay-bx$ ، کدام نتیجه را نمی توان گرفت؟

(۱) $x = \frac{2ay-3by}{a+b}$ (۲) $y = \frac{bx+ax}{3b-2a}$ (۳) $a = \frac{bx+3by}{2y-x}$ (۴) $b = \frac{2ay-ax}{3y+x}$

۵- اگر نمودار پیکانی زیر تابع باشد، حاصل $a+b$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) -۱ (۴) صفر

محل انجام محاسبات

۶- در کدام گام از حل معادله $x^4 - 1 = -x^4 - x^2$ ، اشتباه رخ داده است؟
گام ۱: سمت چپ را با اتحاد مزدوج و سمت راست را با فاکتورگیری، تجزیه می‌کنیم:

$$(x^2 - 1)(x^2 + 1) = -x^2(x^2 + 1)$$

گام ۲: $x^2 + 1$ را از دو طرف معادله ساده می‌کنیم:

$$(x^2 - 1)\cancel{(x^2 + 1)} = -x^2\cancel{(x^2 + 1)} \Rightarrow x^2 - 1 = -x^2$$

گام ۳: ساده‌سازی می‌کنیم:

$$2x^2 = 1 \Rightarrow x^2 = \frac{1}{2}$$

گام ۴: جواب معادله را پیدا می‌کنیم:

$$x = \pm \frac{\sqrt{2}}{2}$$

- (۱) فقط گام ۲ (۲) فقط گام ۴ (۳) گام‌های ۲ و ۴ (۴) همه گام‌ها درست است.

۷- در مستطیلی، اگر عرض را $\sqrt{5}$ و طول را $\frac{2\sqrt{2}}{3}$ برابر کنیم، اندازه قطر ثابت می‌ماند. نسبت طول به عرض مستطیل اولیه کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

۸- مجموعه اعضای برد تابع $f(x) = \frac{4x^2 - 16}{x^2 - 5x + 6}$ کدام است؟
 $f: \left\{ \frac{5}{2}, \frac{8}{3}, \frac{10}{3} \right\} \rightarrow B$

- (۱) -۲۴ (۲) -۲۶ (۳) -۲۸ (۴) -۳۰

۹- اگر $f = \left\{ \left(-1, \frac{a}{2} - b \right), (2, \sqrt{a} + 1), \left(5, \frac{-2b + 9}{2} \right) \right\}$ تابعی ثابت باشد، b کدام است؟

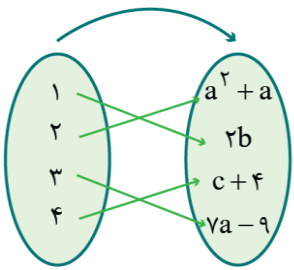
- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{-1}{2}$ (۳) ۱ (۴) -۱

محل انجام محاسبات

۱۰- f تابعی ثابت است که از نقطه $(a+1, 2a-1)$ می‌گذرد. اگر $f(2a-1) = 3-a$ باشد، فاصله نمودارهای توابع f و $g(x) = a$ از یکدیگر چقدر است؟

- (۱) $\frac{1}{3}$
- (۲) $\frac{2}{3}$
- (۳) $\frac{4}{3}$
- (۴) $\frac{5}{3}$

۱۱- نمودار پیکانی مقابل مربوط به یک تابع ثابت است. عرض رأس سهمی $f(x) = ax^2 + bx + c$ کدام است؟

- (۱) -۵
- (۲) ۵
- (۳) -۱۱
- (۴) ۱۱

۱۲- اگر f تابعی ثابت و $f(1) - 2f(2) + 3f(3) - 4f(4) + \dots + 99f(99) - 100f(100) = 160$ باشد، حاصل $f(-2) - 3f(-3)$ کدام است؟

- (۱) $12/8$
- (۲) $-12/8$
- (۳) $6/4$
- (۴) $-6/4$

۱۳- اگر $f(x) = \frac{x^2 - 3x - 4}{2x + 2} + ax$ تابعی ثابت باشد، مقدار $a + f(a)$ کدام است؟

- (۱) $-\frac{1}{2}$
- (۲) $-\frac{3}{2}$
- (۳) $-\frac{5}{2}$
- (۴) $-\frac{7}{2}$

۱۴- نمودار تابع $f(x) = (x+b)(x+a) - ax^2 + bx$ موازی محور طول‌ها است. مقدار $f(\sqrt{3})$ کدام است؟

- (۱) ۱
- (۲) -۱
- (۳) $\frac{1}{2}$
- (۴) $-\frac{1}{2}$

۱۵- $f(x) = ax + b$ تابعی ثابت است. اگر $2f(a) + f(a^2) + f(b) = \frac{c}{2} + 7$ و $\frac{2f(-b) + 8}{1 - f(a+b)} = 3 - c$ باشد، مجموع مقادیر c کدام است؟

- (۱) -۱
- (۲) -۲
- (۳) -۳
- (۴) -۴

محل انجام محاسبات

۱۶- همه گزینه‌ها از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی است، به جز:

- ۱) لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آن‌ها را لغات عربی گرفته‌است.
- ۲) به‌کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول جمله کم شده‌است.
- ۳) تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز.
- ۴) «می» اندک‌اندک جای «همی» را گرفته‌است.

۱۷- با توجه به ویژگی‌های شعر سبک عراقی، کدام بیت نمی‌تواند متعلق به این سبک باشد؟

- ۱) آن چه او ریخت به پیمانه ما نوشیدیم
 - ۲) به شهری رسیدند خرم دگر
 - ۳) گفت به مجنون صنمی در دمشق
 - ۴) خیال وصل تو بیخ امید بنشاند است
- اگر از خمر بهشت است و گر از باده مست
پرآرایش و زیب و خوبی و فَر
کای شده مستغرق دریای عشق
بلای عشق تو بنیاد صبر برکنده است

۱۸- در کدام گزینه، همه ویژگی‌ها مربوط به «قلمرو فکری شعر سبک عراقی» است؟

- ۱) ستایش عشق - غم‌گرایی - باور به اختیار و اراده
- ۲) رواج روحیه عرفانی و اخلاقی - باور به قضا و قدر - بازتاب اندک علوم در شعر
- ۳) آسمانی بودن معشوق - ذهن‌گرایی یا توجه به دنیای درون - فراق
- ۴) بازتاب بیشتر علوم در شعر - شادی‌گرایی - واقع‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون

۱۹- کدام عبارات در خصوص نثر سبک عراقی درست است؟

- الف: در این دوره، کتاب‌های عرفانی مهمی به نثر نوشته شد.
ب: ادیبان این دوره به استفاده از استعاره‌های دور از ذهن و آوردن سجع‌های متوالی و بی‌روح روی آوردند.
ج: نثر فنی در اکثر کتاب‌های این دوره جای نثر ساده را می‌گیرد.
د: صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت و بیشتر به ظاهرسازی و تصنع پرداختند.
ه: برخی نویسندگان، کتاب‌های مشکل را به زبان ساده بازنویسی می‌کردند.
- ۱) «الف» - «د» - «ه»
 - ۲) «ج» - «ب» - «الف»
 - ۳) «الف» - «ب» - «ه»
 - ۴) «ب» - «ه» - «د»

۲۰- کدام گزینه از دیدگاه سبک‌شناسی، در خصوص نثر سبک عراقی نادرست است؟

- ۱) تاریخ‌نویسی از اواخر دوره مغول، به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد.
- ۲) یکی از ویژگی‌های این دوره ورود لغات قبایل مختلف ترک و مغول به زبان فارسی است که در دوره تیمور سرعت رشد آن بیشتر شد.
- ۳) به وجود آمدن سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر، از ویژگی‌های دیگر این دوره است.
- ۴) به علت نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن مراکز علمی، تحقیق و تتبع در بین علما و ادیبان تضعیف شد.

۲۱- کدام یک از موارد نشان‌دهنده ویژگی فکری سبک عراقی نیست؟

- الف: رضا به داده بده وز جبین گره بگشا
ب: به روز نیک کسان گفت تا تو غم نخوری
ج: خرد چشم جان است چون بنگری
د: گل بخندی و باغ شد پدرام
ه: عاشق شوار نه روزی کار جهان سر آید
- که بر من و تو در اختیار نگشاده است
بسا کسا که به روز تو آرزومند است
تو بی‌چشم، شادان جهان نسپری
ای خوشا این جهان، بدین هنگام
ناخوانده درس مقصود از کارگاه هستی
- ۱) «الف» - «ب» - «ج»
 - ۲) «ب» - «ج» - «د»
 - ۳) «د» - «ه» - «الف»
 - ۴) «ه» - «ج» - «د»

۲۲- در چند بیت از ابیات زیر «وجه شبه» ذکر نشده است؟

الف: دور از تو، مرا عشق تو کرده است به حالی
ب: گردون به پیش همت تو گشته چون زمین
ج: دوش گفتمی ز تیرگی شب من
د: تا قامت همچو تیر تو دیدم
ه: صدا چون بوی گل در جنبش آب
و: در پیکر باغ، شکل نرگس

(۱) یک (۲) دو

۲۳- نوع تشبیه در کدام بیت‌ها از نوع گسترده است؟

الف: تو چو شمعی از او هراسان باش
ب: مرا جای کوه است و اندوه، کوه
ج: گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد
د: همچو گلبرگ طری هست وجود تو لطیف
ه: ماری است زهردار جهان زو پیر که هست

(۱) «الف» - «د» - «ه»
(۳) «د» - «ج» - «الف»

۲۴- تعداد اضافه‌های تشبیهی در همه گزینه‌ها یکسان است، به جز:

(۱) گرچه پیکان غم، جگردوز است
(۲) هر صبحدم که مهد زانود آفتاب
(۳) خواست تا پاسخ گزارد دیو خشم
(۴) به آب تیغ اجل تشنه است مرغ دلم

۲۵- در کدام گزینه، تشبیه به کار نرفته است؟

(۱) چون ابر به نوروز رخ لاله بشست
(۲) سماع اهل دل آواز ناله سعدی است
(۳) خورشید را بگو که نتابد ز پشت ابر
(۴) گفتمم بزنم بر آتش آبی

۲۶- کدام گزینه در وزن عروضی متفاوتی سروده شده است؟

(۱) تا به خود بازآیم آن گه وصف دیدارش کنم
(۲) قصد دل کردی نگویم کان رگی با جان نداشت
(۳) گرچه دانم که به وصلت نرسم بازنگردم
(۴) ماه تابان را شبی نسبت به رویت کرده‌ام

۲۷- در کدام گزینه، خوشه‌های هجایی و پایه‌های آوایی، به درستی تعیین نشده است؟

(۱) دوستان معذور دارند از جوانمردی و رحمت (دو س | تان مَع | ذو ر | دا رَن | دَر جَ | وان مَر | دی ی | رَح مَت)
(۲) هر که را با دلسطانی عیش می‌افتد زمانی (هَر ک | را با | دِل سِ | تا نی | عِی شِ | می عَف | تَد زَ | ما نی)
(۳) سود بازرگان دریا بی‌خطر ممکن نگردد (سو د | با زَر | گا نِ | دَر یا | بی خ | طَر مُم | کِن نَ | گر دد)
(۴) گو غنیمت دان که دیگر دیردیر افتد شکاری (گو غَ | نی مَت | دان کِ | دی گَر | دیر دیر | رُف تَد | شِ کَا | ری)

۲۸- وزن کدام گزینه «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است؟

(۱) در این شب سیاهم گم گشت راه مقصود
(۲) تو گر خواهی که جاویدان جهان یک سر بیاری
(۳) عجب نیست از گل که خندد به سروی
(۴) مگر نسیم خطت صبح در چمن بگذشت

از گوشه‌ای برون آی ای کوکب هدایت
صبا را گو که بردارد زمانی بُرَقع از رویت
که در این چمن پای در گل نشیند
که گل به بوی تو بر تن چو صبح جامه درید

- ۲۹- از میان مصراع‌های زیر چند مصراع دقیقاً هم‌وزن «سلیمان است گویی در عماری» است؟
- الف: حلالست رفتن به صحرا ولیک
ج: خداوند تاج و خداوند تخت
هـ: ولیکن آدمی را صبر باید
- ب: نمی‌دانم رطب را چاشنی چیست
د: نه در بند آسایش خویش باش
- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۳۰- وزن کدام مصراع در برابر آن نادرست آمده است؟

- (۱) در خون مسکینان مرو بی‌موجبی (مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
(۲) نه سعدی در این گل فرورفت و بس (فعولن فعولن فعولن فعل)
(۳) به رقص‌آور ذرات جهان است (مفاعیلن مفاعیلن فعولن)
(۴) آب جیحون از نشاط روی دوست (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)

۳۱- همه ابیات در «مذمت دنیا» سروده شده است، به جز:

- (۱) به مال و قوت دنیا مشو غره چو دانستی
(۲) قافله هرگز نخورد و راه نزد باز
(۳) کار دنیای فریبنده همه تاختن است
(۴) تا کی تو به تن برخوری از نعمت دنیا؟
- که روزی آهوان بودند آن پُرآرد انبان‌ها (= کیسه‌ها)
باز جهان رهزن است و قافله‌خوار است
پس دنیای فریبنده تازنده متاز
یک چند به جان از نعم دانش برخوردار

۳۲- کدام بیت با «من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوش حالان شدم» تقابل دارد؟

- (۱) خُرده راز شرر در سینه‌اش سیماب شد
(۲) به خموشی نشود راز محبت مستور
(۳) سر می‌رود به باد ز افشای راز عشق
(۴) در محفلی که راز شرر می‌جهد ز سنگ
- سنگ از روزی که ذوق صحبت آهن شناخت
چه زنی مهر بر آن نامه که مضمون پیدا است
صائب نهفته دار گهرهای راز را
ما کرده‌ایم پرده اسرار، شیشه را

۳۳- کدام ابیات مفهومی مشترک دارند؟

- الف: چون عنایاتت بود با ما مقیم
ب: خاصان حق همیشه بلیت (= رنج) کشیده‌اند
ج: عنایت تو چو با جان سعدی است چه باک
د: جفای پرده‌درانم تفاوتی نکند
- هـ: به کرشمه عنایت نگاهی به سوی ما کن
- (۱) «الف» - «ب» - «د»
(۳) «د» - «الف» - «ج»
- کی بود بیمی از آن دزد لثمیم؟
هم بیشتر عنایت و هم بیشتر عنا
چه غم خورد گه حشر از گناه سنجیدن
اگر عنایت او پرده‌دار ما باشد
که دعای دردمندان ز سر نیاز باشد
- (۲) «هـ» - «الف» - «ج»
(۴) «ب» - «د» - «هـ»

۳۴- کدام بیت مفهومی متفاوت دارد؟

- (۱) غفلت حافظ در این سراچه عجب نیست
(۲) پرده تن را به دست شوق دریدیم
(۳) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است
(۴) آن که شد هم بی‌خبر هم بی‌اثر
- هر که به میخانه رفت، بی‌خبر آید
تا نشود در میان ما و تو حائل
هر که فانی می‌شود موجود می‌دانیم ما
از میان جمله او دارد خبر

۳۵- مفهوم «غم» در کدام گزینه مانند بیت زیر است؟

- «ما به غم خو کرده‌ایم ای دوست ما را غم فرست»
- (۱) از دل غبار غم به گرسستن نمی‌رود
(۲) دور از تو با سیاهی شب‌های غم گذشت
(۳) تنها دل من است گرفتار در غمان
(۴) هر کس به جهان خرمی‌ای پیش گرفتند
- تحفه‌ای کز غم فرستی نزد ما هر دم فرست
این خانه را مگر به سیل رفتورو کنند
این مردنی که زندگی‌اش نام کرده‌ایم
یا خود در این زمانه دل شادمان کم است
ما را غمت ای ماه پری‌چهره تمام است

۳۶- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب با کدام مراحل گسترش فرهنگ اسلامی مطابقت دارد؟

- شکل‌گیری قدرت در جامعه اسلامی بر اساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای
- از بین بردن موانع سیاسی پیش روی اسلام در شبه جزیره عربستان
- مقاومت آشکار فرهنگ جاهلی در برابر اسلام

- (۱) دوران خلافت - عصر نبوی - دوران خلافت
 (۲) عصر نبوی - دوران خلافت - دوران خلافت
 (۳) دوران خلافت - عصر نبوی - عصر نبوی
 (۴) عصر نبوی - دوران خلافت - عصر نبوی

۳۷- گزینه درست در رابطه با موضوع «عصر بیداری اسلامی» کدام است؟

- (۱) شکل‌گیری مقاومت در مقابل نفوذ و سلطه فرهنگ غرب - ریشه داشتن مقاومت‌ها در فرهنگ غرب
 (۲) گوشزد کردن خطرات سلطه فرهنگ غرب توسط متفکران جهان اسلام - عدم حمایت از مکتب مارکسیسم توسط مردم تربیت یافته در دامن فرهنگ اسلام
 (۳) انقلاب اسلامی نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام - استفاده از مکتب ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) برای مقابله با سلطه استعمار در دوران انقلاب اسلامی توسط نخبگان کشورهای اسلامی
 (۴) گوشزد کردن خطرات فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی توسط متفکران غربی - مخدوش کردن وحدت اسلامی توسط مکاتب غربی

۳۸- کدام مورد درباره «اومانیزم» درست است ولی در خصوص «سکولاریسم» درست نیست؟

- (۱) ابعاد معنوی انسان و جهان به صورت گزینشی در خدمت اهداف و نیازهای دنیوی قرار می‌گیرد. - در بخش‌های مختلف فرهنگ غرب نظیر هنر، ادبیات و حقوق بروز یافته است.
 (۲) به معنای رویکرد دنیوی و صرفاً این جهانی به هستی است. - ابعاد معنوی انسان و جهان به فراموشی سپرده می‌شود.
 (۳) از نتایج منطقی سکولاریسم است. - همه ظرفیت‌های انسان، متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این جهانی می‌شود.
 (۴) مهم‌ترین ویژگی انسان شناختی فرهنگ معاصر غرب است. - به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است.

۳۹- به ترتیب «همراه شدن با سکولاریسم و اومانیزم»، «کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت» و «ارائه تفسیری دینی از انسان و جهان» مبین کدام یک از معانی روشنگری است؟

- (۱) معنای خاص - معنای خاص - معنای عام
 (۲) معنای عام - معنای عام - معنای عام
 (۳) معنای عام - معنای خاص - معنای عام
 (۴) معنا خاص - معنای خاص - معنای خاص

۴۰- به ترتیب، هر یک از عبارات‌های زیر مربوط به کدام قسمت از جدول است؟

روشنگری	
پیامد	ویژگی
«ب»	حسن‌گرایی
بحران معرفتی	«ج»
«الف»	عقل‌گرایی

- دانش‌ابزاری

- دئیسم

- افول تجربه‌گرایی

- (۱) «ج»، «الف»، «ب»
 (۲) «الف»، «ب»، «ج»
 (۳) «ب»، «الف»، «ج»
 (۴) «ب»، «ج»، «الف»

۴۱- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار چگونه بود؟
- رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان سبب پیدایش کدام نهضت شد؟
- هنر در کدام دوران بر بعد معنوی و آسمانی انسان تأکید می‌کرد؟
- انسان‌شناسی هر فرهنگی متناسب با چیست؟

- ۱) استبدادی - ناسیونالیسم - رنسانس - هستی‌شناسی
- ۲) قومی و قبیله‌ای - ناسیونالیسم - قرون وسطی - معرفت‌شناسی
- ۳) استبدادی - پروتستانتیسم - رنسانس - معرفت‌شناسی
- ۴) قومی و قبیله‌ای - پروتستانتیسم - قرون وسطی - هستی‌شناسی

۴۲- در بین عبارتهای زیر کدام یک از موارد نادرست است؟

- الف: رنسانس به معنای تجدید حیات و تولد دوباره است و از قرن سیزدهم تا پانزدهم میلادی را شامل می‌شود.
 ب: طی دوره رنسانس، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند اما رویکرد دنیوی داشتند.
 ج: در فرهنگ اساطیری یونان و روم، خداوندگاران متکثر پرستیده می‌شدند اما فرهنگ مسیحیت با دعوت به توحید شکل گرفت.
 د: فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در قرون وسطی، پادشاهان به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

- ۱) «الف»، «ج»، «د» ۲) «ب»، «د»، «الف» ۳) «ب»، «الف»، «ج» ۴) «د»، «ج»، «ب»

۴۳- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب با کدام یک از دوره‌های تاریخ فرهنگ غرب مطابقت دارد؟

- از اعتبار انداختن عقل به بهانه ایمان و وحی
 - شکل‌گیری حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی
 - پیدایش فلسفه‌های روشنگری
- ۱) قرون وسطی - رنسانس - غرب جدید
 - ۲) دوره یونان و روم باستان - قرون وسطی - رنسانس
 - ۳) قرون وسطی - غرب جدید - رنسانس
 - ۴) دوره یونان و روم باستان - رنسانس - غرب جدید

۴۴- کدام یک درباره پیامد تحریفات مسیحیت قرون وسطی در سطح زندگی و عمل، درست است؟

- ۱) آمیخته شدن با رویکردهای اساطیری
- ۲) دور ماندن از ابعاد عقلانی توحید با قبول تثلیث
- ۳) توجیه عملکرد دینی و معنوی کلیسا در پوشش مذهب
- ۴) گام برداشتن مسیحیان و آباء کلیسا به سوی نوعی دنیاگرایی

۴۵- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- نخستین انقلاب لیبرال در جهان کدام است؟
 - اقتصاد قرون وسطی بر چه مبنا بود؟
 - علت گرفتاری فرهنگ غرب به بحران معرفت‌شناختی از پایان قرن بیستم چه بود؟
 - حقوق بشر بر مبنای کدام اندیشه صرفاً بر اساس خواسته‌ها، عادات و تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌گیرد؟
- ۱) روسیه - کشاورزی - افول تجربه‌گرایی - سکولاریسم
 - ۲) فرانسه - کشاورزی - افول حس‌گرایی - اومانستی
 - ۳) روسیه - روابط اجتماعی ارباب رعیتی - افول حس‌گرایی - سکولاریسم
 - ۴) فرانسه - روابط اجتماعی کارگر سرمایه‌دار - افول تجربه‌گرایی - اومانستی

۴۶- در کدام یک از گزینه‌های زیر اشخاص در انجام تکلیف، بیشتر دچار مشکل خواهند شد؟

- ۱) یک قصاب حرفه‌ای در هنگام کار با چاقوی تیز، مسابقه تیم مورد علاقه‌اش را نگاه می‌کند.
- ۲) پرستاری که موقع آمپول زدن، پیامک‌های گوشی خود را چک می‌کند.
- ۳) دانش‌آموزی که هنگام مطالعه درس فلسفه، مسابقه والیبال را مشاهده می‌کند.
- ۴) نویسنده‌ای که هنگام نوشتن رمان، با دوستش چایی می‌خورد.

۴۷- هر کدام از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام مقوله کارکرد توجه است؟

- محمد در حال رانندگی با سرعت غیرمجاز بود، از دور ماشینی را که بغل جاده ایستاده بود را دید، آن را ماشین پلیس تشخیص داد و سرعت خود را کم کرد تا جریمه نشود و موقعی که کنار ماشین رسید، ماشین پلیس را مشاهده کرد.
- دستگاه‌هایی که در بخش CCU قرار داده شده‌اند، موظف هستند تعداد ضربان قلب بیماران را به واحد پرستاری گزارش بدهند.

- علی برای خرید کتاب کمک درسی مد نظر خود، به کتابفروشی مراجعه کرد و از کتابفروش درخواست کرد تا کتاب مد نظر او را بیاورد، صاحب کتابفروشی به علی گفت که کتاب در قفسه پشت سر او هست، اما علی هر چقدر قفسه را نگاه کرد نتوانست کتاب را پیدا کند. سرانجام کتابفروش، خود کتاب را از قفسه بیرون آورد.

- به دلیل هشدار هواشناسی مبنی بر سیل در معابر و خیابان‌ها، نیروی‌های شهرداری به حالت آماده‌باش قرار گرفتند.

۱) رد درست - گوش به زنگی - از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب

۲) اصابت - تصمیم درست - گوش به زنگی - هشدار کاذب

۳) رد درست - تصمیم درست - هشدار کاذب - تصمیم درست

۴) اصابت - گوش به زنگی - از دست دادن محرک هدف - گوش به زنگی

۴۸- «آرسام که به تازگی در سازمان آتش‌نشانی استخدام شده است در شیفت کاری از شدت خستگی در حال چرت زدن بود که در حالت خوابیده با خود گفت که صدای زنگ تلفن آتش‌نشانی می‌آید و وقتی به طرف تلفن رفت متوجه شد که مأموریت جدیدی دارند و باید عازم موقعیت شوند (الف) آدرینا در روز کنکور سراسری از شدت استرس و اضطراب، شماره صندلی خود را فراموش کرد و نتوانست صندلی خود را پیدا کند و بعد از مدتی جست‌وجو از طریق مراقبین جلسه روی صندلی خود نشست (ب) پریسا که بیماری سنگ کلیه دارد، از شدت درد به بیمارستان مراجعه کرد. پرستارها به او گفتند که اول توسط پزشک معاینه شود و سپس اقدامات دارویی صورت بگیرد، اما پریسا بعد از مراجعه به اتاق پزشک، او را در اتاق معاینه ندید و به پرستار گفت که دکتر در اتاق معاینه نیست و پرستار اصرار کرد که در اتاق است که بعد از بحث، پرستار به اتاق پزشک مراجعه کرد و متوجه اشتباه خود شد و از پریسا عذرخواهی کرد (ج)»

با توجه به عبارت بالا کدام یک از گزینه‌های زیر در عبارت بالا وجود ندارد؟

- ۱) اصابت ۲) هشدار کاذب ۳) رد درست ۴) از دست دادن محرک

۴۹- علی و احمد در حال رفتن به سالن مطالعاتی بودند و به صحبت‌های دوستشان محمد گوش می‌دادند. در مسیر سالن مطالعاتی، یک غذاخوری وجود دارد. محمد در حال صحبت بود که بوی غذا پیچید. علی در واکنش به بوی غذا به احمد گفت: «بوی خورشید قیمة است.» و احمد در پاسخ گفت: «همه غذاهای این مغازه خوشمزه است.»

در ارتباط با متن بالا کدام گزینه درست است؟

- ۱) محمد بوی غذا را احساس کرده، علی تنها به آن توجه کرده و فقط احمد آن را ادراک کرده است.
- ۲) محمد بوی غذا را احساس کرده و علی و محمد هر دو هم به آن توجه کرده و هم آن را ادراک کرده‌اند.
- ۳) محمد بوی غذا را به تنهایی احساس کرده و فقط علی هم آن را ادراک کرده و هم توجه کرده است.
- ۴) محمد بوی غذا را احساس کرده، احمد تنها آن را ادراک کرده و فقط علی آن را ادراک کرده است.

- ۵۰- هر کدام از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام مقوله کارکرد توجه است؟
- محمد در اولین روز استخدام خود، می‌خواهد سرکار برود. به او گفته‌اند که با سرویس اداره به محل کار خود خواهد آمد و رنگ ماشین سفید است و به همین دلیل هر ماشین سفید رنگ را که از دور می‌بیند، فکر می‌کند سرویس اداره است.
 - امین که به فوتبال علاقه دارد و عضو تیم مدرسه است، با مادر خود به فروشگاه کفش فروشی می‌رود تا کفش مناسب برای عروسی خواهرش بخرند؛ اما امین قصد دارد و اصرار می‌کند که کفش ورزشی بخرد و کفش مناسب برای عروسی در خانه دارد.
 - علیرضا که دانشجوی رشته معماری است، دوست دارد بعد از کلاس‌های دانشگاه، یک حرفه را برای دوران فراغت شروع کند و تصمیم می‌گیرد فروشگاه تأسیسات ساختمانی تأسیس کند.
 - رضا در حال انتخاب رشته تحصیلی است و تمام اعضای خانواده اصرار دارند که او رشته تجربی را انتخاب کند و معتقدند آینده شغلی این رشته بهتر است اما خود رضا اصرار دارد که رشته انسانی را برای تحصیل برگزیند و حرف هیچ یک از اعضای خانواده خود را نمی‌پذیرد.

- (۱) اطلاعات موجود در حافظه - انتظارات افراد - سبک پردازش - انتظارات افراد
- (۲) اطلاعات موجود در حافظه - انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش
- (۳) انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش - اطلاعات موجود در حافظه
- (۴) انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - اطلاعات موجود در حافظه - انتظارات افراد

- ۵۱- مریم و پریسا، برای آمادگی در کنکور سراسری در سالن مطالعه مشغول درس خواندن هستند که مریم به خاطر وجود کمی سر و صدا نمی‌تواند تمرکز کرده و درس را مطالعه کند و پریسا نسبت به مطالعه درس بی‌اعتنا است و با افراد حاضر در سالن شروع به صحبت می‌کند. با توجه به متن بالا، کدام یک از گزینه‌های زیر در مورد این دو نفر درست است؟
- (۱) توجه به مطالعه در پریسا صورت گرفته و او کاملاً به محرک‌های محیط توجه و آگاهی کامل دارد.
 - (۲) مریم در فرایند انتخاب محرک مشکل دارد و به خاطر همین نمی‌تواند مطالعه کند.
 - (۳) مریم به دلیل عدم تمرکز از بین محرک‌های محیطی، مطالعه درس را به یک عامل دارای ثبات مرتبط می‌کند.
 - (۴) میزان توجه پریسا نسبت به مطالعه، غیرارادی است و به خاطر همین توانسته یک محرک را انتخاب کند.

- ۵۲- در کدام گزینه، جست و جوی موفقِ محرکِ هدف، راحت‌تر است؟

- (۱) یافتن حرف «ش» میان تعداد کمی حرف «س»
- (۲) یافتن حرف «ص» میان تعداد زیادی حرف «ک»
- (۳) یافتن حرف «م» میان تعداد کمی حرف «ن»
- (۴) یافتن حرف «ع» میان تعداد زیادی حرف «غ»

- ۵۳- جست‌وجو و تلاش نوجوان در پاسخ به سوال «من کیستم؟» تحت تأثیر تغییرات گسترده و فیزیولوژیکی او و واکنش دیگران است که باعث حساس شدن نوجوان نسبت به بزرگ شدن بینی یا بی‌قوارگی در قد می‌شود. در رابطه با متن بالا کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ادراک نادرست نسبت به عدم تناسب جسمانی (خطای شناختی)
- (۲) باور به عدم تغییر در خود بخاطر سرزنش والدین (خطای ادراکی)
- (۳) فکر می‌کند همه فقط به او نگاه و توجه می‌کنند. (توهم)
- (۴) باور به اینکه طرف چپ صورت او نسبت به طرف راست چروک‌تر است. (خطای مولر - لایر)

- ۵۴- علی برای عمل جراحی مادرش، به بیمارستان رفته است. با هر صدایی که از بلندگوی بیمارستان برای بردن بیمار به اتاق عمل پخش می‌شود، دقت می‌کند که ببیند نوبت جراحی مادرش رسیده است یا نه. ناگهان صدای پرستار را پشت سر خود می‌شنود و می‌گوید: «با من کار داشتید؟» و پرستار به علی می‌گوید: «چند بار صدایتان کردم. لطفاً این برگه را به واحد حسابداری بدهید.» با توجه به مطالبی که زیر آن خط کشیده شده، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) آماده سازی - عدم توجه
- (۲) انتظارات افراد - تحریک حواس
- (۳) گوش به زنگی - عدم توجه
- (۴) جست‌وجو - توجه غیرارادی

۵۵- کدام گزینه در خصوص نسبت میان احساس، توجه و ادراک درست است؟

- ۱) همه آنچه را که احساس می‌کنیم، تفسیر می‌شود و گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم.
- ۲) آنچه را که ادراک کرده‌ایم الزاماً چیزی نیست که احساس کرده‌ایم، اما آنچه را احساس کنیم لزوماً ادراک کرده‌ایم.
- ۳) در ادراک گاهی به آنچه توجه کرده‌ایم آگاهی کامل نداریم و بخاطر همین نمی‌توانیم آن را انتخاب کنیم.
- ۴) همه آنچه را که احساس می‌کنیم، به آن‌ها توجه نمی‌کنیم اما گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم.

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۰۹/۱۶

آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۵

آزمون اختصاصی - دفترچه ۲

ملاحظات	زمان پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
سوال ۴۵ ۴۲ دقیقه	۱۵ دقیقه	۷۰	۵۶	۱۵	زبان عربی	۱
	۱۲ دقیقه	۷۸	۷۱	۸	تاریخ	۲
		۸۵	۷۹	۷	جغرافیا	۳
	۱۵ دقیقه	۱۰۰	۸۶	۱۵	فلسفه	۴

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیر قانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۵۶ - ۶۱)

۵۶- ﴿وإذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاماً﴾: و ...

- ۱) هرگاه با نادان‌ها صحبت کنند، سخن آرام گویند!
- ۲) چنانچه انسان‌های نادان با آن‌ها سخن بگویند، به آن‌ها سلام می‌کنند!
- ۳) هرگاه با نادانان سخن بگویند، به آرامی سخن می‌گویند!
- ۴) اگر انسان‌های نادان آن‌ها را خطاب کنند، سخن آرام می‌گویند!

۵۷- «رغم أنه هجرني حبيبي لكنني أرجو زيارته لأن قلبي كان يخبرني بأنه آتٍ!»: با اینکه...

- ۱) دوستم، مرا ترک کرده، اما امید به دیدار او دارم، زیرا قلبم به من خبر می‌دهد که او به زودی می‌آید!
- ۲) دوست من، مرا رها ساخته است، اما به دیدار او امید دارم، زیرا دلم به من خبر می‌داد که او در حال آمدن است!
- ۳) محبوبم از من جدا شد، اما به دیدنش امیدوارم، چون که قلب من به من خبر می‌داد که قطعاً او می‌آید!
- ۴) محبوب من از من جدا شده است، اما امیدم را به دیدنش از دست نداده‌ام و قلبم به من می‌گوید که در حال آمدن است!

۵۸- «في أشعار منشدى الملمعات نجد أبياتاً ممزوجة بالعربية و الفارسية لأنهم كانوا يعرفون هاتين اللغتين!»:

- ۱) در شعرهای ملمعه سرایان، بیت‌هایی آمیخته با عربی و فارسی پیدا می‌کنیم، زیرا آنان این دو زبان را می‌دانستند!
- ۲) در اشعار سرایندگان ملمعات، ابیاتی را می‌یابیم که با عربی و فارسی درهم‌آمیخته‌شده و آن‌ها هر دو زبان را می‌دانستند!
- ۳) در شعرهایی که صاحبان ملمعات سروده‌اند، بیت‌هایی درهم‌آمیخته با عربی و فارسی آمده چون آنان به این دو زبان مسلط بودند!
- ۴) در شعرهای شاعران ملمعه گوی، بیت‌هایی مخلوط از دو زبان عربی و فارسی می‌یابیم زیرا آن‌ها، آن دو زبان را می‌دانند!

۵۹- عین الخطأ:

- ۱) انطلاق الطائر الطنان و توقفه السريع مثيران للتعجب: به حرکت درآمدن مرغ مگس و از حرکت ایستادن سریع، تعجب‌برانگیز است!
- ۲) السمک الطائر يمد زعانفه عندما يطير فوق سطح الماء: ماهی پرنده باله‌هایش را می‌کشد وقتی بالای سطح آب پرواز می‌کند!
- ۳) غشاء السنجاب الطائر يفتح كالمظلة عند القفز من الأشجار: پرده سنجاب پرده هنگام پریدن از درختان، مثل چتر باز می‌شود!
- ۴) عندما ينقر نقر الخشب جذع الشجرة بسرعة لا يضر دماغه: وقتی دارکوب به تنه درخت به سرعت نوک می‌زند، به بینی‌اش آسیب نمی‌رسد!

۶۰- عین الصحيح:

- ۱) ﴿وجعلنا السماء سقفاً محفوظاً﴾: و آسمان را سقفی نگهدارنده قرار دادیم!
- ۲) ﴿هذا ما وعد الرحمن و صدق المرسلون﴾: این چیزی است که خداوند رحمان وعده داد، و فرستندگان راست گفتند!
- ۳) لا تجرب ما جربناه فالتجربة لا تُكتسب بسهولة: آنچه آزموده‌ایم، نیازم‌ای، چه تجربه به آسانی به دست آورده نمی‌شود!
- ۴) الذی ينهى عن الظلم هو صديقنا الصدوق: کسی که از ظلم نهی می‌کند، دوست راستین است!

۶۱- «هر دو تیم قوی هستند، بیا تا به ورزشگاه برویم تا بازی را از نزدیک ببینیم.»:

- ۱) الفريقان الاثنان قویان، تعال نذهب إلى الملعب لنشاهد اللّعب عن قريب!
- ۲) كلا الفريقين قویان، تعال نذهب إلى الملعب حتى نشاهد اللّعب عن قرب!
- ۳) الفريقان كلاهما قویان، تعال معنا إلى الملعب لمشاهدة اللّعب عن قرب!
- ۴) كلا الفريقين قویان، يجب أن نذهب إلى الملعب لنرى اللّعب عن القريب!

■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (٦٢ - ٦٥) بما يناسب النص:

التلميح من الفنون التي تُستخدم في لغتي العربية و الفارسيّة لكن هناك فرق بينهما. إنّ الشّعْر المُلمّع في الأدب العربي لا يعتبر فناً شريفاً لكنّه في الأدب الفارسيّ فن رفيع استخدمه الشعراء الفُرس الكبار و هي ثلاثة أنواع. في النّوع الأوّل يُنشد الشاعر البيت الأوّل من منظومته باللّغة الفارسيّة والبيت الثاني باللّغة العربيّة ويستمرّ على هذا المنوال حتى آخر المنظومة و في النوع الثاني يجعل الشاعر الشّطر (مصراع) الأوّل من قصيدته بالفارسيّة و الثاني باللّغة العربيّة ثم يجعل الثالث بالعربيّة والرّابع بالفارسيّة وهكذا ويجعل صدور الأبيات من منظومته باللّغة الفارسيّة و آخرها بالعربيّة. و يوجد نوع ثالث لكنّه قليل الاستفادة والاستخدام وهو انه لايراعي الشّاعر الأسلوبين المذكورين ، بل يأتي بالأبيات العربيّة أثناء الفارسيّة دون ترتيب خاصّ.

٦٢- عيّن الخطأ:

- ١) الملمّعات لا تنحصر بنوع واحد بل في الأدب الفارسي ثلاثة أقسام!
- ٢) لا يهتمّ الشعراء العرب بالملّح كما اهتمّ به الشعراء الإيرانيون!
- ٣) مكانة الشّعْر الملمّع في الأدب العربي تختلف عن نظيرته الفارسي!
- ٤) نسمّى الأشعار العربيّة الممزوجة بالفارسيّة ملّمّعات!

٦٣- عيّن الصحيح:

- ١) النّوع الثّالث من الملمّع أفضل من الأنواع الأخرى ترتيباً!
- ٢) يبتدئ الشّطر الخامس في النّوع الثاني من القصيدة بالفارسيّة!
- ٣) في النّوع الثاني من الملمّع ينشد الشّاعر نهاية البيت بلغة مثل بدايته!
- ٤) الشّطر الأوّل من القصيدة في النّوع الأوّل يُنشد باللّغة الفارسيّة و الثاني بالعربيّة!

■ عيّن الصحيح في الإعراب و التحليل الصرّفي (٦٤ و ٦٥)

٦٤- «تستخدم - الملمّع - الشعراء - يُنشد»:

- ١) تُستخدم: ماضيه «استخدم» - حروفه الرّائد «اس ت» - مجهول / فعل و مع فاعله جملة فعليّة
- ٢) الملمّع: مفرد - مذكّر - اسم الفاعل من باب تفعيل - معرب / صفة و منصوب بالفتحة
- ٣) الشعراء: اسم فاعل - من الجموع المكسّرة - معرب / فاعل و موصوف للصفة «الفرس»
- ٤) يُنشد: فعل مضارع - مجرد ثلاثي - متعدّد / فعل و فاعله «الشّاعر» و الجملة فعلية

٦٥- «الأبيات - آخر - يوجد - المذكورين»:

- ١) الأبيات: اسم - جمع سالم للمؤنث - معرب / مضاف إليه للمضاف «صدر»
- ٢) آخر: مفرد مذكّر - اسم الفاعل من مجرّد ثلاثي - معرب / مضاف للمضاف اليه «ها»
- ٣) يوجد: فعل مضارع - مفرد مذكر غائب - لازم / فعل و نائب فاعله «نوع»
- ٤) المذكورين: اسم مفعول من مزيد ثلاثي - مثنى - معرب / صفة و منصوب بالياء و الموصوف «الأسلوبين»

■ ■ عيّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٦٦ - ٧٠)

٦٦- عيّن الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- ١) بَعَدَ أَنْ يَتَنَاوَلَ التَّمْسَاحُ طَعَامَهُ يَسْتَرِيحُ عَلَى الشَّاطِئِ! ٢) تَفَكَّرُوا فِي الخَلْقِ وَ لَا تَفَكَّرُوا فِي الخَالِقِ!
- ٣) الرِّكْبُ جَمَاعَةٌ مِنَ المُسَافِرِينَ يُسَافِرُونَ عَلَى الدَّوَابِّ! ٤) يُعْجِبُنِي جِدًّا حَارِسٌ مَرْمِي قَرِيْقِ السَّعَادَةِ!

٦٧- عيّن الخطأ:

- ١) الجناح: ما يطير به الطائر في السماء!
- ٢) الوكنة: يعيش فيها التمساح!
- ٣) الظنين: صوت أجنحة الطائر ومثله!
- ٤) الدليل: عضو يقع في خلف السمك الطائر بمعنى الدّنب!

٦٨- عيّن الشّروط:

- ١) ﴿وَمَا تَقْدُمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ ٢) ﴿مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مِرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ﴾
- ٣) مَنْ تَكَلَّمْتَ مَعَهُ كَانَ صَدِيقِي! ٤) ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ﴾

۶۹- عین ما فيه اسم التفضیل و اسم المفعول معاً:

(۱) أعلم زملاًئی محبوب عند المعلمین!

(۳) تكلمت مع رجل كذاب في منتصف النهار!

۷۰- عین ما فيه اسم المكان و اسم الفاعل معاً:

(۱) كنتُ مُنتظِر صديقي للمسافرة إلى شیراز!

(۳) رأيتُ مُعلّمی في بيت صديقي في خوزستان!

(۲) لأكثر الشعراء الذين أحبهم أشعار جميلة!
(۴) شاهدت صديقتی الكبرى عندما كنتُ في المَطعم!

(۲) هؤلاء العَمال يعملون في مغرب بلادنا!
(۴) هل تعلم أنّ مرقد فردوسی يقع في طوس؟

۷۱- کدام گزینه دربارهٔ اوضاع اجتماعی و سیاسی شهر یثرب در آستانهٔ هجرت پیامبر به آن شهر، درست است؟

- ۱) مسیحیان در سده‌های نخست میلادی از امپراتوری روم به یثرب مهاجرت کرده بودند.
- ۲) قبیله‌های اوس و خزرج در پی آزارهای فلسطینیان یهودی به یثرب کوچ کرده بودند.
- ۳) به دلیل عدم وجود مرجع سیاسی قدرتمند، همواره میان ساکنین شهر جنگ‌های طولانی برقرار بود.
- ۴) ساکنان شهر در عصر جاهلیت شامل سه گروه یهودی، مسیحی و عرب بودند.

۷۲- کدام یک از گزینه‌های زیر دربارهٔ اهل صفه درست است؟

- ۱) مهاجران بی‌بضاعت یثرب که در جوار مسجد اقامت گزیدند.
- ۲) مسلمانان اهل مدینه که بعد از هجرت به اسلام گرویدند.
- ۳) مهاجرانی که در زمین‌های بدون صاحب، خانه و مسجد ساختند.
- ۴) مسلمانانی که در ساخت مسجد به پیامبر یاری رساندند.

۷۳- به ترتیب، ابوبکر، عمر و عثمان از کدام طریق به خلافت رسیدند؟

- ۱) سقیفه بنی‌ساعده - وصیت‌نامهٔ مکتوب - شورای شش نفره
- ۲) وصیت‌نامهٔ مکتوب - سقیفه بنی‌ساعده - شورای شش نفره
- ۳) سقیفه بنی‌ساعده - شورای شش نفره - وصیت‌نامهٔ مکتوب
- ۴) وصیت‌نامهٔ مکتوب - شورای شش نفره - سقیفه بنی‌ساعده

۷۴- کدام یک از افراد زیر به شیوهٔ توزیع بیت‌المال توسط حضرت علی معترض بودند و خواستهٔ آنان چه بود؟

- ۱) معاویه و عمروعاص - برتر دانستن عرب و قریش بر عجم و موالی
- ۲) طلحه و زبیر - رعایت تقدم در کسب بیت‌المال
- ۳) معاویه و عمروعاص - رعایت تقدم در کسب بیت‌المال
- ۴) طلحه و زبیر - برتر دانستن عرب و قریش بر عجم و موالی

۷۵- معاویه برای رسیدن به اهداف قدرت‌طلبانه‌اش، دست به چه اقداماتی زد؟

الف: اقدام به خون‌خواهی عثمان

ب: به حکومت نشاندن سقّاح در کوفه

پ: تصرف شهر قرطبه در اندلس

ت: به خدمت گرفتن سیاستمداران و به خدمت گرفتن سیاستمداران یزید (دنیاطلب) و بذل و بخشش فراوان از بیت‌المال

- ۱) «الف» و «ب» ۲) «الف» و «ت» ۳) «پ» و «ت» ۴) «ب» و «پ»

۷۶- عبارت زیر نشانگر کدام ویژگی حکومت امویان است؟

«معاویه بن ابوسفیان در برابر مخالفت عایشه همسر رسول خدا با جانشینی یزید گفت: این کار قضای الهی است و در قضای الهی،

کسی را اختیاری نیست.»

- ۱) موروثی بودن خلافت
- ۲) ترویج تفکر جبرگرایی
- ۳) استفاده از زور برای کسب قدرت
- ۴) تبعیض و نابرابری اقتصادی

۷۷- کدام یک از رویدادهای زیر، بر دیگر به لحاظ زمانی، تقدم دارد؟

الف: به خلافت رسیدن سفاح

ب: مرگ هشام بن عبدالملک

ج: تأسیس حکومت امویان اندلس

(۱) «الف» بر «ج» و «ب» مقدم است.

(۲) «ب» بر «الف» و «ج» مقدم است.

(۳) «الف» بر «ب» و «ج» بر «الف» مقدم است.

(۴) «ب» بر «ج» و «الف» بر «ب» مقدم است.

۷۸- کدام گزینه دلیل انحطاط حکومت مسلمانان در اندلس بود؟

(۱) هجوم پی در پی فاطمیان به اندلس

(۲) عدم اتحاد و انسجام میان مسلمانان

(۳) اختلاف امویان اندلس با خلافت عباسی

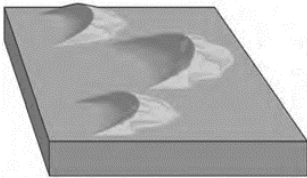
(۴) حاکم شدن تدریجی مسیحیان بر اندلس

۷۹- با توجه به سرعت هواز دگی در سنگ‌ها، کدام مقایسه مفهوم درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) سنگ‌های گرانیتی < سنگ‌های مرمرین
 (۲) سنگ‌های گرانیتی > سنگ‌های کلسیتی
 (۳) سنگ‌های کلسیتی > سنگ‌های گرانیتی
 (۴) سنگ‌های مرمرین < سنگ‌های کلسیتی

۸۰- در تقسیم‌بندی اقلیم‌شناسان برای مناطق خشک بر اساس میزان بارندگی سالانه، به میزان بارش بیشتر از میلی‌متر و کمتر از میلی‌متر، منطقه گفته می‌شود.

- (۱) ۱۵۰-۱۰۰ - نیمه خشک
 (۲) ۵۰ - ۰ - بیابانی
 (۳) ۲۵۰ - ۵۰ - خشک
 (۴) ۱۰۰-۱۰ - نیمه بیابانی

۸۱- کدام موارد در ارتباط با شکل مقابل به درستی بیان شده‌اند؟

الف: از انواع اشکال تراکمی به حساب می‌آیند.

ب: جهت وزش باد به وجود آورنده، از غرب به شرق است.

ج: با وزش باد، ماسه‌ها به طرف پایین رانده و انباشته می‌شوند.

د: ممکن است طی یک سال ۱۰ تا ۲۰ متر در جهت وزش باد حرکت کنند.

- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ج» و «د»

۸۲- در تشکیل یخچال‌ها لازم است کدام شرایط فراهم باشد تا فرسایش یخچالی اتفاق بیافتد؟

(۱) بارش برف با برف و یخ دائمی همراه شود و از میزان ذوب آن بیشتر باشد.

(۲) بارش برف به صورت دائمی به وقوع بپیوندد و از میزان ذوب آن بیشتر باشد.

(۳) بارش برف در برخی از سال‌ها به وقوع بپیوندد و از میزان ذوب آن کمتر باشد.

(۴) بارش برف در سال‌های متمادی به وقوع بپیوندد و از میزان ذوب آن کمتر باشد.

۸۳- در نواحی ساحلی، آب سنگ‌ها، طاق‌های دریایی و جزایر مرجانی، ناشی از به وجود آمده‌اند.

(۱) برخلاف - همانند - رسوب‌گذاری مواد

(۲) همانند - برخلاف - رسوب‌گذاری مواد

(۳) همانند - برخلاف - حفر و کاوش مواد

(۴) همانند - برخلاف - حفر و کاوش مواد

۸۴- کدام یک از اشکال کاوشی حاصل از فرسایش بادی، نادرست توصیف شده است؟

(۱) یاردانگ‌ها، در شیارهای موازی و U شکل در رسوبات نرم برجای مانده از دریاچه‌های قدیمی تشکیل می‌شوند.

(۲) ستون‌های سنگی، در اثر از بین رفتن مواد نرم و به جا ماندن بخش‌های سخت و مقاوم توسط باده‌ها به وجود می‌آیند.

(۳) چاله‌های بادی، در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی، کاهش رطوبت و چسبندگی ماسه‌های دانه ریز به وجود می‌آیند.

(۴) دشت‌های ریگی، در زمین‌های پوشیده از ماسه‌های ریز و درشت و برجای ماندن سنگ‌های درشت به وجود می‌آیند.

۸۵- کدام گزینه در رابطه با برخی از مهم‌ترین بیابان‌های جهان، به درستی بیان شده است؟

(۱) بیابان آتاکاما برخلاف نامیب، بالاتر از مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی قرار دارند و علت اصلی به وجود آمدن آن، عدم وجود منبع رطوبت کافی است.

(۲) بیابان نامیب برخلاف گبی، با مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی مجاور بوده و علت اصلی به وجود آمدن آن، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هوا است.

(۳) بیابان تکه‌ماکان همانند نامیب، بالاتر از مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی قرار دارند و علت اصلی به وجود آمدن آن، عدم وجود منبع رطوبت کافی است.

(۴) بیابان آتاکاما همانند تکه‌ماکان، با مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی مجاور بوده و علت اصلی به وجود آمدن آن، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هوا است.

۸۶- کدام گزینه درباره تفکر فلسفی و تاریخچه آن درست بیان شده است؟

- ۱) تحلیل و تبیین دگرگونی‌های جهان طبیعت، الزاماً از نوع تفکر و اندیشه فلسفی است.
- ۲) بر اساس اطلاعات کنونی بشر، می‌توان گزارش دقیقی از اولین اندیشه‌های فلسفی ارائه کرد.
- ۳) بنای هیچ تمدنی بدون تفکر در مسائل اساسی هستی و زندگی انسان، امکان‌پذیر نبوده است.
- ۴) نخستین تفکر در مسائل بنیادین، در یونان و ایونیا شکل گرفته و یونان مهد تفکر فلسفی است.

۸۷- در خصوص آغاز تمدن بشر، نمی‌توان گفت

- ۱) تمدن کنونی بشر حاصل تلاش بشر در طول تاریخ است.
- ۲) تمدن‌های ساده‌تر، زمینه شکل‌گیری تمدن‌های جدید بوده‌اند.
- ۳) آثاری که در یک تمدن مشاهده می‌شود، صرفاً دست‌آورد آن تمدن نیست.
- ۴) تمدن‌هایی که هیچ اثری از آن‌ها باقی نمانده، هیچ نقشی در تمدن کنونی بشر نداشته‌اند.

۸۸- کدام گزینه درباره اندیشه‌های تالس درست است؟

- ۱) تالس، نخستین اندیشمند یونانی است که به مسائل اساسی پرداخته بود.
- ۲) تالس تلاش نمود که تبیین نماید، منشأ اثرات جهان هستی چه چیزی است.
- ۳) تفسیر تالس از جهان را می‌توان یک تفسیر معرفت‌شناسی از اشیاء تلقی کرد.
- ۴) تالس تلاش نمود تا به پرسش «جهان از سوی چه کسی خلق شده است؟» پاسخ دهد.

۸۹- کدام یک از عبارات‌های زیر، با اندیشه‌های فلسفی هراکلیتوس در تعارض است؟

- ۱) اشیایی که ظاهراً متضاد یکدیگر هستند، در واقع قابل اجتماع می‌باشند.
- ۲) یکی از ویژگی‌های جهان طبیعت، مرکب از ستیز و تضاد بودن است.
- ۳) تغییر از قوه به فعل، سبب می‌شود تا جهان، دائم در حرکت و تغییر باشد.
- ۴) شرط لازم برای دگرگونی در جهان هستی، چشم‌پوشی از ستیز و تضاد است.

۹۰- کدام گزینه درباره دیدگاه‌های فلسفی پارمنیدس درست است؟

- ۱) لایه ظاهری و باطنی در جهان هستی، بیانگر وحدت و ثبات جهان است.
- ۲) مفهوم «بودن» و «شدن» را در فلسفه اصلاح و تعبیر جدیدی از آن ارائه کرد.
- ۳) اگر حرکت و شدن در هستی راه داشته باشد؛ هستی، چیزی واحد و ثابت نیست.
- ۴) جهان هستی مرکب از دو لایه ظاهری و باطنی است؛ که هر دو با حواس درک می‌شوند.

۹۱- کدام گزینه در تکمیل عبارت زیر، مناسب‌تر است؟

«دیدگاه و در خصوص ماده اولیه جهان با یکدیگر متفاوت است و به ترتیب، آن‌ها، عنصر اولیه همه موجودات

جهان را و می‌دانستند.»

۱) فیثاغورس - تالس - آب - اعداد	۲) تالس - فیثاغورس - آب - وجود
۳) فیثاغورس - تالس - اعداد - آب	۴) فیثاغورس - تالس - اعداد - آتش

۹۲- درباره سوفیست‌ها می‌توان گفت.....

- ۱) به دنبال تفکیک حق و باطل از طریق جدل و آموزش سخنوری بودند.
- ۲) معتقد بودند که تفسیر جهان به شکلی واحد و بدون توجه به حقیقت ممکن است.
- ۳) جست‌وجوی حقیقت و تفکیک حقیقت از امور غیرحقیقی را بی‌فایده تلقی می‌کردند.
- ۴) به دنبال پیروزی بر رقیب از طریق فنون جدل بودند تا به حقیقتی واحد دست پیدا کنند.

۹۳- کدام گزینه شرایط جامعه آتن در زمان سقراط را به نحو بهتری توصیف می کند؟

- ۱) همه مردم آتن به دنبال حق جلوه دادن باطل بودند.
- ۲) جامعه آتن در زمان سقراط، متأثر از اندیشه‌های متفکرین نخستین بود.
- ۳) تحت تأثیر اندیشه‌های سوفسطائیان، اخلاق و فضیلت میان مردم کاملاً از بین رفته بود.
- ۴) سوفسطائیان با کمک اقسام خطای اندیشه و جدل و فن سخنوری، به نشر عقاید خود می پرداختند.

۹۴- کدام گزینه، روش گفت‌وگوی سقراطی را به نحو دقیق‌تری تبیین کرده است؟

- ۱) این روش مبتنی بر مباحثه است و با توجه به سؤال‌های اساسی، سؤالات بعدی طرح می شود.
- ۲) مفهومی از مفاهیم را که در زندگی ما کمتر اهمیت دارد را برمی‌گزیند و به مسائل حیاتی می‌رسید.
- ۳) با توجه به پاسخ مخاطب، سؤال دیگری توسط سقراط مطرح می‌شد، به طوری که پاسخ‌دهنده به حقیقت رسانده می‌شد.
- ۴) این روش مبتنی بر مباحثه است، به طوری که بحث طوری ادامه داده می‌شود که مخاطب حقایق را از سقراط یاد بگیرد.

۹۵- علت نهایی دانا معرفی کردن سقراط این است که و سقراط دانایی را در می‌دانست و نمی‌دانم سوفسطائیان ریشه در دارد.

- ۱) او می‌داند که نمی‌داند - اقرار به نادانی - جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب
- ۲) او می‌داند که نمی‌داند - تواضع و فروتنی - جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب
- ۳) سروش معبد دلفی به دوستش دانایی او را پیام داده است - تواضع و فروتنی - عدم کشف حقیقت توسط اندیشمندان
- ۴) سروش معبد دلفی به دوستش دانایی او را پیام داده است - تواضع و فروتنی - عدم کشف حقیقت توسط سوفسطائیان

۹۶- کدام گزینه را نمی‌توان از زندگی و رفتار سقراط برداشت کرد؟

- ۱) زندگی را انتقال از جهانی به جهان دیگر می‌دانست. (۲) در مقابل علم و دانش، تواضع و فروتنی داشت.
- ۳) برای آگاه کردن مردم، رنج را تحمل می‌کرد. (۴) فضیلت را بر ثروت ترجیح می‌داد.

۹۷- کدام گزینه توصیف دقیق‌تری از جهان‌شناسی سقراط ارائه کرده است؟

- ۱) صفات خدا میان ملتوس و سقراط یکسان بوده است.
- ۲) سقراط منکر عالم ماوراءالطبیعه و جهان دیگر بوده است.
- ۳) لوازم یک چیز، به هیچ وجه نمی‌تواند دال بر وجود آن چیز باشد.
- ۴) از نظر سقراط، مرگ سریع‌تر از هر چیزی می‌دود و سرانجام زندگی بشر است.

۹۸- رسالت سقراط که از جانب خداوند و با ندهای غیبی بر عهده او بود؛ این است که.....

- ۱) مردم و جوانان را برای توجه به فضیلت متقاعد کند.
- ۲) به مردم یادآوری کند که از ثروت، فضیلت به دست نمی‌آید.
- ۳) با تهی‌دستان و توانگران هم‌نشینی کند تا به سخنان او گوش دهند.
- ۴) در جست‌وجوی دانش بکوشد و دانش را به افراد دیگر، آموزش دهد.

۹۹- کدام گزینه در خصوص مقایسه سقراط با سوفسطائیان درست است؟

- ۱) زندگی سقراط همانند سوفسطائیان، سراسر مبارزه با مخالفین دیدگاه‌های خویش بوده است.
- ۲) سقراط در پیشرفت فلسفه نقش بسزایی داشته و سوفسطائیان هیچ تأثیری در این زمینه نداشته‌اند.
- ۳) سقراط و سوفسطائیان هر دو به دنبال کشف حقیقت بودند، ولی مسیر رسیدن به حقیقت‌شان با هم متفاوت بود.
- ۴) سقراط به دنبال سعادت انسان‌ها بود، ولی سوفسطائیان هدفشان کسب درآمد و پیروزی بر رقیب از هر راه و شیوه‌ای بود.

۱۰۰- کدام گزینه منطبق با زندگی و اندیشه‌های سقراط نیست؟

- ۱) سقراط دانای حقیقی را کسی به جز خداوند نمی‌داند.
- ۲) سقراط با اقدامات خویش، مدعیان دروغین دانایی را رسوا کرد.
- ۳) سقراط به صورت قطعی، سرنوشت خودش را از مدعیان دانایی که زنده می‌مانند، بهتر می‌دانست.
- ۴) از نظر سقراط، نادانی و جهل یک نقص و ایراد است و انسان باید در جهت رفع این ایراد بکوشد تا آن را برطرف نماید.

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزمایشتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

دکترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۰۹/۱۶

پاسخنامه آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۵

دروس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	علی شهرابی - محمد نوربخش	امیرحسین ابومحبوب - فرزانه دانایی
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - حمیدرضا نعمتی افشین کیانی - ابوالفضل غلامی - مهران قندی	علی رضا علویان - فاطمه عباسی مریم پیروی
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	الهام میرزایی - آزاده میرزایی - فروغ تیموریان	فاطمه صفری - هانیه رمدانی
روان شناسی	الهه همایون زاده	الهه همایون زاده - امین مشمول	زهره رامندی - احسان کلاته حمیده محبی - ابوالفضل شکوهیان
زبان عربی	هاله کریمی	محمد مهدی طاهری - گلناز شفیعی هاله کریمی - محمدعلی تابانفر	کیارش پورمهدی - مریم آقایی
تاریخ	علی رضا کاهیدوند	علی رضا کاهیدوند	سارا خداوردیان - محمد رسایی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - حدیث طلوع مهر	زهره فروغی - فرشید مشعرپور
فلسفه	امیرمحمد نصیری	گودرز رازانی - امیرمحمد نصیری	کیمیا طهماسبی - حسن صدری فرشته قنبری

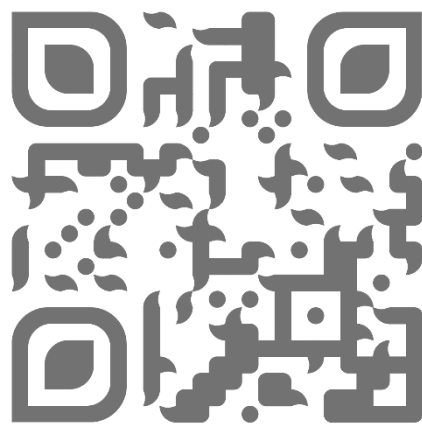
مدیر آزمون: رسول خنجری

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیر قانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

دوست مازی من، سلام!

برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی.
برای شرکت در نظرسنجی فقط کافیست روی لینک زیر بزنی یا QR کد زیر رو اسکن کنی تا صفحه
نظرسنجی برات باز بشه!
ممنون که نظرت رو به ما میگی و بهمون برای بهتر شدن آزمون‌ها کمک می‌کنی (:

<https://B2n.ir/x88000>

مازی‌ها؛ میدونین که جلوی هر سوال ما براتون ویژگی و آدرس اون سوال رو میذاریم، حالا
واسه اینکه کامل یادش بگیرید میخوام براتون بگم که چجوری اینا رو براتون چیدیم:

(سطح سوال - سبک سوال - آدرس سوال)

آسان - متوسط - دشوار مفهومی - مساله و ... مثلاً: ۱۱۰۱ یعنی فصل ۱ پایه یازدهم

۱- اگر $\frac{y-2}{x-1} = \frac{y+2}{x+1}$ باشد، کدام نتیجه‌گیری درست است؟ ($y = \pm 2$ و $x \neq \pm 1$)

- (۱) $y = 2x$ (۲) $x = 2y$ (۳) $y = -2x$ (۴) $x = -2y$

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - استدلالی - ۱۱۰۱)

پاسخ سریعی:

تساوی اولیه را طرفین وسطین می‌کنیم.

$$\frac{y-2}{x-1} = \frac{y+2}{x+1} \Rightarrow (y+2)(x-1) = (y-2)(x+1)$$

هر دو طرف را ساده می‌کنیم:

$$\cancel{xy} - y + 2x - 2 = \cancel{xy} + y - 2x - 2 \Rightarrow 4x = 2y \Rightarrow y = 2x$$

گروه آموزشی ماز

۲- در کدام گزینه، خطا رخ داده است؟

(۱) $(a+3b)^2 - (a-3b)^2 = 12ab$ (۲)

(۱) $\frac{\sqrt{5 \cdot x}}{2\sqrt{2}} = \frac{5}{2}\sqrt{x}$

(۴) $\sqrt{\sqrt{81}} - 12 \div 6 \times 2 = 2$

(۳) $\frac{\frac{1}{3} - \frac{2x}{3}}{\frac{2x}{3} - \frac{4}{3}} = \frac{-9x+2}{4(x-2)}$

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - استدلالی - ۱۱۰۱)

پاسخ سریعی:

همه گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم. در همه آن‌ها سعی می‌کنیم از سمت چپ تساوی به سمت راست آن برسیم.

۱) $\frac{\sqrt{5 \cdot x}}{2\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{25 \times 2x}}{2\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{25} \times \sqrt{2} \times \sqrt{x}}{2\sqrt{2}} = \frac{5\sqrt{x}}{2}$ ✓

۲) $(a+3b)^2 - (a-3b)^2 = (a^2 + 9b^2 + 6ab) - (a^2 + 9b^2 - 6ab)$
 $= a^2 + 9b^2 + 6ab - a^2 - 9b^2 + 6ab = 12ab$ ✓

۳) $\frac{\frac{1}{3} - \frac{2x}{3}}{\frac{2x}{3} - \frac{4}{3}} \xrightarrow[\text{ضربدر 6}]{\text{صورت و مخرج}} \frac{6\left(\frac{1}{3} - \frac{2x}{3}\right)}{6\left(\frac{2x}{3} - \frac{4}{3}\right)} = \frac{6 - 12x}{12x - 24} = \frac{2 - 9x}{4x - 8} = \frac{-9x+2}{4(x-2)}$ ✓

۴) $\sqrt{\sqrt{81}} - 12 \div 6 \times 2 = 3 - \frac{12}{6} \times 2 = 3 - 4 = -1$ ✗

گروه آموزشی ماز

۳- اگر $x > y$ ، نتیجه گرفته شده در کدام گزینه می‌تواند نادرست باشد؟

- (۱) $x+3 > y+2$ (۲) $3x > 2y$ (۳) $x^3 > y^3$ (۴) $-2x+1 < -2y+4$

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - استدلالی - ۱۱۰۱)

بررسی گزینه‌ها:

همه گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

۱ به طرفین نامساوی $x > y$ ، عدد ۲ را اضافه می‌کنیم:

$x+2 > y+2$

چون $x+3 > x+2$ ، پس:

$x+3 > x+2 > y+2$

با حذف عبارت وسطی به $x+3 > y+2$ می‌رسیم.

با فرض $x = -5, y = -6$ نامساوی $x > y$ درست است ولی نامساوی $\frac{3x}{-15} > \frac{2y}{-12}$ نادرست است.

پس جواب گزینه ۲ است.

طرفین یک نامساوی را همیشه می‌توانیم به توان فرد یکسان برسانیم، پس حق داریم دو طرف نامساوی $x > y$ را به توان ۳ برسانیم: $x^3 > y^3$

اگر طرفین یک نامساوی را در عدد منفی ضرب کنیم، جهت تغییر می‌کند:

$$x > y \xrightarrow{\times(-2)} -2x < -2y$$

حالا به عدد بزرگ‌تر (یعنی $-2y$) ۴ تا اضافه می‌کنیم و به عدد کوچک‌تر (یعنی $-2x$) ۱ واحد اضافه می‌کنیم. پس $-2y+4$ بزرگ‌تر از $-2x+1$ می‌ماند.

گروه آموزشی ماز

۴- از تساوی $ax+3by=2ay-bx$ ، کدام نتیجه را نمی‌توان گرفت؟

$$y = \frac{bx+ax}{3b-2a} \quad (2)$$

$$x = \frac{2ay-3by}{a+b} \quad (1)$$

$$b = \frac{2ay-ax}{3y+x} \quad (4)$$

$$a = \frac{bx+3by}{2y-x} \quad (3)$$

(دشوار - استدلالی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

برای آن که x را به دست آوریم، باید جملات شامل x را به سمت چپ و بقیه جملات را به سمت راست ببریم:

$$ax+3by=2ay-bx \Rightarrow ax+bx=2ay-3by$$

در سمت چپ از x فاکتور می‌گیریم:

$$x(a+b)=2ay-3by \Rightarrow x = \frac{2ay-3by}{a+b}$$

پس گزینه ۱ درست است.

برای آن که y را به دست آوریم، باید جملات شامل y را به سمت چپ و بقیه جملات را به سمت راست ببریم:

$$ax+3by=2ay-bx \Rightarrow 3by-2ay=-bx-ax$$

در سمت چپ از y فاکتور می‌گیریم:

$$y(3b-2a)=-bx-ax \Rightarrow y = \frac{-bx-ax}{3b-2a}$$

صورت و مخرج را قرینه می‌کنیم:

$$y = \frac{-(-bx-ax)}{-(3b-2a)} = \frac{bx+ax}{2a-3b}$$

پس گزینه ۲ نادرست است.

جواب به دست آمده ولی بقیه گزینه‌ها را نیز بررسی می‌کنیم.

برای آن که a را به دست آوریم، باید جملات شامل a را به سمت چپ و بقیه جملات را به سمت راست ببریم:

$$ax+3by=2ay-bx \Rightarrow ax-2ay=-bx-3by$$

در سمت چپ از a فاکتور می‌گیریم:

$$a(x-2y)=-bx-3by \Rightarrow a = \frac{-bx-3by}{x-2y}$$

صورت و مخرج را قرینه می‌کنیم:

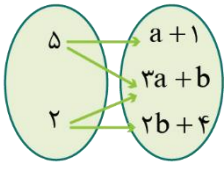
$$a = \frac{bx+3by}{2y-x}$$

برای آن که b را به دست آوریم، باید جملات شامل b را به سمت چپ و بقیه جملات را به سمت راست ببریم:

$$ax+3by=2ay-bx \Rightarrow 3by+bx=2ay-ax$$

در سمت چپ از b فاکتور می‌گیریم:

$$b(3y+x)=2ay-ax \Rightarrow b = \frac{2ay-ax}{3y+x}$$

۵- اگر نمودار پیکانی زیر تابع باشد، حاصل $a + b$ کدام است؟
 ۲ (۱)
 ۳ (۲)
 -۱ (۳)
 صفر (۴)

گزینه ۴ (آسان - محاسباتی - ۱۱۰۲)

در نمایش پیکانی تابع باید از هر عضو مجموعه ابتدا دقیقاً یک پیکان خارج شود.

با توجه به نکته بالا داریم:

$$\begin{aligned} \text{پیکان های خارج شده از ۵} &\rightarrow a + 1 = 3a + b \rightarrow 2a + b = 1 \\ \text{پیکان های خارج شده از ۲} &\rightarrow 3a + b = 2b + 4 \rightarrow 3a - b = 4 \\ \rightarrow \begin{cases} 2a + b = 1 \\ 3a - b = 4 \end{cases} &\rightarrow \Delta a = 5 \rightarrow a = 1 \xrightarrow{2a+b=1} 2 + b = 1 \rightarrow b = -1 \\ \rightarrow a + b &= 0 \end{aligned}$$

گروه آموزشی ماز

۶- در کدام گام از حل معادله $x^4 - 1 = -x^4 - x^2$ ، اشتباه رخ داده است؟
 گام ۱: سمت چپ را با اتحاد مزدوج و سمت راست را با فاکتورگیری، تجزیه می کنیم:

$$(x^2 - 1)(x^2 + 1) = -x^2(x^2 + 1)$$

گام ۲: $x^2 + 1$ را از دو طرف معادله ساده می کنیم:

$$(x^2 - 1)(\cancel{x^2 + 1}) = -x^2(\cancel{x^2 + 1}) \Rightarrow x^2 - 1 = -x^2$$

گام ۳: ساده سازی می کنیم:

$$2x^2 = 1 \Rightarrow x^2 = \frac{1}{2}$$

گام ۴: جواب معادله را پیدا می کنیم:

$$x = \pm \frac{\sqrt{2}}{2}$$

- (۱) فقط گام ۲ (۲) فقط گام ۴ (۳) گام های ۲ و ۴ (۴) همه گام ها درست است.

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - تحلیلی - ۱۱۰۱)

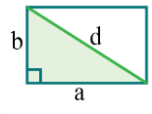
در گام ۲، عبارتی که دو طرف را به آن ساده کردیم (یعنی $x^2 + 1$) عبارتی همواره مثبت است، پس ریشه ندارد. در نتیجه با این کار، جوابی را از بین نبرده ایم و کارمان درست بوده است.

در گام ۴ نیز از $x^2 = \frac{1}{2}$ ، ابتدا به $x = \pm \frac{1}{\sqrt{2}}$ می رسیم و بعد اگر صورت و مخرج را در $\sqrt{2}$ ضرب کنیم به $x = \pm \frac{\sqrt{2}}{2}$ می رسیم. پس این گام هم صحیح است.

گروه آموزشی ماز

۷- در مستطیلی، اگر عرض را $\sqrt{5}$ برابر و طول را $\frac{2\sqrt{2}}{3}$ برابر کنیم، اندازه قطر ثابت می ماند. نسبت طول به عرض مستطیل اولیه کدام است؟

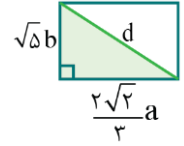
- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

$$a^2 + b^2 = d^2$$

طول و عرض مستطیل اولیه را به ترتیب a و b و قطرش را d در نظر می‌گیریم:
رابطه فیثاغورس را در مثلث قائم‌الزاویه رنگی می‌نویسیم:

در حالت دوم طول $\frac{2\sqrt{2}}{3}$ برابر طول قبلی (یعنی $\frac{2\sqrt{2}}{3}a$) و عرض $\sqrt{5}$ برابر عرض قبلی (یعنی $\sqrt{5}b$) می‌شود ولی قطر همان d می‌ماند:

رابطه فیثاغورس را در مثلث قائم‌الزاویه رنگی می‌نویسیم:

$$\left(\frac{2\sqrt{2}}{3}a\right)^2 + (\sqrt{5}b)^2 = d^2 \Rightarrow \frac{4}{9}a^2 + 5b^2 = d^2$$

دو عبارتی که با d^2 برابرند (*) را مساوی هم قرار می‌دهیم:

$$a^2 + b^2 = \frac{4}{9}a^2 + 5b^2 \Rightarrow a^2 - \frac{4}{9}a^2 = 5b^2 - b^2 \Rightarrow \frac{1}{9}a^2 = 4b^2 \xrightarrow{\text{جذر}} \frac{1}{3}a = 2b \xrightarrow{\times 3} a = 6b$$

تساوی $a = 6b$ نشان می‌دهد که طول مستطیل اولیه ۶ برابر عرضش بوده است.

گروه آموزشی ماز

۸- مجموع اعضای برد تابع $f: \left\{ \frac{5}{2}, \frac{8}{3}, \frac{10}{3} \right\} \rightarrow B$ کدام است؟
 $f(x) = \frac{4x^2 - 16}{x^2 - 5x + 6}$

(۱) -۲۴ (۲) -۲۶ (۳) -۲۸ (۴) -۳۰

صورت و مخرج تابع f را تجزیه می‌کنیم. در صورت با فاکتورگیری و اتحاد مزدوج و در مخرج با اتحاد جمله مشترک این کار را انجام می‌دهیم:

$$f(x) = \frac{4x^2 - 16}{x^2 - 5x + 6} = \frac{4(x^2 - 4)}{x^2 - 5x + 6} = \frac{4(x-2)(x+2)}{(x-2)(x-3)} = \frac{4(x+2)}{x-3}$$

حالا مقدار تابع $f(x) = \frac{4(x+2)}{x-3}$ را در $x = \frac{5}{2}$ ، $x = \frac{8}{3}$ و $x = \frac{10}{3}$ حساب می‌کنیم:

$$f\left(\frac{5}{2}\right) = \frac{4\left(\frac{5}{2} + 2\right)}{\frac{5}{2} - 3} = \frac{4\left(\frac{9}{2}\right)}{-\frac{1}{2}} = \frac{18}{-\frac{1}{2}} = -36$$

$$f\left(\frac{8}{3}\right) = \frac{4\left(\frac{8}{3} + 2\right)}{\frac{8}{3} - 3} = \frac{4\left(\frac{14}{3}\right)}{-\frac{1}{3}} = -56$$

$$f\left(\frac{10}{3}\right) = \frac{4\left(\frac{10}{3} + 2\right)}{\frac{10}{3} - 3} = \frac{4\left(\frac{16}{3}\right)}{\frac{1}{3}} = 64$$

پس برد f به صورت $\{-۳۶, -۵۶, ۶۴\}$ است که مجموع اعضایش برابر است با:

$$-۳۶ + (-۵۶) + ۶۴ = -۲۸$$

گروه آموزشی ماز

۹- اگر $f = \left\{ \left(-1, \frac{a}{۲} - b \right), (۲, \sqrt{a} + 1), \left(۵, \frac{-۲b+۹}{۲} \right) \right\}$ تابعی ثابت باشد، b کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{۲}$ (۲) $-\frac{1}{۲}$ (۳) ۱ (۴) -۱

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

باید مؤلفه دوم تمام زوج مرتبها یکسان باشد:

$$\frac{a}{۲} - b = \sqrt{a} + 1 = \frac{-۲b+۹}{۲}$$

با $\frac{a}{۲} - b$ و $\frac{-۲b+۹}{۲}$ شروع می‌کنیم:

$$\frac{a}{۲} - b = \frac{-۲b+۹}{۲} \xrightarrow{\times ۲} a - ۲b = -۲b + ۹ \Rightarrow a = ۹$$

حالا $\sqrt{a} + 1$ و $\frac{-۲b+۹}{۲}$ را برابر قرار می‌دهیم:

$$\sqrt{a} + 1 = \frac{-۲b+۹}{۲} \xrightarrow{a=۹} \sqrt{۹} + 1 = \frac{-۲b+۹}{۲} \Rightarrow ۴ = \frac{-۲b+۹}{۲} \xrightarrow{\times ۲} ۸ = -۲b + ۹$$

$$\Rightarrow ۲b = ۱ \Rightarrow b = \frac{1}{۲}$$

گروه آموزشی ماز

۱۰- f تابعی ثابت است که از نقطه $(a+1, ۲a-1)$ می‌گذرد. اگر $f(۲a-1) = ۳-a$ باشد، فاصله نمودارهای توابع f و $g(x) = a$ از یکدیگر چقدر است؟

- (۱) $\frac{1}{۳}$ (۲) $\frac{۲}{۳}$ (۳) $\frac{۴}{۳}$ (۴) $\frac{۵}{۳}$

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - محاسباتی / پارامتری - ۱۱۰۲)

تابع f از نقطه $(a+1, ۲a-1)$ می‌گذرد، پس:

$$f(a+1) = ۲a-1$$

از طرفی $f(۲a-1) = ۳-a$ است.

چون خروجی‌های تابع ثابت باید یکسان باشد، پس $۲a-1$ و $۳-a$ باید برابر باشند:

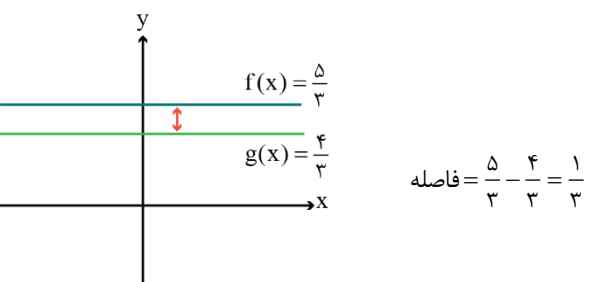
$$۲a-1 = ۳-a \Rightarrow ۲a+a = ۳+1 \Rightarrow ۳a = ۴ \Rightarrow a = \frac{۴}{۳}$$

با جایگذاری $a = \frac{۴}{۳}$ در $۲a-1$ (یا $۳-a$)، خروجی تابع را پیدا می‌کنیم:

$$۲\left(\frac{۴}{۳}\right) - 1 = \frac{۸}{۳} - 1 = \frac{۵}{۳}$$

پس ضابطه f به صورت $f(x) = \frac{۵}{۳}$ است.

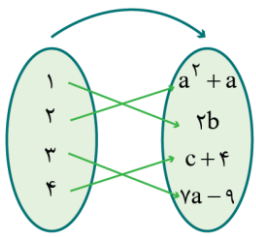
فاصله دو تابع ثابت $f(x) = \frac{۵}{۳}$ و $g(x) = a$ را به دست می‌آوریم:

گروه آموزشی ماز

۱۱- نمودار پیکانی مقابل مربوط به یک تابع ثابت است. عرض رأس سهمی $f(x) = ax^2 + bx + c$ کدام است؟

- (۱) ۵-
- (۲) ۵
- (۳) -۱۱
- (۴) ۱۱

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی / پارامتری - ۱۱۰۲)

باید اعدادی که پیکان به آنها وارد شده یکسان باشند:

$$a^2 + a = 2b = c + 4 = 7a - 9$$

اول $a^2 + a$ و $7a - 9$ را برابر قرار می‌دهیم:

$$a^2 + a = 7a - 9 \Rightarrow a^2 - 6a + 9 = 0 \xrightarrow[\text{مربع}]{\text{اتحاد}} (a - 3)^2 = 0 \Rightarrow a = 3$$

با جایگذاری $a = 3$ ، تساوی $a^2 + a = 2b = c + 4 = 7a - 9$ به صورت زیر می‌شود:

$$a^2 + a = 2b = c + 4 = 7a - 9$$

$$9 + 3 = 12 \qquad 21 - 9 = 12$$

پس $2b$ و $c + 4$ هم باید ۱۲ باشند:

$$\begin{cases} 2b = 12 \Rightarrow b = 6 \\ c + 4 = 12 \Rightarrow c = 8 \end{cases}$$

ضابطه سهمی $f(x) = ax^2 + bx + c$ به صورت $f(x) = 3x^2 + 6x + 8$ می‌شود. عرض رأس را حساب می‌کنیم:

$$y_s = -\frac{\Delta}{4a} = -\frac{b^2 - 4ac}{4a} = -\frac{6^2 - 4(3)(8)}{4(3)} = -\frac{36 - 96}{12} = 5$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- اگر f تابعی ثابت و $160 = 100f(100) - 99f(99) + \dots + 4f(4) - 3f(3) + 2f(2) - f(1)$ باشد، حاصل $f(-2) - 3f(-3)$ کدام است؟

- (۱) $12/8$
- (۲) $-12/8$
- (۳) $6/4$
- (۴) $-6/4$

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - محاسباتی - ۱۱۰۲)

چون f ثابت است، پس جای تمام $f(\square)$ ها، عدد c را قرار می‌دهیم:

$$\underbrace{f(1)}_c - 2 \underbrace{f(2)}_c + 3 \underbrace{f(3)}_c - 4 \underbrace{f(4)}_c + \dots + 99 \underbrace{f(99)}_c - 100 \underbrace{f(100)}_c = 160$$

$$\underbrace{c - 2c}_{-c} + \underbrace{3c - 4c}_{-c} + \underbrace{5c - 6c}_{-c} + \dots + \underbrace{99c - 100c}_{-c} = 160$$

تعداد $-c$ ، نصف صد یعنی ۵۰ تا است. پس سمت چپ تساوی برابر با $-50c$ می‌شود:

$$-50c = 160 \Rightarrow c = -\frac{160}{50} = -3\frac{2}{5}$$

پس حاصل $f(-2) - 3f(-3)$ برابر است با:

$$c - 3c = -2c = -2(-3\frac{2}{5}) = 6\frac{4}{5}$$

گروه آموزشی ماز

۱۳- اگر $f(x) = \frac{x^2 - 3x - 4}{2x + 2} + ax$ تابعی ثابت باشد، مقدار $a + f(a)$ کدام است؟

- (۱) $-\frac{1}{2}$
- (۲) $-\frac{3}{2}$
- (۳) $-\frac{5}{2}$
- (۴) $-\frac{7}{2}$

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - محاسباتی / پارامتری - ۱۱۰۲)

پاسخ تشریحی:

صورت کسر را با اتحاد جمله مشترک و مخرج را با فاکتورگیری، تجزیه می‌کنیم:

$$f(x) = \frac{x^2 - 3x - 4}{2x + 2} + ax = \frac{(x-4)(x+1)}{2(x+1)} + ax = \frac{x-4}{2} + ax = \frac{x}{2} - 2 + ax$$

در جملات $\frac{x}{2}$ و ax از x فاکتور می‌گیریم:

$$f(x) = \frac{x}{2} + ax - 2 = x \left(\frac{1}{2} + a \right) - 2$$

ضریب x باید صفر باشد:

$$\frac{1}{2} + a = 0 \Rightarrow a = -\frac{1}{2}$$

پس ضابطه f به صورت $f(x) = -2$ شد. در نتیجه:

$$a + f(a) = -\frac{1}{2} + f\left(\frac{-1}{2}\right) = \frac{-5}{2}$$

گروه آموزشی ماز

۱۴- نمودار تابع $f(x) = (x+b)(x+a) - ax^2 + bx$ موازی محور طول‌ها است. مقدار $f(\sqrt{3})$ کدام است؟

- ۱) ۱ ۲) -۱ ۳) $\frac{1}{2}$ ۴) $-\frac{1}{2}$

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - محاسباتی / پارامتری - ۱۱۰۲)

پاسخ تشریحی:

تابعی که موازی محور x ها باشد، تابع ثابت است و ضابطه‌اش به صورت $f(x) = c$ می‌باشد. ضابطه f را ساده می‌کنیم:

$$f(x) = \underbrace{(x+b)(x+a)}_{\text{جمله مشترک}} - ax^2 + bx = x^2 + (a+b)x + ab - ax^2 + bx$$

بین x^2 و $-ax^2$ از x^2 و بین $(a+b)x$ و bx از x فاکتور می‌گیریم:

$$f(x) = \frac{x^2 - ax^2}{x^2(1-a)} + \frac{(a+b)x + bx + ab}{x(a+b+b)} = (1-a)x^2 + (a+2b)x + ab$$

چون f تابع ثابت است، پس ضریب x^2 و x باید صفر باشد:

$$1-a = 0 \Rightarrow a = 1$$

$$a + 2b = 0 \Rightarrow 1 + 2b = 0 \Rightarrow b = -\frac{1}{2}$$

پس ضابطه f که فقط ab از آن باقی‌مانده، به صورت زیر می‌شود:

$$f(x) = ab = 1 \left(-\frac{1}{2} \right) = -\frac{1}{2}$$

در نتیجه:

$$f(\sqrt{3}) = -\frac{1}{2}$$

گروه آموزشی ماز

۱۵- $f(x) = ax + b$ تابعی ثابت است. اگر $\frac{cf(a)+f(b)}{1-f(a+b)} = 3-c$ و $\frac{2f(-b)+8}{1-f(a+b)}$ باشد، مجموع مقادیر c کدام است؟

- ۱) -۱ ۲) -۲ ۳) -۳ ۴) -۴

پاسخ تشریحی:

$f(x) = ax + b$ تابع ثابت است، پس ضریب x صفر است و ضابطه‌اش به صورت $f(x) = b$ می‌شود.

پس در دو تساوی داده شده، جای تمام $f(\square)$ ، b قرار می‌دهیم:

$$\underbrace{2f(a)}_b + \underbrace{f(a^2)}_b + \underbrace{f(b)}_b = \frac{c}{2} + 7 \Rightarrow 2b + b + b = \frac{c}{2} + 7$$

$$\Rightarrow 4b = \frac{c}{2} + 7 \xrightarrow{\times 2} 8b = c + 14 \Rightarrow c = 8b - 14$$

$$\frac{2f(-b) + 8}{1 - f(a+b)} = 3 - c \Rightarrow \frac{2b + 8}{1 - b} = 3 - c$$

به جای c ، $8b - 14$ قرار می‌دهیم:

$$\frac{2b + 8}{1 - b} = 3 - (8b - 14) \Rightarrow \frac{2b + 8}{1 - b} = -8b + 17 \xrightarrow[\text{وسطین}]{\text{طرفین}} (1 - b)(-8b + 17) = 2b + 8$$

$$-8b + 17 + 8b^2 - 17b = 2b + 8 \Rightarrow 8b^2 - 27b + 9 = 0$$

مجموع مقادیر b برابر است با:

$$S = \frac{-B}{A} \Rightarrow b_1 + b_2 = \frac{-(-27)}{8} = \frac{27}{8}$$

مجموع مقادیر c را با استفاده از تساوی $c = 8b - 14$ حساب می‌کنیم:

$$c_1 + c_2 = (8b_1 - 14) + (8b_2 - 14) = 8(b_1 + b_2) - 28 = 8\left(\frac{27}{8}\right) - 28 = 27 - 28 = -1$$

گروه آموزشی ماز

۱۶- همه گزینه‌ها از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی است، به جز:

- ۱) لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آن‌ها را لغات عربی گرفته‌است.
- ۲) به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول جمله کم شده‌است.
- ۳) تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز.
- ۴) «می» اندک‌اندک جای «همی» را گرفته‌است.

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

گزینه ۳ «مربوط به ویژگی زبانی سبک خراسانی است نه سبک عراقی. اتفاقاً در سبک عراقی ویژگی‌های زبان کهن، کم‌کم جای خود را به مختصات جدید می‌دهد؛ مثلاً «در» به جای «اندر» در حال جایگزین شدن است و نیز واژه‌های «ایدون، ایدر، آبا، آبر و...» بسیار اندک به کار می‌روند؛ بنابراین، تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز، مثلاً «یک - هزار» به جای «یک - هزار»، از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است.

ویژگی‌های زبانی شعر فارسی از سبک خراسانی تا عراقی را در یک نگاه مرور کنید!

عراقی	پنجم و ششم	خراسانی
چهارچوب فارسی قدیم با مختصات جدید	کاهش سادگی	سادگی زبان
لغات عربی به جای فارسی اصیل	ورود لغات ترکی و مغولی	لغات عربی و بیگانه کم
همی ← می اندر ← در	فراوانی ترکیبات نو	تفاوت تلفظ
بسیار اندک: ایدون، ایدر، آبا، ابر	از بین رفتن لغات مهجور	کهنگی برخی لغات
اندک: «مر» در کنار مفعول		استفاده از دو نشانه برای یک متمم

گروه آموزشی ماز

۱۷- با توجه به ویژگی‌های شعر سبک عراقی، کدام بیت نمی‌تواند متعلق به این سبک باشد؟

- ۱) آن چه او ریخت به پیمانۀ ما نوشیدیم
 - ۲) به شهری رسیدند خرم دگر
 - ۳) گفت به مجنون صنمی در دمشق
 - ۴) خیال وصل تو بیخ امید بنشاند است
- اگر از خمر بهشت است و گر از باده مست
پرآرایش و زیب و خوبی و فر
کای شده مستغرق دریای عشق
بلای عشق تو بنیاد صبر برکنده است

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

جرقه ذهنی:

در پاسخ‌گویی به سؤالات سبک‌شناسی، در صورتی که سؤال کلی باشد و نسبت به قلمرو موردنظر اطلاعاتی داده نشده باشد، گاهی ویژگی‌های زبانی شما را به سوی پاسخ راهنمایی می‌کند و گاهی ویژگی‌های فکری، و گاهی ویژگی‌های ادبی. با این حال، عموماً باید از ترکیب این ویژگی‌ها استفاده کرد؛ برخی از سبک‌ها در یک یا دوتا از این قلمروها هم مشخصات بارزتری دارند. سبک خراسانی را با استفاده از ویژگی‌های زبانی و مختصات کهن دستوری‌اش به سادگی می‌توانید تشخیص دهید و سبک عراقی را از تقابلهش با سبک خراسانی در حوزه فکری و مفهومی.

پاسخ تشریحی:

در گزینه ۲، برخی ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی آشکار است. نبود لغات عربی، استفاده از واژه کهن «زیب» از مصدر زیبیدن که امروزه واژه زیبا را از این مصدر داریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) باور به قضا و قدر دیده می‌شود. حافظ در این بیت می‌خواهد بگوید هر چه معشوق ازلی (خداوند) برای ما رقم زده، همان را می‌پذیریم و از خود اختیاری نداریم. AzmonVIP
- ۲) با تلمیح به داستان لیلی و مجنون به ستایش عشق پرداخته است.
- ۴) شاعر در فراق یار و امید به وصال، ناشکیبایی عاشق را یادآوری می‌کند که از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است.

گروه آموزشی ماز

۱۸- در کدام گزینه، همه ویژگی‌ها مربوط به «قلمرو فکری شعر سبک عراقی» است؟

- (۱) ستایش عشق - غم‌گرایی - باور به اختیار و اراده
 (۲) رواج روحیه عرفانی و اخلاقی - باور به قضا و قدر - بازتاب اندک علوم در شعر
 (۳) آسمانی بودن معشوق - ذهن‌گرایی یا توجه به دنیای درون - فراق
 (۴) بازتاب بیشتر علوم در شعر - شادی‌گرایی - واقع‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

با توجه به جدول صفحه ۳۷ و ۳۸ کتاب علوم و فنون ادبی یازدهم، این سه ویژگی همگی از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است.

در گزینه ۱، «باور به اختیار و اراده» در گزینه ۲، «بازتاب اندک علوم در شعر» و در گزینه ۴، «شادی‌گرایی» و «واقع‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون» از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی هستند نه سبک عراقی.

قلمرو فکری سبک خراسانی و عراقی:

مقایسه ویژگی‌های فکری سبک خراسانی و عراقی:	
ویژگی‌های فکری سبک خراسانی	ویژگی‌های فکری سبک عراقی
روح شادی و نشاط	غم‌گرایی
شادی‌گرایی	
شعر واقع‌گرا با توصیفات ساده و محسوس	ذهن‌گرایی و توجه به دنیای درون
معشوق زمینی	معشوق متعالی و یکی با معبود (آسمانی)
روح حماسه	رواج روحیه عرفانی و اخلاقی
روحیه پهلوانی و حماسی	
اشعار اندرزی عملی و ساده	
مضمون عمده: حماسه، مدح و اندرز	بی‌اعتباری دنیا پرهیز از زهد ریایی توجه به صفا و پالایش درون
فکر و کلام ساده	رواج تصوف
ستایش خرد	ستایش عشق برتری عشق بر عقل
وصال	فراق
اعتقاد به اختیار و اراده	اعتقاد به قضا و قدر
بازتاب اندک علوم در شعر	بازتاب بیشتر علوم در شعر

گروه آموزشی ماز

۱۹- کدام عبارات در خصوص نثر سبک عراقی درست است؟

- الف: در این دوره، کتاب‌های عرفانی مهمی به نثر نوشته شد.
 ب: ادیبان این دوره به استفاده از استعاره‌های دور از ذهن و آوردن سجع‌های متوالی و بی‌روح روی آوردند.
 ج: نثر فنی در اکثر کتاب‌های این دوره جای نثر ساده را می‌گیرد.
 د: صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت و بیشتر به ظاهرسازی و تصنع پرداختند.
 ه: برخی نویسندگان، کتاب‌های مشکل را به زبان ساده بازنویسی می‌کردند.
- (۱) «الف» - «د» - «ه» (۲) «ج» - «ب» - «الف» (۳) «الف» - «ب» - «ه» (۴) «ب» - «ه» - «د»

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

با توجه به ویژگی‌های نثر سبک عراقی که در صفحات ۳۸ و ۳۹ کتاب علوم و فنون ادبی یازدهم آمده، عبارات «ب - د - ه»، درست است و عبارت دو جمله «الف و ج» نادرست است. نادرستی این دو عبارت را بررسی می‌کنیم:

شکل درست جمله «الف»، چنین است: «در این دوره، کتاب‌های عرفانی مهمی به نثر نوشته نشد.»
 و شکل درست گزینه «ج» نیز اینگونه است: «نثر ساده در اکثر کتاب‌های این دوره جای نثر فنی را می‌گیرد.»

وضعیت نثر فنی در سبک عراقی

قرن ششم: بازنویسی آثار نثر ساده به نثر فنی

قرن هفتم: ضعیف می‌شود.

قرن هشتم: از بین می‌رود + نثر ساده جای آن را می‌گیرد.

بازنویسی «کلیله و دمنه» توسط ملاحسین واعظ کاشفی: «انوار سهیلی»

قرن هفتم و هشتم: بازنویسی کتاب‌های مشکل به زبان ساده

گروه آموزشی ماز

۲۰- کدام گزینه از دیدگاه سبک‌شناسی، در خصوص نثر سبک عراقی نادرست است؟

- ۱) تاریخ‌نویسی از اواخر دوره مغول، به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد.
- ۲) یکی از ویژگی‌های این دوره ورود لغات قبایل مختلف ترک و مغول به زبان فارسی است که در دوره تیمور سرعت رشد آن بیشتر شد.
- ۳) به وجود آمدن سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر، از ویژگی‌های دیگر این دوره است.
- ۴) به علت نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن مراکز علمی، تحقیق و تتبع در بین علما و ادیبان تضعیف شد.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

این گزینه به خاطر واژه «اواخر» نادرست است و شکل صحیح آن چنین است: «تاریخ‌نویسی از اوایل دوره مغول، به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد.» سایر گزینه‌ها، مطابق با ویژگی‌های زبانی و فکری نثر سبک عراقی است.

گروه آموزشی ماز

۲۱- کدام یک از موارد نشان‌دهنده ویژگی فکری سبک عراقی نیست؟

الف: رضا به داده بده وز جبین گره بگشا	که بر من و تو در اختیار نگشاده است
ب: به روز نیک کسان گفت تا تو غم نخوری	بسا کسا که به روز تو آرزومند است
ج: خرد چشم جان است چون بنگری	تو بی‌چشم، شادان جهان نسپری
د: گل بخندید و باغ شد پدram	ای خوشا این جهان، بدین هنگام
ه: عاشق شوار نه روزی کار جهان سرآید	ناخوانده درس مقصود از کارگاه هستی

۱) «الف» - «ب» - «ج» ۲) «ب» - «ج» - «د» ۳) «د» - «ه» - «الف» ۴) «ه» - «ج» - «د»

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

مشاوره: ابیات کتاب درسی

بسیاری از ابیاتی که در سؤالات تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی استفاده می‌شوند، از متن کتاب درسی (درسنامه، خودارزیابی یا کارگاه‌ها) انتخاب شده‌اند. حتماً بر روی این ابیات تسلط داشته باشید.

بررسی موارد:

- «الف»: حافظ از جبر و نداشتن اختیار سخن می‌گوید: «رضا به داده بده» و «بر من و تو در اختیار نگشاده است.» ← ویژگی فکری سبک عراقی
- «ب»: شاعر بر غم نخوردن تاکید دارد؛ یعنی، شادی‌گرایی ← ویژگی فکری سبک خراسانی
- «ج»: شاعر از خرد ستایش می‌کند. ← ویژگی فکری سبک خراسانی
- «د»: شاعر بر واقع‌گرایی تاکید دارد و به جهان بیرون (شکوفایی گل و زیبایی باغ) توجه می‌کند. ← ویژگی فکری سبک خراسانی
- «ه»: بر عشق و عاشقی تاکید دارد ← ویژگی فکری سبک عراقی

گروه آموزشی ماز

۲۲- در چند بیت از ابیات زیر «وجه شبه» ذکر نشده است؟

- الف: دور از تو، مرا عشق تو کرده است به حالی
ب: گردون به پیش همت تو گشته چون زمین
ج: دوش گفتمی ز تیرگی شب من
د: تا قامت همچو تیر تو دیدم
ه: صدا چون بوی گل در جنبش آب
و: در پیکر باغ، شکل نرگس
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

می‌دانیم که وجه شبه، صفت مشترک بین مشبه و مشبه‌به است و معمولاً از مشبه‌به دریافت می‌شود.

بررسی موارد:

در بیت‌های «الف، ب، د، و»، وجه شبه ذکر نشده است.

«الف»: دو تشبیه داریم: شاعر از شدت ناله و زاری، خود را به موی و نال (= رشته‌های باریک داخل قلم نی) تشبیه کرده و لاغری وجه شبه این تشبیه است که در بیت نیامده است.

«ب»: نیز دو تشبیه داریم: گردون (آسمان) به زمین تشبیه شده و دریا به شمر (آبگیر، تالاب)، بدون ذکر وجه شبه.

«ج»: شب من به زلف حور و رای اهریمن (فکر شیطان) تشبیه شده و «تیرگی» وجه شبه این تشبیه است که در بیت ذکر شده است.

«د»: هم دو تشبیه دیده می‌شود: قامت به تیر و تن به کمان. همانطور که می‌بینید، شاعر وجه شبه را ذکر نکرده است.

«ه»: صدا به بوی گل تشبیه شده و «پخش شدن» وجه شبه این تشبیه است که در مصراع دوم آمده است.

«و»: نرگس به چشمی تشبیه شده که مژگان آن ریخته است بدون ذکر وجه شبه.

وجه شبه:

تعریف: ویژگی یا صفت مشترک میان مشبه و مشبه‌به که در مشبه‌به پررنگ‌تر و آشکارتر است.

شناسایی وجه شبه: از آن‌جا که وجه شبه به آن نقطه اشتراک بین دو پدیده مورد نظر اطلاق می‌شود و «دلیل» برقراری شباهت بین دو پیوند است، برای یافتن آن، چنین سؤالی را مطرح می‌کنیم: «چرا [مشبه] مانند [مشبه‌به] دانسته شده است؟» یا «برای توصیف کدام ویژگی [مشبه] از [مشبه‌به] استفاده شده است؟».

به نمونه زیر دقت کنید:

«دانا چو طبله عطار است؛ خاموش و هنرنمای»

- چرا «دانا» مانند «طبله عطار» دانسته شده است؟

- برای توصیف کدام ویژگی «دانا» از «طبله عطار» استفاده شده است؟

پاسخ یکسان است: سعدی «دانا» را مانند «طبله عطار» دانسته است؛ زیرا می‌خواسته ویژگی «خاموش بودن» و «هنرنمای بودن» را در آن نشان بدهد.

✓ وجه شبه می‌تواند نقش‌های متفاوتی در جمله داشته باشد؛ گاهی «صفت» است (اما نه همواره یا لزوماً)، گاهی «فعل»، گاهی یک «جمله وابسته» است، و گاهی نقش‌های متفاوتی مثل «مسند و متمم» می‌گیرد.

✓ هر صفتی یا ویژگی‌ای که برای مشبه‌به ذکر شده باشد، لزوماً وجه شبه آن تشبیه نیست.

گروه آموزشی ماز

۲۳- نوع تشبیه در کدام بیت‌ها از نوع گسترده است؟

- الف: تو چو شمعی از او هراسان باش
ب: مرا جای کوه است و اندوه، کوه
ج: گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد
د: همچو گلبرگ طری هست وجود تو لطیف
ه: ماری است زهردار جهان زو پیر که هست
- (۱) «الف» - «د» - «ه» (۲) «الف» - «ب» - «ه» (۳) «د» - «ج» - «الف» (۴) «ب» - «ه» - «د»

Azmon VIP

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

بررسی موارد:

«الف»: با وجود ادات تشبیه (چو) باید به گسترده بودن تشبیه پی ببریم؛ تو (مشبه)، چو (ادات تشبیه)، شمع (مشبه‌به)، سوزد (وجه شبه).

«ب»: اندوه به کوه تشبیه شده و در بیت «ج»، «سنگ حادثه» یک اضافه تشبیه‌ی است؛ بنابراین، به خاطر حضور دو رکن از ارکان تشبیه (مشبه و مشبه‌به)، تشبیه از نوع فشرده یا بلیغ است.

«د»: در هر دو مصراع ادات تشبیه داریم و همین کافی است تا متوجه شویم که تشبیه گسترده است. پایه‌های تشبیه در این بیت عبارت‌اند از:
وجود تو (مشبه)، همچو (ادات تشبیه)، گلبرگ (مشبه‌به)، لطیف (وجه شبه)/ سراپای تو (مشبه)، همچو (ادات تشبیه)، سرو چمن (مشبه‌به)، خوش (وجه شبه).
«ه»: جهان (مشبه)، مار (مشبه‌به)، زهردار بودن، دیدنش ضرر و مصاحبتش زیان (وجه شبه).

انواع تشبیه در یک نگاه:

تشبیه گسترده دارای سه یا چهار جزء تشبیه است؛ «دلم در بی‌قراری چشمهٔ سیماب را ماند». تشبیه فشرده (بلیغ) تشبیهی است که هر دو جزء ادات تشبیه و وجه شبه ذکر نشود و فقط طرفین تشبیه (مشبه و مشبه‌به) در جمله وجود داشته باشد. این نوع تشبیه در کتاب درسی دارای دو دسته دانسته شده: (۱) اضافی (۲) غیراضافی. تشبیه‌های فشردهٔ غیراضافی، می‌توانند در قالب جملهٔ اسنادی یا واژهٔ مرکب (مثل «مه‌رخ، گل‌چهره» و...) بیان شوند. تشبیه‌های گسترده:

چهارجزئی: آشفته سخن چو زلف جانان خوش‌تر / چون کار جهانیان بی‌سروسامان خوش‌تر
(مشبه + ادات تشبیه + مشبه‌به + وجه): چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟
سه‌جزئی (مشبه + ادات + مشبه‌به): دل همچو سنگت ای دوست، به آب چشم سعدی / عجب است اگر نگردد که بگردد آسیابی

گروه آموزشی ماز

۲۴- تعداد اضافه‌های تشبیهی در همهٔ گزینه‌ها یکسان است، به جز:

۱) گرچه پیکان غم، جگردوز است	درع صبر از برای این روز است
۲) هر صبحدم که مهد زراندود آفتاب	بر روی این حدیقه نیلی شود روان
۳) خواست تا پاسخ گزارد دیو خشم	دیو آزش بنگرید از زیر چشم
۴) به آب تیغ اجل تشنه است مرغ دلم	که نیم کشته به خون چند بار برگردد

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

می‌دانیم که تشبیه فشردهٔ اضافی به صورت اضافی (مضاف و مضاف‌الیه) به کار می‌رود که به آن اضافهٔ تشبیهی هم می‌گوییم. مانند: چراغ دانش، باران رحمت. با این توضیح به بررسی ابیات این سوال می‌پردازیم:
در گزینه ۲، یک اضافهٔ تشبیهی داریم: مهد آفتاب اما در گزینه‌های دیگر دو اضافهٔ تشبیهی.

ترکیب‌های «مهد زراندود» و «حدیقهٔ نیلی» (آسمان) وصفی هستند و نمی‌توانند اضافهٔ تشبیهی محسوب گردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) پیکان غم، درع صبر (درع: زره)
- ۳) دیو خشم، دیو آز
- ۴) تیغ اجل، مرغ دل

تشبیه اضافی:

گاهی تشبیه در یک ترکیب اضافی بیان می‌شود. ترکیب اضافی یعنی دو اسم که با کسره (ـِ) به هم اضافه شده‌اند. هر گاه دو اسم به هم اضافه شده باشند و رابطهٔ میان آن‌ها شباهت باشد (یعنی بتوان یک گزارهٔ تشبیهی «الف مانند ب است» از آن استخراج کرد) تشبیه اضافی وجود دارد. در تشبیه اضافی یا اضافهٔ تشبیهی، مضاف و مضاف‌الیه، مشبه و مشبه‌به هستند. در اغلب موارد، مشبه‌به همان واژهٔ اول یا «مضاف» است و مشبه واژهٔ دوم یا «مضاف‌الیه». گاهی البته این ساختار برعکس می‌شود؛ «ابروی کمان» یا «لب لعل» نمونه‌ای از این حالت است.

گروه آموزشی ماز

۲۵- در کدام گزینه، تشبیه به کار نرفته‌است؟

۱) چون ابر به نوروز رخ لاله بشتست	برخیز و به جام باده کن عزم درست
۲) سماع اهل دل آواز نالهٔ سعدی است	چه جای زمزمهٔ عندهلیب و سجع حمام (= کبوتر)
۳) خورشید را بگو که نتابد ز پشت ابر	چون صبح من به خنده‌ات آغاز می‌شود
۴) گفتمم بزم بر آتش آبی	وین آتش دل نه جای آب است

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

جرقهٔ ذهنی:

برای تشخیص تشبیه حتماً نخست، ادات تشبیه را بجویید؛ در صورت نبود ادات، جملات اسنادی، ترکیب‌های اضافی و واژه‌های مرکب را بررسی کنید که آیا پیوند تشبیه بین واژه‌ها برقرار شده‌است یا نه. در صورتی که تشبیه به این الگوهای آشکار وجود نداشته باشد و نشانه‌های رایج تشبیه در ظاهر بیت نباشد، ممکن است به صورت پوشیده بیان شده باشد.

پاسخ تشریحی:

در بیت گزینه «۴»، تشبیه به کار نرفته است؛ «آتش دل» استعاره از عشق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ لاله به جام باده (وجه شبه: سرخی) (تشبیه پنهان)
- ۲ تشبیه آواز سعدی به صدای بلبل و برتر از آن (تشبیه پنهان)
- ۳ خنده یار برتر از زیبایی طلوع خورشید (تشبیه پنهان، تشبیه مرجح یا تفضیلی)

تشبیه پوشیده و تفضیلی:

اگر آنچه معمولاً مشته به است (یک ویژگی مشهور برای همگان دارد)، فروتر و نازل تر از مشته دانسته شد، تشبیه پوشیده و تفضیلی است.
 عنبر زلف تو بر کافور می بندد نقاب
 بنفشه زلفی نسیرین بری سمن بویی
 روح ز تو خوبتر به خواب نبیند
 سنبل خط تو بر یاقوت می آرد برات (ریاضی ۹۷)
 که ماه را بر حسنش نماند بازاری (تجربی ۹۷)
 چشم فلک چون تو آفتاب نبیند (خارج ۹۶)

مشاوره:

تشبیه پوشیده به یکی از مهم ترین انواع تشبیه در کنکور بدل شده است. به ابیات زیر دقت کنید:
 نظر ز روی تو خورشید بر نمی دارد
 دگر آفتاب رویت منمای آسمان را
 گفتم ز دل خویش دهان سازمت ای ماه
 ماه از شرم عذار تو حصارى شده است
 اگرچه خوبتر از خود نمی توان دیدن (انسانی ۹۲ داخل)
 که قمر ز شرمساری بشکست چون هلالی (انسانی ۹۲ داخل)
 گفتا نتوان ساخت ز یک نقطه دهانی (انسانی ۹۷ داخل)
 این نه هاله است که بر گرد قمر گردیده است (انسانی ۹۸ نظام جدید)
 این موضوع نشان می دهد حتماً باید بر روی الگوهای مفهومی تشبیه که دو پدیده را به شکل پوشیده ای مقایسه کرده یا حتی یکی را بر دیگری برتری می دهد (مشته بر مشته به) آشنا باشید. تشخیص تشبیه های پوشیده و مفهومی به مهارت درک ادبی بالایی نیاز دارد و باید با تشبیه های رایج و معمول تر آشنا باشید تا در این نمونه ها، طرفین تشبیه را - بی آن که مستقیم به شباهتشان اشاره شده باشد - تشخیص دهید.

گروه آموزشی ماز

۲۶ - کدام گزینه در وزن عروضی متفاوتی سروده شده است؟

- ۱) تا به خود باز آیم آن گه وصف دیدارش کنم
 - ۲) قصد دل کردی نگویم کان رگی با جان نداشت
 - ۳) گر چه دانم که به وصلت نرسم باز نگردم
 - ۴) ماه تابان را شبی نسبت به رویت کرده ام
- از که می پرسی در این میدان که سرگردان چو گوشت
 لیک جان آن داشت کان آهنگ با جانت نبود
 تا در این راه بمیرم که طلبکار تو باشم
 سالها شد تا خجالت دارم از روی شما

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

وزن بیت در گزینه ۳:

گَر	چ	دا	نَم	کِ	بِ	وَص	لَت	نَ	رِ	سَم	با	ز	نَ	گَر	دَم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
تا	دَ	رِیچ	را	ه	بِ	گَر	یَم	کِ	طَ	لَب	کا	رِ	تُ	با	شَم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

بررسی سایر گزینه‌ها:

تا به خود باز آیم آن گه وصف دیدارش کنم
 از که می پرسی در این میدان که سرگردان چو گوشت

تا	بِ	خُد	با	زا	یَ	ماح	گه	وَص	فِ	دی	دا	رَش	کُ	نَم	
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	
ءَ ز	کِ	می	پُر	سی	دَ	رِیچ	می	دانِ	کِ	سَر	گَر	دان	چُ	گوشت	
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	ح	
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

قصه دل کردی نگویم کان رگی با جان نداشت | لیک جان آن داشت کان آهنگ با جانت نبود

قص	د	دل	کر	دی	ن	گو	یم	کان	ر	گی	با	جان	ن	داشت	
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	
لی	ک	جان	ءان	دا	شت	کان	ءا	هن	گ	با	جا	نت	ن	بود	
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

ماه تابان را شبی نسبت به رویت کرده‌ام | سالها شد تا خجالت دارم از روی شما

ما	ه	تا	باج	را	ش	بی	نس	ب	رو	یت	کر	د	ءم		
-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-		
سا	ل	ها	شد	تا	خ	جا	لت	ر	مز	رو	ی	ش	ما		
-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-		
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

گروه آموزشی ماز

۲۷- در کدام گزینه، خوشه‌های هجایی و پایه‌های آوایی، به درستی تعیین نشده‌است؟

- ۱) دوستان معذور دارند از جوانمردی و رحمت
- ۲) هر که را با دلستانی عیش می‌افتد زمانی
- ۳) سود بازرگان دریا بی‌خطر ممکن نگردد
- ۴) گو غنیمت دان که دیگر دیردیر افتد شکاری

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

گو غنیمت دان که دیگر دیردیر افتد شکاری (گو غ نی مت | دا ک دی گرا دی ر دی رف | تدش کا ری)

گروه آموزشی ماز

۲۸- وزن کدام گزینه «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است؟

- ۱) در این شب سیاهم گم گشت راه مقصود
- ۲) تو گر خواهی که جاویدان جهان یک سر بیارایی
- ۳) عجب نیست از گل که خندد به سروی
- ۴) مگر نسیم خطت صبح در چمن بگذشت

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

تو گر خواهی که جاویدان جهان یک سر بیارایی | صبا را گو که بردارد زمانی برقع از رویت

ت	گر	خا	هی	ک	جا	وی	داج	ج	هان	یک	سر	ب	یا	را	بی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
ص	با	را	گو	ک	بر	دا	رد	ز	ما	نی	بر	ق	عز	رو	یت
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن			

در این شب سیاهم گم گشت راه مقصود | از گوشه‌ای برون آی ای کوکب هدایت

در	ءیت	ش	ب	س	یا	هم	گم	گش	ت	را	ه	مق	صود		
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-		
ءز	گو	ش	ءی	ب	رون	ای	ءی	کو	ک	ب	ه	دا	یت		
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-		
مفعول				فاعلاتن				مفعول				فاعلاتن			

عجب نیست از گل که خندد به سروی ۳
که در این چمن پای در گل نشیند

ع	جَب	نی	ست	عَز	گِل	ک	خَن	دَد	ب	سَر	وی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
ک	دَر	ءِیچ	چَ	مَن	پَا	ی	دَر	گِل	ن	شی	نَد
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
فعولن			فعولن			فعولن			فعولن		

مگر نسیم خطت صبح در چمن بگذشت ۴
که گل به بوی تو بر تن چو صبح جامه درید

م	گر	ن	سی	م	خ	طت	صب	ح	دَر	چَ	مَن	ب	گ	ذشت
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	U
ک	گِل	ب	بو	ی	ت	بر	تن	چَ	صب	ح	جا	م	د	رید
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	U
مفاعِلن				فعلاتِن				مفاعِلن				فعلن		

گروه آموزشی ماز

۲۹- از میان مصراع‌های زیر چند مصراع دقیقاً هم‌وزن «سلیمان است گویی در عماری» است؟

- الف: حلالست رفتن به صحرا ولیک
- ب: نمی‌دانم رطب را چاشنی چیست
- ج: خداوند تاج و خداوند تخت
- د: نه در بند آسایش خویش باش
- هـ: ولیکن آدمی را صبر باید

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

وزن مصراع صورت سوال «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» است. شماره‌های «ب» و «هـ» دقیقاً در همین وزن سروده شده‌اند. سایر مصراع‌ها در وزن «فعولن فعولن فعولن فعل» است.

سُ	لِی	ما	نَس	ت	گو	یِی	دَر	ع	ما	ری
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
ن	می	دا	نَم	رُ	طَب	را	چَا	ش	نی	چیست
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	U
وُ	لی	گَن	ءَا	دَ	می	را	صَب	ر	با	یَد
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مفاعیلن			مفاعیلن				فعولن			

بررسی سایر موارد:

خ	لا	لَس	ت	رَف	تَن	ب	صَح	را	وُ	لیک
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	U
خُ	دا	وَن	دِ	تا	جُ	خُ	دا	وَن	دِ	بخت
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	U
نَ	دَر	بَن	دِ	ءَا	سَا	یُ	شِ	خِی	ش	باش
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	U
فعولن			فعولن			فعولن			فعل	

گروه آموزشی ماز

۳۰- وزن کدام مصراع در برابر آن نادرست آمده است؟

- ۱) در خون مسکینان مرو بی‌موجبی (مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
- ۲) نه سعدی در این گل فرورفت و بس (فعولن فعولن فعولن فعل)
- ۳) به رقص آور ذرات جهان است (مفاعیلن مفاعیلن فعولن)
- ۴) آب جیحون از نشاط روی دوست (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

گزینه ۳ «بر وزن «مفاعیل مفاعیل فعولن» است.

ب	رَق	صا	وَ	ر	ذَر	را	ت	ج	ها	نُست
U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U
مفاعیل			مفاعیل			فعولن				

گروه آموزشی ماز

۳۱ - همه ابیات در «مذمت دنیا» سروده شده است، به جز:

- ۱) به مال و قوت دنیا مشو غره چو دانستی
 - ۲) قافله هرگز نخورد و راه نزد باز
 - ۳) کار دنیای فریبنده همه تاختن است
 - ۴) تا کی تو به تن برخوری از نعمت دنیا؟
- که روزی آهوان بودند آن پرآرد انبانها (= کیسه‌ها)
 باز جهان رهن است و قافله‌خوار است
 پس دنیای فریبنده تازنده متاز
 یک چند به جان از نعم دانش برخوردار

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

در این گزینه شاعر توصیه می‌کند فقط به دنیا و نعمت‌های آن توجه نکنیم و کمی هم به سراغ دانش برویم و جان خود را با دانش بیوریم. اما در سایر گزینه‌ها با تعابیر مختلف به سرزنش و مذمت دنیا پرداخته شده است.

- ۱) به مال و توانایی دنیا نباید غره و مغرور شد، چراکه می‌دانی که آن چه امروز انبان‌هایی پرآرد است روزی آهوانی بودند. مضمون مشابه: «پا بر سر سبزه تا به‌خواری ننهی!»
- ۲) پرنده شکاری باز، هیچگاه راهزنی نمی‌کند و قافله‌ها را نمی‌دزد، اما باز جهان، هم رهن است و هم قافله‌ها را نابود می‌کند.
- ۳) کار دنیا فریب کاری است (با نشان دادن چیزی ولی چیز دیگری انجام دادن؛ زیبایی نشان دادن اما زشت بودن و...) و سراسر تاختن است و به پیش می‌رود؛ در پی دنیایی که خود به سرعت به پیش می‌رود و انسان را فریب می‌دهد، نباید دوید.

گروه آموزشی ماز

۳۲ - کدام بیت با «من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوش حالان شدم» تقابل دارد؟

- ۱) خُرده راز شر در سینه‌اش سیماب شد
 - ۲) به خموشی نشود راز محبت مستور
 - ۳) سر می‌رود به باد ز افشای راز عشق
 - ۴) در محفلی که راز شر می‌چهد ز سنگ
- سنگ از روزی که ذوق صحبت آهن شناخت
 چه زنی مهر بر آن نامه که مضمون پیداست
 صائب نهفته دار گهرهای راز را
 ما کرده‌ایم پرده اسرار، شیشه را

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

در بیت صورت سؤال شاعر نزد همه رفته و نالیده و سخن گفته. برعکس، در گزینه (۳) صائب به مخاطبان خود توصیه می‌کند که افشای راز، امکان دارد سر را به باد دهد و بنابراین سفارش می‌کند تا گهرهای راز را پنهان کنیم.

- ۱) اشتیاق سنگ برای تبدیل شدن به آهن
- ۲) با سکوت نمی‌توان عشق را پنهان کرد.
- ۴) ناتوانی در پنهان کردن اسرار

گروه آموزشی ماز

۳۳- کدام ابیات مفهومی مشترک دارند؟

- الف: چون عنایاتت بود با ما مقیم
ب: خاصان حق همیشه بلیت (= رنج) کشیده‌اند
ج: عنایت تو چو با جان سعدی است چه باک
د: جفای پرده‌درانم تفاوتی نکند
ه: به کرشمه عنایت نگاهی به سوی ما کن
- ۱) «الف» - «ب» - «د» ۲) «ه» - «الف» - «ج»
۳) «د» - «الف» - «ج» ۴) «ب» - «د» - «ه»

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم مشترک ابیات مندرج در گزینه (۳) این است که اگر عنایت او با انسان همراه باشد انسان از چیزی بیم و ترس ندارد.

بررسی سایر موارد:

«ب»: هر چه به خدا نزدیک تر باشی، بالای بیشتری نصیب می‌شود.

«ه»: تقاضای توجه و عنایت

گروه آموزشی ماز

۳۴- کدام بیت مفهومی متفاوت دارد؟

- ۱) غفلت حافظ در این سراج عجب نیست
۲) پرده تن را به دست شوق دریدیم
۳) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است
۴) آن که شد هم بی‌خبر هم بی‌اثر
- هر که به میخانه رفت، بی‌خبر آید
تا نشود در میان ما و تو حائل
هر که فانی می‌شود موجود می‌دانیم ما
از میان جمله او دارد خبر

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه حافظ به این نکته پرداخته که غافل بودن در این دنیا امری طبیعی است؛ زیرا دنیا مثل میخانه است و در میخانه هم همه مست و بی‌خبر و غافلند. اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها این است که فانی شدن در راه عشق، لازمه عاشقی است.

گروه آموزشی ماز

۳۵- مفهوم «غم» در کدام گزینه مانند بیت زیر است؟

- «ما به غم خو کرده‌ایم ای دوست ما را غم فرست
۱) از دل غبار غم به گرسستن نمی‌رود
۲) دور از تو با سیاهی شب‌های غم گذشت
۳) تنها دل من است گرفتار در غمان
۴) هر کس به جهان خرمی‌ای پیش گرفتند
- تحفه‌ای کز غم فرستی نزد ما هر دم فرست
این خانه را مگر به سیل رفتورو کنند
این مردنی که زندگی‌اش نام کرده‌ایم
یا خود در این زمانه دل شادمان کم است
ما را غمت ای ماه پری‌چهره تمام است

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه مانند بیت صورت سؤال، درباره «غم عشق» سخن گفته شده و در هر دو گزینه شاعران به استقبال چنین غمی رفته‌اند و حتی در گزینه (۴) سعدی آن را بر شادمانی و خرمی ترجیح داده است. مضمون مورد نظر سؤال، «غم‌پرستی» و «غم مطلوب و پسندیده ناشی از عشق» است. اما در سایر گزینه‌ها، سخنی از غم عشق نیست و منظور غم و غصه عادی و معمولی در زندگی است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) غبار غم (= غم مانند غباری که فضا را تیره می‌کند) به (= به وسیله) گرسستن (= گریه، اشک) نمی‌رود (= پاک نمی‌شود)؛ مگر (= شاید) این خانه را [باید] به (= با) سیل رفتورو کنند. ← شدت غم و اندوه عاشق
- ۲) این مردنی که آن را زندگی نام کرده‌ایم (= آنچه زندگی می‌کنیم در واقع مردن است)، دور از تو، با سیاهی شب‌های غم گذشت (= در غم و اندوه طی شد). ← غم و اندوه در هنگام فراق
- ۳) [آیا] تنها دل من گرفتار در غمان (= غم‌ها) است یا خود، دل شادمان، در این زمانه کم است؟ ← رواج غم و اندوه در بین جهانیان
- ۴) هر کس به (= در) جهان خرمی‌ای (= شادی و طرب) پیش گرفتند؛ ای ماه پری‌چهره، برای ما، غم تو تمام (= کافی) است. ← غم مطلوب و پسندیده ناشی از عشق / غم‌پرستی

- ۳۶- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب با کدام مراحل گسترش فرهنگ اسلامی مطابقت دارد؟
- شکل‌گیری قدرت در جامعه اسلامی بر اساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای
 - از بین بردن موانع سیاسی پیش روی اسلام در شبه جزیره عربستان
 - مقاومت آشکار فرهنگ جاهلی در برابر اسلام

- (۱) دوران خلافت - عصر نبوی - دوران خلافت
(۲) عصر نبوی - دوران خلافت - دوران خلافت
(۳) دوران خلافت - عصر نبوی - عصر نبوی
(۴) عصر نبوی - دوران خلافت - عصر نبوی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۴)

بررسی موارد:

- شکل‌گیری قدرت در جامعه اسلامی بر اساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای ← دوران خلافت
- از بین بردن موانع سیاسی پیش روی اسلام در شبه جزیره عربستان ← عصر نبوی
- مقاومت آشکار فرهنگ جاهلی در برابر اسلام ← عصر نبوی

فرهنگ جاهلی در عصر نبوی تا فتح مکه، در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرده بود و از آن پس، به ناچار ظاهر اسلامی به خود گرفته بود. در دوران خلافت ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی دوباره در جامعه اسلامی نمایان شد.

گروه آموزشی ماز

- ۳۷- گزینه درست در رابطه با موضوع «عصر بیداری اسلامی» کدام است؟

- (۱) شکل‌گیری مقاومت در مقابل نفوذ و سلطه فرهنگ غرب - ریشه داشتن مقاومت‌ها در فرهنگ غرب
- (۲) گوشزد کردن خطرات سلطه فرهنگ غرب توسط متفکران جهان اسلام - عدم حمایت از مکتب مارکسیسم توسط مردم تربیت یافته در دامان فرهنگ اسلام
- (۳) انقلاب اسلامی نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام - استفاده از مکتب ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) برای مقابله با سلطه استعمار در دوران انقلاب اسلامی توسط نخبگان کشورهای اسلامی
- (۴) گوشزد کردن خطرات فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی توسط متفکران غربی - مخدوش کردن وحدت اسلامی توسط مکاتب غربی

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۴)

بررسی گزینه‌ها:

۱ درست - نادرست (ریشه داشتن مقاومت‌ها در فرهنگ اسلامی)

۲ درست - درست

۳ درست - نادرست (استفاده از مکاتب ناسیونالیسم و مارکسیسم تا قبل از انقلاب اسلامی)

۴ نادرست (گوشزد کردن خطرات توسط متفکران جهان اسلام) - درست

امت اسلامی با الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود، مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگی جهانی اسلام آغاز کرده است.

گروه آموزشی ماز

- ۳۸- کدام مورد درباره «اومانیزم» درست است ولی در خصوص «سکولاریسم» درست نیست؟

- (۱) ابعاد معنوی انسان و جهان به صورت گزینشی در خدمت اهداف و نیازهای دنیوی قرار می‌گیرد. - در بخش‌های مختلف فرهنگ غرب نظیر هنر، ادبیات و حقوق بروز یافته است.
- (۲) به معنای رویکرد دنیوی و صرفاً این جهانی به هستی است. - ابعاد معنوی انسان و جهان به فراموشی سپرده می‌شود.
- (۳) از نتایج منطقی سکولاریسم است. - همه ظرفیت‌های انسان، متوجه آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این جهانی می‌شود.
- (۴) مهم‌ترین ویژگی انسان شناختی فرهنگ معاصر غرب است. - به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۵)

بررسی گزینه‌ها:

۱ سکولاریسم - اومانیزم

۲ سکولاریسم - سکولاریسم

۳ اومانیزم - سکولاریسم

۴ اومانیزم - اومانیزم

گروه آموزشی ماز

۳۹- به ترتیب «همراه شدن با سکولاریسم و اومانیسم»، «کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت» و «ارائه تفسیری دینی از انسان و جهان» مبین کدام یک از معانی روشنگری است؟

- ۱) معنای خاص - معنای خاص - معنای عام
- ۲) معنای عام - معنای عام - معنای خاص
- ۳) معنای عام - معنای خاص - معنای عام
- ۴) معنا خاص - معنای خاص - معنای خاص

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۵)

- همراه شدن با سکولاریسم و اومانیسم ← روشنگری در معنای خاص
- کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت ← روشنگری در معنای خاص
- ارائه تفسیری دینی از انسان و جهان ← روشنگری در معنای عام

گروه آموزشی ماز

۴۰- به ترتیب، هر یک از عبارتهای زیر مربوط به کدام قسمت از جدول است؟

روشنگری	
پیامد	ویژگی
«ب»	حس گرایی
بحران معرفتی	«ج»
«الف»	عقل گرایی

- دانش ابزاری
- دئیسم
- افول تجربه گرایی
- ۱) «ج»، «الف»، «ب»
- ۲) «الف»، «ب»، «ج»
- ۳) «ب»، «الف»، «ج»
- ۴) «ب»، «ج»، «الف»

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۵)

پاسخ: گزینه ۳

روشنگری	
پیامد	ویژگی
دئیسم	عقل‌گرایی، نفی وحی
دانش ابزاری	حسن‌گرایی، نفی عقل و وحی
بحران معرفتی	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی

گروه آموزشی ماز

۴۱- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار چگونه بود؟
- رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان سبب پیدایش کدام نهضت شد؟
- هنر در کدام دوران بر بعد معنوی و آسمانی انسان تأکید می‌کرد؟
- انسان‌شناسی هر فرهنگی متناسب با چیست؟

- (۱) استبدادی - ناسیونالیسم - رنسانس - هستی‌شناسی
- (۲) قومی و قبیله‌ای - ناسیونالیسم - قرون وسطی - معرفت‌شناسی
- (۳) استبدادی - پروتستانتیسم - رنسانس - معرفت‌شناسی
- (۴) قومی و قبیله‌ای - پروتستانتیسم - قرون وسطی - هستی‌شناسی

(دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۵)

پاسخ: گزینه ۴

- قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود.
- رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان پروتستانتیسم یاد می‌شود.
- هنر قرون وسطی، بر بعد معنوی و آسمانی انسان تأکید می‌کرد.
- انسان‌شناسی هر فرهنگی متناسب با هستی‌شناسی آن فرهنگ است.

قدرت سیاسی جوامع اسلامی در دوران استعمار، از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.

گروه آموزشی ماز

۴۲- در بین عبارتهای زیر کدام یک از موارد نادرست است؟

- الف: رنسانس به معنای تجدید حیات و تولد دوباره است و از قرن سیزدهم تا پانزدهم میلادی را شامل می‌شود.
 - ب: طی دوره رنسانس، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند اما رویکرد دنیوی داشتند.
 - ج: در فرهنگ اساطیری یونان و روم، خداوندگاران متکثر پرستیده می‌شدند اما فرهنگ مسیحیت با دعوت به توحید شکل گرفت.
 - د: فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در قرون وسطی، پادشاهان به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.
- (۱) «الف»، «ج»، «د» (۲) «ب»، «د»، «الف» (۳) «ب»، «الف»، «ج» (۴) «د»، «ج»، «ب»

(دشوار - خط به خط - ۱۱۰۶)

پاسخ: گزینه ۲

عبارت «ج» درست است.

- «الف»: رنسانس از قرن چهاردهم تا شانزدهم میلادی را شامل می‌شود.
- «ب»: طی قرون وسطی، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند اما رویکرد دنیوی داشتند.
- «د»: فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان به عنوان رقیب دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

دلیل نام‌گذاری دوره رنسانس، این است که غرب در این زمان به فرهنگ یونان و روم بازگشت. فرهنگ یونان و روم باستان، فرهنگ اساطیری بود اما فرهنگ قرون وسطی، فرهنگ دینی مسیحیت بود.

گروه آموزشی ماز

۴۳- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب با کدام یک از دورههای تاریخ فرهنگ غرب مطابقت دارد؟

- از اعتبار انداختن عقل به بهانه ایمان و وحی
- حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی
- پیدایش فلسفه‌های روشنگری

- (۱) قرون وسطی - رنسانس - غرب جدید
- (۲) دوره یونان و روم باستان - قرون وسطی - رنسانس
- (۳) قرون وسطی - غرب جدید - رنسانس
- (۴) دوره یونان و روم باستان - رنسانس - غرب جدید

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

بررسی موارد:

- از اعتبار انداختن عقل به بهانه ایمان و وحی ← قرون وسطی
- شکل‌گیری حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی ← رنسانس
- پیدایش فلسفه‌های روشنگری ← غرب جدید

طی قرون وسطی، آباء کلیسا از شعارها و مفاهیم معنوی و توحیدی استفاده می‌کردند اما رویکرد دنیوی داشتند و دنیاگرایی و سکولاریسم در عمل را دنبال می‌کردند. آن‌ها با نام خداوند، بندگان خدا را به بندگی می‌گرفتند و همچنین به بهانه ایمان و وحی، عقل را از اعتبار می‌انداختند.

گروه آموزشی ماز

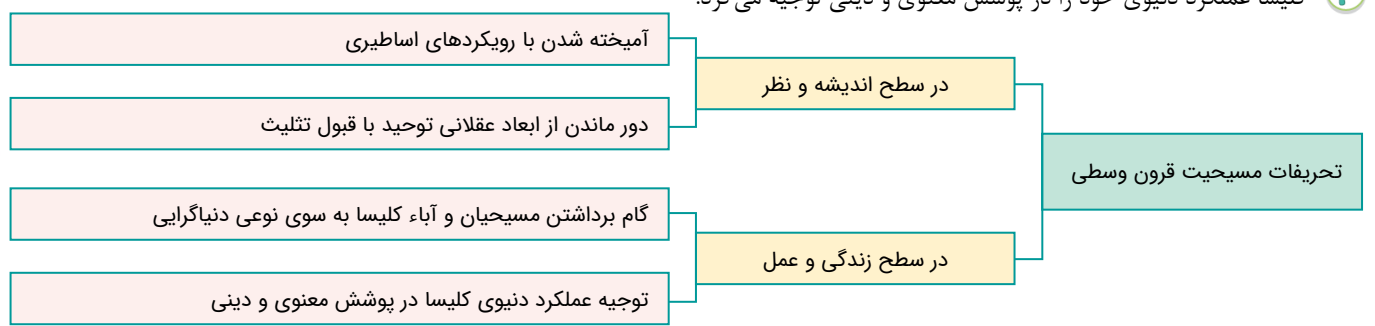
۴۴- کدام یک درباره پیامد تحریفات مسیحیت قرون وسطی در سطح زندگی و عمل، درست است؟

- (۱) آمیخته شدن با رویکردهای اساطیری
- (۲) دور ماندن از ابعاد عقلانی توحید با قبول تثلیث
- (۳) توجیه عملکرد دینی و معنوی کلیسا در پوشش مذهب
- (۴) گام برداشتن مسیحیان و آباء کلیسا به سوی نوعی دنیاگرایی

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۶)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ پیامدهای مسیحیت در سطح اندیشه و نظر
- ۳ کلیسا عملکرد دنیوی خود را در پوشش معنوی و دینی توجیه می‌کرد.

گروه آموزشی ماز

۴۵- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- نخستین انقلاب لیبرال در جهان کدام است؟
- اقتصاد قرون وسطی بر چه مبنا بود؟
- علت گرفتاری فرهنگ غرب به بحران معرفت‌شناختی از پایان قرن بیستم چه بود؟
- حقوق بشر بر مبنای کدام اندیشه صرفاً بر اساس خواسته‌ها، عادت‌ها و تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌گیرد؟
- (۱) روسیه - کشاورزی - افول تجربه‌گرایی - سکولاریسم
- (۲) فرانسه - کشاورزی - افول حس‌گرایی - اومانستی
- (۳) روسیه - روابط اجتماعی ارباب رعیتی - افول حس‌گرایی - سکولاریسم
- (۴) فرانسه - روابط اجتماعی کارگر سرمایه‌دار - افول تجربه‌گرایی - اومانستی

(دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۶)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد

- انقلاب فرانسه، نخستین انقلاب لیبرال در جهان است.
- اقتصاد قرون وسطی بر مبنای کشاورزی و روابط اجتماعی ارباب - رعیتی بود.
- از پایان قرن بیستم با افول حس گرایی، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی شده است.
- حقوق بشر بر مبنای اندیشه اومانیزستی، صرفاً بر اساس خواسته‌ها، عادت‌ها و تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌گیرد.

انقلاب فرانسه ریشه در دوران رنسانس و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی دارد. این انقلاب الهام بخش انقلاب‌های دیگری شد که پس از چهار دهه سراسر اروپا را فرا گرفت.

گروه آموزشی ماز

۴۶- در کدام یک از گزینه‌های زیر اشخاص در انجام تکلیف، بیشتر دچار مشکل خواهند شد؟

- ۱) یک قصاب حرفه‌ای در هنگام کار با چاقوی تیز، مسابقه تیم مورد علاقه‌اش را نگاه می‌کند.
- ۲) پرستاری که موقع آمپول زدن، پیامک‌های گوشی خود را چک می‌کند.
- ۳) دانش‌آموزی که هنگام مطالعه درس فلسفه، مسابقه والیبال را مشاهده می‌کند.
- ۴) نویسنده‌ای که هنگام نوشتن رمان، با دوستش چایی می‌خورد.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

بررسی گزینه‌ها:

۱ و ۲ افراد انجام‌دهنده کار، از مهارت لازم حرفه‌ای برخوردار هستند، پس برای انجام دو تکلیف به صورت همزمان، با دشواری زیادی روبه‌رو نخواهند بود.

۳ به دلیل اینکه تکالیف هیچ شباهتی به یکدیگر ندارند، انجام‌دهنده با کاهش کارایی توجه روبه‌رو خواهد شد.

۴ نوشیدن همزمان چایی و نوشتن رمان، تکالیف ساده‌ای هستند و فرد انجام‌دهنده با دشواری خاصی مواجه نخواهد شد.

انجام همزمان تکالیف:

میزان کارایی توجه را کاهش می‌دهد و باعث می‌شود فرد نتواند بر روی موضوع یا محتوا متمرکز شود. این اثر منفی را نمی‌توان کامل از بین برد؛ اما راهکارهایی وجود دارد که می‌توان با آن‌ها، این اثر را کاهش داد که عبارتند از:
دو تکلیف به یکدیگر شباهت داشته باشند.
تکالیف مورد نظر دشوار نباشند.
فرد انجام دهنده آن تکالیف از مهارت‌های لازم برخوردار باشد.

گروه آموزشی ماز

۴۷- هر کدام از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام مقوله کارکرد توجه است؟

- محمد در حال رانندگی با سرعت غیرمجاز بود، از دور ماشینی را که بغل جاده ایستاده بود را دید، آن را ماشین پلیس تشخیص داد و سرعت خود را کم کرد تا جریمه نشود و موقعی که کنار ماشین رسید، ماشین پلیس را مشاهده کرد.
- دستگاه‌هایی که در بخش CCU قرار داده شده‌اند، موظف هستند تعداد ضربان قلب بیماران را به واحد پرستاری گزارش بدهند.
- علی برای خرید کتاب کمک درسی مد نظر خود، به کتابفروشی مراجعه کرد و از کتابفروش درخواست کرد تا کتاب مد نظر او را بیاورد، صاحب کتابفروشی به علی گفت که کتاب در قفسه پشت سر او هست، اما علی هر چقدر قفسه را نگاه کرد نتوانست کتاب را پیدا کند. سرانجام کتابفروش، خود کتاب را از قفسه بیرون آورد.
- به دلیل هشدار هواشناسی مبنی بر سیل در معابر و خیابان‌ها، نیروی‌های شهرداری به حالت آماده‌باش قرار گرفتند.

۱) رد درست - گوش به زنگی - از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب

۲) اصابت - تصمیم درست - گوش به زنگی - هشدار کاذب

۳) رد درست - تصمیم درست - هشدار کاذب - تصمیم درست

۴) اصابت - گوش به زنگی - از دست دادن محرک هدف - گوش به زنگی

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

بررسی موارد:

- محرک (پلیس راه) حاضر بوده است و محمد توانسته به درستی آن را تشخیص داده و ردیابی کند. (اصابت یا تصمیم درست)
- یکی از کارکردهای گوش به زنگی، گزارش کردن محرک هدف است که محرک هدف در این عبارت، تعداد ضربان قلب بیمار است.
- علی با توجه به اینکه کتاب در قفسه است، یعنی محرک هدف وجود دارد، اما نتوانسته آن را ردیابی و پیدا کند، محرک هدف را از دست داده است.
- هنگامی که منتظر وقوع یک رویداد هستیم اما زمان دقیق وقوع آن را نمی‌دانیم، با گوش به زنگی مواجه‌ایم.

گروه آموزشی ماز

۴۸- «آرسام که به تازگی در سازمان آتش‌نشانی استخدام شده است در شیفت کاری از شدت خستگی در حال چرت زدن بود که در حالت خوابیده با خود گفت که صدای زنگ تلفن آتش‌نشانی می‌آید و وقتی به طرف تلفن رفت متوجه شد که مأموریت جدیدی دارند و باید عازم موقعیت شوند (الف) آدرینا در روز کنکور سراسری از شدت استرس و اضطراب، شماره صندلی خود را فراموش کرد و نتوانست صندلی خود را پیدا کند و بعد از مدتی جست‌وجو از طریق مراقبین جلسه روی صندلی خود نشست (ب) پریسا که بیماری سنگ کلیه دارد، از شدت درد به بیمارستان مراجعه کرد. پرستارها به او گفتند که اول توسط پزشک معاینه شود و سپس اقدامات دارویی صورت بگیرد، اما پریسا بعد از مراجعه به اتاق پزشک، او را در اتاق معاینه ندید و به پرستار گفت که دکتر در اتاق معاینه نیست و پرستار اصرار کرد که در اتاق است که بعد از بحث، پرستار به اتاق پزشک مراجعه کرد و متوجه اشتباه خود شد و از پریسا عذرخواهی کرد (ج)»

با توجه به عبارت بالا کدام یک از گزینه‌های زیر در عبارت بالا وجود ندارد؟

- (۱) اصابت (۲) هشدار کاذب (۳) رد درست (۴) از دست دادن محرک

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

- آرسام صدای زنگ سازمان آتش‌نشانی را اول حدس زده اما بعد از دقایقی که به طرف تلفن رفته است، متوجه شده که به درستی حدس زده است و محرک هدف (صدای تلفن) حاضر بوده است. (اصابت یا تصمیم درست)
- آدرینا به دلیل اینکه شماره صندلی‌اش در جلسه وجود دارد اما نمی‌تواند آن را پیدا کند، محرک را از دست داده است. (از دست دادن محرک هدف)
- پریسا به دلیل اینکه پزشک در اتاق خود حضور ندارد (غایب است) به درستی متوجه شده پزشک در اتاق نیست و از پرستار سوال کرده است؛ یعنی پریسا، پزشک را ردیابی نکرده است. (رد درست)

علامت	ردیابی علامت	ردیابی نشدن علامت
حاضر	اصابت یا تصمیم درست	از دست دادن محرک
غایب	هشدار کاذب	رد درست

گروه آموزشی ماز

۴۹- علی و احمد در حال رفتن به سالن مطالعاتی بودند و به صحبت‌های دوستشان محمد گوش می‌دادند. در مسیر سالن مطالعاتی، یک غذاخوری وجود دارد. محمد در حال صحبت بود که بوی غذا پیچید. علی در واکنش به بوی غذا به احمد گفت: «بوی خورشت قیمه است.» و احمد در پاسخ گفت: «همه غذاهای این مغازه خوشمزه است.»

در ارتباط با متن بالا کدام گزینه درست است؟

- (۱) محمد بوی غذا را احساس کرده، علی تنها به آن توجه کرده و فقط احمد آن را ادراک کرده است.
- (۲) محمد بوی غذا را احساس کرده و علی و محمد هر دو هم به آن توجه کرده و هم آن را ادراک کرده‌اند.
- (۳) محمد بوی غذا را به تنهایی احساس کرده و فقط علی هم آن را ادراک کرده و هم توجه کرده است.
- (۴) محمد بوی غذا را احساس کرده، احمد تنها آن را ادراک کرده و فقط علی آن را ادراک کرده است.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

- هر سه نفر بوی غذا را احساس کرده‌اند. (رد گزینه «۳»)
- از بین سه نفر، فقط احمد و علی نسبت به بوی غذا توجه کرده و متوجه آن شدند و آن را ادراک کرده‌اند و محمد متوجه این که بوی چه غذایی است، نشده است. (رد گزینه‌های «۱» و «۴»)

فرایند و مراحل شناخت:

احساس	تحریک اندام‌های حسی توسط گیرنده‌های حسی
توجه	فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های بی شمار پیرامون ما، «توجه» نام دارد. اگر توجه مداوم و پایدار باشد، تمرکز به وجود می‌آید. نکته: هر موقع در تست‌ها، واژه «انتخاب، برگزیدن» دیدیم با توجه روبه‌رو هستیم.
ادراک	فرایند تفسیر، تعبیر و معنی و مفهوم و سازمان دادن به محرک‌های انتخاب شده، ادراک نام دارد. نکته: فاصله زمانی بین احساس، توجه و ادراک آن قدر سریع است که ما آن را نادیده می‌گیریم.

گروه آموزشی ماز

۵۰- هر کدام از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام مقوله کارکرد توجه است؟

- محمد در اولین روز استخدام خود، می خواهد سرکار برود. به او گفته اند که با سرویس اداره به محل کار خود خواهد آمد و رنگ ماشین سفید است و به همین دلیل هر ماشین سفید رنگ را که از دور می بیند، فکر می کند سرویس اداره است.
- امین که به فوتبال علاقه دارد و عضو تیم مدرسه است، با مادر خود به فروشگاه کفش فروشی می رود تا کفش مناسب برای عروسی خواهرش بخرند؛ اما امین قصد دارد و اصرار می کند که کفش ورزشی بخرد و کفش مناسب برای عروسی در خانه دارد.
- علیرضا که دانشجوی رشته معماری است، دوست دارد بعد از کلاس های دانشگاه، یک حرفه را برای دوران فراغت شروع کند و تصمیم می گیرد فروشگاه تأسیسات ساختمانی تأسیس کند.
- رضا در حال انتخاب رشته تحصیلی است و تمام اعضای خانواده اصرار دارند که او رشته تجربی را انتخاب کند و معتقدند آینده شغلی این رشته بهتر است اما خود رضا اصرار دارد که رشته انسانی را برای تحصیل برگزیند و حرف هیچ یک از اعضای خانواده خود را نمی پذیرد.

- ۱) اطلاعات موجود در حافظه - انتظارات افراد - سبک پردازش - انتظارات افراد
- ۲) اطلاعات موجود در حافظه - انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش
- ۳) انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - سبک پردازش - اطلاعات موجود در حافظه
- ۴) انتظارات افراد - اطلاعات موجود در حافظه - اطلاعات موجود در حافظه - انتظارات افراد

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

بررسی موارد:

- انتظار محمد برای سرویس اداره، باعث شده هر ماشین سفید رنگی که از دور می بیند، سرویس اداره در نظر بگیرد و انتظارات افراد باعث انتخاب محرک های خاص می شود.
- علاقه امین به فوتبال و اطلاعاتی که از فوتبال در حافظه خود دارد، باعث ترجیح دادن کفش ورزشی نسبت به کفش عروسی شده است.
- سبک پردازش علیرضا باعث شده است که او به فکر مخارج و تأمین هزینه های مالی بیفتد و به خاطر همین برای اوقات فراغت، شغل تأسیسات را انتخاب کرده است.
- اطلاعات موجود در حافظه رضا باعث شده است که برای خود آینده ای در رشته انسانی متصور باشد و به حرف اطرافیان بی اعتنایی کند.

منابع توجه:

انتظارات افراد	اطلاعات موجود در حافظه
باعث انتخاب محرک های خاص می شود. انتظارات باعث می شود محرکی را که منتظر به وقوع پیوستن آن هستیم، تشخیص دهیم. مثال: با دوستان قرار ملاقات دارید و به همین دلیل هر فردی را که از دور می بینید فکر می کنید دوستان است.	فرد به آن ها علاقه مند است و دوست دارد داشته باشد. انتخاب محرک تحت تأثیر اطلاعاتی که فرد بیشتر با آن ها مواجه هست. مثال: توجه یک دندانپزشک به دندان بیشتر از سایر اعضای بدن

گروه آموزشی ماز

۵۱- مریم و پرینا، برای آمادگی در کنکور سراسری در سالن مطالعه مشغول درس خواندن هستند که مریم به خاطر وجود کمی سر و صدا نمی تواند تمرکز کرده و درس را مطالعه کند و پرینا نسبت به مطالعه درس بی اعتنا است و با افراد حاضر در سالن شروع به صحبت می کند. با توجه به متن بالا، کدام یک از گزینه های زیر در مورد این دو نفر درست است؟

- ۱) توجه به مطالعه در پرینا صورت گرفته و او کاملاً به محرک های محیط توجه و آگاهی کامل دارد.
- ۲) مریم در فرایند انتخاب محرک مشکل دارد و به خاطر همین نمی تواند مطالعه کند.
- ۳) مریم به دلیل عدم تمرکز از بین محرک های محیطی، مطالعه درس را به یک عامل دارای ثبات مرتبط می کند.
- ۴) میزان توجه پرینا نسبت به مطالعه، غیرارادی است و به خاطر همین توانسته یک محرک را انتخاب کند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) عبارت «کاملاً به محرک های محیط توجه و آگاهی کامل دارد.» نادرست است؛ زیرا در صورت سوال ذکر شده که او نسبت به درس خواندن بی اعتنا است.
- ۲) مریم در فرایند انتخاب محرک (توجه) هیچ مشکلی ندارد، بلکه در مرحله تمرکز با مشکل مواجه است.
- ۴) عبارت «میزان توجه نسبت به مطالعه، غیرارادی است.» نادرست است؛ زیرا او انتخاب کرده که مطالعه نکند.

فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک های بی شمار پیرامون، کاملاً ارادی است و توجه بر اساس آگاهی ارادی صورت می گیرد.

۵۲- در کدام گزینه، جست و جوی موفق محرک هدف، راحت تر است؟

- (۱) یافتن حرف «ش» میان تعداد کمی حرف «س»
 (۲) یافتن حرف «ص» میان تعداد زیادی حرف «ک»
 (۳) یافتن حرف «م» میان تعداد کمی حرف «ن»
 (۴) یافتن حرف «ع» میان تعداد زیادی حرف «غ»

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

در جست و جوی، هر چقدر تعداد عوامل انحرافی کم باشد و محرک ویژگی منحصر به فردی داشته باشد، جست و جوی آن راحت تر است و با موفقیت صورت می گیرد.

- ۱ عوامل انحرافی کمتر است اما حرف «س» نسبت به حرف «ش» منحصر به فرد نیست.
 ۲ حرف «ک» نسبت به حرف «ص» منحصر به فرد است اما عوامل انحرافی آن زیاد است.
 ۴ تعداد عوامل انحرافی کمتر است اما ویژگی منحصر به فردی نسبت به یکدیگر ندارند.

در جست و جوی به دنبال یافتن یک محرک مکانی در زمینه یا بافت مکانی هستیم و عوامل تأثیر گذار در جست و جوی موفق تحت تأثیر دو عامل هستند: تعداد عوامل انحرافی کمتر باشد. محرک مورد نظر، ویژگی منحصر به فرد داشته باشد.

گروه آموزشی ماز

۵۳- جست و جوی و تلاش نوجوان در پاسخ به سوال «من کیستم؟» تحت تأثیر تغییرات گسترده و فیزیولوژیکی او و واکنش دیگران است که باعث حساس شدن نوجوان نسبت به بزرگ شدن بینی یا بی قواری در قد می شود. در رابطه با متن بالا کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ادراک نادرست نسبت به عدم تناسب جسمانی (خطای شناختی)
 (۲) باور به عدم تغییر در خود بخاطر سرزنش والدین (خطای ادراکی)
 (۳) فکر می کند همه فقط به او نگاه و توجه می کنند. (توهم)
 (۴) باور به اینکه طرف چپ صورت او نسبت به طرف راست چروک تر است. (خطای مولر - لایر)

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

نوجوانی که عدم تناسب جسمانی خود را بیشتر از واقعیت احساس شده ادراک می کند، دچار خطای ادراکی می شود نه خطای شناختی.

در تعامل احساس و ادراک سه حالت برقرار است:

- ✓ محرک احساس شده ممکن است ادراک نشود.
- ✓ ادراک اتفاق افتاده مغایر با احساس باشد. (خطای ادراکی)
- ✓ محرک احساس نشده را ادراک می گوئیم. (توهم)

خطای ادراکی	آنچه را که حس کرده ایم لزوماً آن را ادراک نکرده ایم؛ یعنی آنچه را که می بینیم یا می شنویم ... با موقعیت واقعی معین و مشخص مطابقت نمی کند.
خطای مولر - لایر	خط واگرا را بلندتر از خط هم گرا ادراک می کنیم.
خطای پونزو	علی رغم برابر بودن طول دو خط وسط، خط بالایی را بلندتر ادراک می کنیم.
توهم	ادراک پدیده های بدون احساس

گروه آموزشی ماز

۵۴- علی برای عمل جراحی مادرش، به بیمارستان رفته است. با هر صدایی که از بلندگوی بیمارستان برای بردن بیمار به اتاق عمل پخش می شود، دقت می کند که ببیند نوبت جراحی مادرش رسیده است یا نه. ناگهان صدای پرستار را پشت سر خود می شنود و می گوید: «با من کار داشتید؟» و پرستار به علی می گوید: «چند بار صدایتان کردم. لطفاً این برگه را به واحد حسابداری بدهید.» با توجه به مطالبی که زیر آن خط کشیده شده، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) آماده سازی - عدم توجه
 (۲) انتظارات افراد - تحریک حواس
 (۳) گوش به زنگی - عدم توجه
 (۴) جست و جوی - توجه غیرارادی

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

در گوش به زنگی، منتظر وقوع یک رویداد یا اتفاق هستیم اما زمان آن را نمی‌دانیم. علی منتظر صدا کردن مادرش هست اما زمان دقیق آن را نمی‌داند. علی نسبت به صدای پرستاری که او را صدا می‌زند، توجهی ندارد؛ زیرا همه توجه او متمرکز بر صدای بلندگو است.

جست و جو	گوش به زنگی	آماده‌سازی
به دنبال یافتن یک محرک مکانی در زمینه یا بافت مکانی هستیم. پیدا کردن محرک هدف، تابع تعداد عوامل انحرافی و ویژگی منحصر به فرد آن هدف است.	توانایی فرد برای یافتن یک محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی است. یکی از کارکردهای گوش به زنگی، گزارش کردن است. در گوش به زنگی، منتظر وقوع یک رویداد هستیم، اما زمان دقیق آن را نمی‌دانیم.	شناخت محرک معین، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه به آن است. مثال: سودابه برای تماشای مسابقه فوتبال به ورزشگاه رفته بود که در آن جا اسم یک خودکار را دید و بعد از چند هفته که می‌خواست خودکار بخرد، خودکاری را که برایش آشنا بود، خرید.

گروه آموزشی ماز

۵۵- کدام گزینه در خصوص نسبت میان احساس، توجه و ادراک درست است؟

- ۱) همه آنچه را که احساس می‌کنیم، تفسیر می‌شود و گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم.
- ۲) آنچه را که ادراک کرده‌ایم الزاماً چیزی نیست که احساس کرده‌ایم، اما آنچه را احساس کنیم لزوماً ادراک کرده‌ایم.
- ۳) در ادراک گاهی به آنچه توجه کرده‌ایم آگاهی کامل نداریم و بخاطر همین نمی‌توانیم آن را انتخاب کنیم.
- ۴) همه آنچه را که احساس می‌کنیم، به آن‌ها توجه نمی‌کنیم اما گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم.

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

در خطای ادراکی، همه آنچه را که احساس می‌کنیم، به آن‌ها توجه نمی‌کنیم اما گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نشده‌اند.

گروه آموزشی ماز

عين الأتسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (٥٦ - ٦١)

۵۶ ﴿وإذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاماً﴾: و ...

- (۱) هرگاه با نادانان صحبت کنند، سخن آرام گویند!
 (۲) چنانچه انسان‌های نادان با آن‌ها سخن بگویند، به آن‌ها سلام می‌کنند!
 (۳) هرگاه با نادانان سخن بگویند، به آرامی سخن می‌گویند!
 (۴) اگر انسان‌های نادان آن‌ها را خطاب کنند، سخن آرام می‌گویند!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

خاطبهم الجاهلون: نادانان آن‌ها را خطاب کنند ← رد گزینه‌های ۱ و ۳
 قالوا: می‌گویند ← رد گزینه ۲
 سلاما: سخن آرام ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

گروه آموزشی ماز

۵۷ «رغم أنه هجرني حبيبي لكتني أرجو زيارته لأن قلبي كان يخبرني بأنه أت!»: با اینکه...

- (۱) دوستم، مرا ترک کرده، اما امید به دیدار او دارم، زیرا قلبم به من خبر می‌دهد که او به زودی می‌آید!
 (۲) دوست من، مرا رها ساخته است، اما به دیدار او امید دارم، زیرا دلم به من خبر می‌داد که او در حال آمدن است!
 (۳) محبوبم از من جدا شد، اما به دیدنش امیدوارم، چون که قلب من به من خبر می‌داد که قطعاً او می‌آید!
 (۴) محبوب من از من جدا شده است، اما امیدم را به دیدنش از دست نداده‌ام و قلبم به من می‌گوید که در حال آمدن است!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

«أرجو: امید دارم» در گزینه ۴ به شکل منفی ترجمه شده است.
 «كان يخبرني: به من خبر می‌داد» ماضی استمراری است، اما در گزینه‌های ۱ و ۴ درست ترجمه نشده است.
 بأنه: که او ← رد گزینه ۳
 أت: در حال آمدن» در گزینه‌های ۱ و ۳ «می‌آید» ترجمه شده است.

فعل ماضی استمراری:

ساختار ماضی استمراری در زبان عربی از ترکیب «كان + مضارع» ساخته می‌شود. نکته مهم تغییر برخی از صیغه‌های «كان» است که در جدول زیر مشاهده می‌کنید. ترجمه این فعل در فارسی به صورت «می + ماضی» انجام می‌شود.

شخص	جنس	عدد	شماره صیغه	نام صیغه	ضمیر منفصل	ماضی استمراری	ترجمه
غائب	مذکر	مفرد	۱	مفرد مذکر غایب	هُوَ	كَانَ يَذْهَبُ	می‌رفت
		مثنی	۲	مثنی مذکر غایب	هُمَا	كَانَا يَذْهَبَانِ	می‌رفتند
		جمع	۳	جمع مذکر غایب	هُمْ	كَانُوا يَذْهَبُونَ	می‌رفتند
	مؤنث	مفرد	۴	مفرد مؤنث غایب	هِيَ	كَانَتْ تَذْهَبُ	می‌رفت
		مثنی	۵	مثنی مؤنث غایب	هُمَا	كَانَتَا تَذْهَبَانِ	می‌رفتند
		جمع	۶	جمع مؤنث غایب	هُنَّ	كُنَّ يَذْهَبْنَ	می‌رفتند
مخاطب	مذکر	مفرد	۷	مفرد مذکر مخاطب	أَنْتَ	كُنْتَ تَذْهَبُ	می‌رفتی
		مثنی	۸	مثنی مذکر مخاطب	أَنْتُمَا	كُنْتُمَا تَذْهَبَانِ	می‌رفتید
		جمع	۹	جمع مذکر مخاطب	أَنْتُمْ	كُنْتُمْ تَذْهَبُونَ	می‌رفتید
	مؤنث	مفرد	۱۰	مفرد مؤنث مخاطب	أَنْتِ	كُنْتِ تَذْهَبِينَ	می‌رفتی
		مثنی	۱۱	مثنی مؤنث مخاطب	أَنْتُمَا	كُنْتُمَا تَذْهَبَانِ	می‌رفتید
		جمع	۱۲	جمع مؤنث مخاطب	أَنْتُنَّ	كُنْتُنَّ تَذْهَبْنَ	می‌رفتید
متکلم	مذکر / مؤنث	مفرد	۱۳	متکلم وحده	أَنَا	كُنْتُ أَذْهَبُ	می‌رفتم
		مثنی / جمع	۱۴	متکلم مع الغیر	نَحْنُ	كُنَّا نَذْهَبُ	می‌رفتیم

گروه آموزشی ماز

۵۸ «في أشعار منشدی الملمعات نجد أبياتاً ممزوجة بالعربية و الفارسية لأنهم كانوا يعرفون هاتين اللغتين!»:»

- (۱) در شعرهای ملمعه سرایان، بیت‌هایی آمیخته با عربی و فارسی پیدا می‌کنیم، زیرا آنان این دو زبان را می‌دانستند!
 (۲) در اشعار سرایندگان ملمعات، ابیاتی را می‌یابیم که با عربی و فارسی درهم آمیخته شده و آن‌ها هر دو زبان را می‌دانستند!
 (۳) در شعرهایی که صاحبان ملمعات سروده‌اند، بیت‌هایی درهم آمیخته با عربی و فارسی آمده چون آنان به این دو زبان مسلط بودند!
 (۴) در شعرهای شاعران ملمعه گوی، بیت‌هایی مخلوط از دو زبان عربی و فارسی می‌یابیم زیرا آن‌ها، آن دو زبان را می‌دانند!

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

فی أشعار: در اشعار ← رد گزینه ۳
 «نجد: می‌یابیم، پیدا می‌کنیم» در گزینه ۳ ترجمه نشده است.
 لأثمهم: زیرا آنان ← رد گزینه ۲
 «کانوا یعرفون: می‌دانستند» ماضی استمراری ترجمه می‌شود؛ بنابراین گزینه‌های ۳ و ۴ نادرست است.
 «هاتین: این دو» اسم اشاره به نزدیک است نه دور ← رد گزینه‌های ۴ و ۲

اسم اشاره:

از این اسم‌ها برای اشاره کردن به اشخاص، اشیاء و مکان‌ها استفاده می‌شود.

جمع	مثنی	مفرد	جنس	مسافت
هُؤُلَاءِ (این‌ها)	هَذَا - هَذَيْنِ (این دو)	هَذَا (این)	مذکر	لِلْقَرِيبِ (نزدیک)
	هَاتَانِ - هَاتَيْنِ (این دو)	هَذِهِ (این)	مؤنث	
أُولَئِكَ (آن‌ها)	---	ذَلِكَ (آن)	مذکر	لِلْبَعِيدِ (دور)
	---	تِلْكَ (آن)	مؤنث	

نکته ۱: برای اشاره به جمع غیر انسان، از اسم اشاره مفرد مؤنث استفاده می‌کنیم:

مثال: هَذِهِ صُورَةٌ، این‌ها، عکس‌هایی هستند. تِلْكَ مَصَابِيحُ، آن‌ها چراغ‌هایی هستند.

نکته ۲: برای اشاره به مکان نزدیک از کلمه «هنا: اینجا» و برای اشاره به مکان دور از کلمه «هناك: آنجا» استفاده می‌کنیم.

گروه آموزشی ماز

۵۹- عَيْنُ الْخَطَا:

- انطلاق الطائر الظنآن وتوقفه السريع مثيران للتعجب: به حرکت درآمدن مرغ مگس و از حرکت ایستادن سریعش، تعجب‌برانگیز است!
- السمك الطائر يمد زعانفه عندما يطير فوق سطح الماء: ماهی پرند باله‌هایش را می‌کشد وقتی بالای سطح آب پرواز می‌کند!
- غشاء السنجاب الطائر يُفتح كالمظلة عند القفز من الأشجار: پرده سنجاب پرده هنگام پریدن از درختان، مثل چتر باز می‌شود!
- عندما ينقر نقر الخشب جذع الشجرة بسرعة لا يضر دماغه: وقتی دارکوب به تنه درخت به سرعت نوک می‌زند، به بینی‌اش آسیب نمی‌رسد!

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

پاسخ سبب:

«لا تضر دماغه: به مغزش آسیب نمی‌رساند».

گروه آموزشی ماز

۶۰- عَيْنُ الصَّحِيح:

- «وجعلنا السماء سقفاً محفوظاً»: و آسمان را سقفی نگهدارنده قرار دادیم!
- «هذا ما وعد الرحمن وصدق المرسلون»: این چیزی است که خداوند رحمان وعده داد، و فرستندگان راست گفتند!
- لا تجرب ما جربناه فالتجربة لا تُكتسب بسهولة: آنچه آزموده‌ایم، نیازماید، چه تجربه به آسانی به دست آورده نمی‌شود!
- الذی ينهى عن الظلم هو صديقنا الصدوق: کسی که از ظلم نهی می‌کند، دوست راستین است!

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- محفوظاً: نگه داشته شده اسم مفعول است، نه اسم فاعل.
- المرسلون: فرستاده شدگان اسم مفعول است، نه اسم فاعل.
- هو صديقنا الصدوق: همان دوست (بسیار) راستگو ما است. ضمیر ترجمه نشده است.

گروه آموزشی ماز

۶۱- «هر دو تیم قوی هستند، بیا تا به ورزشگاه برویم تا بازی را از نزدیک ببینیم»:

- الفريقان الاثنان قویان، تعال نذهب إلى الملعب لنشاهد اللّعب عن قريب! (۲) كلا الفريقين قویان، تعال نذهب إلى الملعب حتى نشاهد اللّعب عن قرب!
- الفريقان كلاهما قویان، تعال معنا إلى الملعب لمشاهدة اللّعب عن قريب! (۴) كلا الفريقين قویان، يجب أن نذهب إلى الملعب لنرى اللّعب عن القريب!

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - تعریب)

بررسی گزینه‌ها:

هر دو تیم: کلا الفریقین ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

بیا: تعال ← رد گزینه ۴

«معنا» در گزینه ۳ و «يجب» در گزینه ۴ اضافی است.

گروه آموزشی ماز

■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (۶۲ - ۶۵) بما يناسب النص:

التلميح من الفنون التي تُستخدم في لغتي العربية و الفارسية لكن هناك فرق بينهما. إنَّ الشَّعْرَ المُلَمَّعَ في الأدب العربي لايعتبر فناً شريفاً لكنَّه في الأدب الفارسي فن رفيع استخدمه الشعراء الفرس الكبار و هي ثلاثة أنواع. في النوع الأول يُنشد الشاعر البيت الأول من منظومته باللغة الفارسية والبيت الثاني باللغة العربية ويستمر على هذا المنوال حتى آخر المنظومة و في النوع الثاني يجعل الشاعر الشطر (مصراع) الأول من قصيدته بالفارسية و الثاني باللغة العربية ثم يجعل الثالث بالعربية و الرابع بالفارسية وهكذا و يجعل صدور الأبيات من منظومته باللغة الفارسية و آخرها بالعربية. و يوجد نوع ثالث لكنَّه قليل الاستفادة والاستخدام وهو انه لايراعي الشاعر الأسلوبين المذكورين ، بل يأتي بالأبيات العربية أثناء الفارسية دون ترتيب خاص.

ترجمه متن:

تلمیح از فنونی است که در دو زبان عربی و فارسی به کار گرفته می‌شود، اما بین آن دو فرقی وجود دارد. شعر مَلَمَّع در ادبیات عربی فنی شریف به حساب نمی‌آید، اما در ادبیات فارسی فنی باارزش است که شاعران ایرانی بلند پایه و بزرگ آن را به کار گرفته‌اند و آن سه نوع است. در نوع اول شاعر بیت اول از منظومه خود را به زبان فارسی و بیت دوم را به زبان عربی می‌سراید و به این شیوه تا آخر منظومه ادامه می‌دهد. در نوع دوم شاعر مصراع اول از قصیده خود را به فارسی و دوم را به زبان عربی قرار می‌دهد سپس سوم را به عربی و چهارم را به فارسی و این‌گونه (ادامه می‌دهد) و ابتدای ابیات از منظومه خود را به زبان فارسی و انتهای آن را به عربی قرار می‌دهد. نوع سومی نیز وجود دارد که کم استفاده و کاربرد است و آن این‌گونه است که شاعر دو اسلوب و شیوه مذکور را رعایت نمی‌کند، بلکه ابیات عربی را در دل فارسی بدون ترتیبی خاص می‌آورد.

گروه آموزشی ماز

۶۲- عین الخطأ:

- ۱) الملمعات لا تنحصر بنوع واحد بل في الأدب الفارسي ثلاثة أقسام!
- ۲) لا يهتم الشعراء العرب بالملمع كما اهتم به الشعراء الإيرانيون!
- ۳) مكانة الشعر الملمع في الأدب العربي تختلف عن نظيره الفارسي!
- ۴) نسمي الأشعار العربية الممزوجة بالفارسية ملمعات!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ تشریحی:

اشعار عربی آمیخته با فارسی را ملمعات می‌نامیم. (اشعار فارسی آمیخته‌شده با عربی را ملمعات می‌نامیم)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ملمعات منحصر به یک نوع نیست، بلکه در ادبیات فارسی سه نوع است.

۲) شاعران عرب به ملمع اهمیت نمی‌دهند آن‌گونه که شاعران ایرانی به آن اهمیت داده‌اند.

۳) جایگاه شعر ملمع در ادبیات عرب، با هم نوع فارسی خود تفاوت دارد.

گروه آموزشی ماز

۶۳- عین الصحيح:

- ۱) النوع الثالث من الملمع أفضل من الأنواع الأخرى ترتيباً!
- ۲) بيتدئ الشطر الخامس في النوع الثاني من القصيدة بالفارسية!
- ۳) في النوع الثاني من الملمع ينشد الشاعر نهاية البيت بلغة مثل بدايته!
- ۴) الشطر الأول من القصيدة في النوع الأول يُنشد باللغة الفارسية و الثاني بالعربية!

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ تشریحی:

«مصراع پنجم در نوع دوم از قصیده با فارسی شروع می‌شود». در متن آمده «مصراع اول به عربی و دوم به عربی و سوم به عربی؛ در نتیجه مصراع پنجم فارسی است».

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نوع سوم از ملمع برتر از انواع دیگر از لحاظ ترتیب است.

۳) در نوع دوم از ملمع شاعر پایان بیت را با زبانی مثل آغازش می‌سراید. (برعکس آغاز آن است)

۴ مصراع اول از قصیده در نوع اول به زبان فارسی و دوم به عربی سروده می‌شود. (در متن آمده بیت اول به فارسی و بیت دوم به عربی)

گروه آموزشی ماز

■ عین الصحيح في الإعراب و التحليل الصرفي (٦٤ و ٦٥)

۶۴ - «تُستخدم - المُلَمَّع - الشعراء - يُنشد»:

- ۱) تُستخدم: ماضیه «استخدم» - حروفه الزائد «اس ت» - مجهول / فعل و مع فاعله جملة فعلیة
- ۲) المُلَمَّع: مفرد - مذکر - اسم الفاعل من باب تفعیل - معرب / صفة و منصوب بالفتحة
- ۳) الشعراء: اسم فاعل - من الجموع المکثرة - معرب / فاعل و موصوف للصفة «الفرس»
- ۴) يُنشد: فعل مضارع - مجرد ثلاثی - متعدّ / فعل و فاعله «الشاعر» و الجملة فعلیة

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - تحلیل صرفی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تُستخدم: نائب فاعل می‌گیرد نه فاعل.
- ۲) المُلَمَّع: اسم المفعول است.
- ۴) يُنشد: ماضی آن «أُنشِدَ» و در باب افعال است.

گروه آموزشی ماز

۶۵ - «الأبيات - آخر - يوجد - المذكورين»:

- ۱) الأبيات: اسم - جمع سالم للمؤنث - معرب / مضاف إليه للمضاف «صدر»
- ۲) آخر: مفرد مذکر - اسم الفاعل من مجرد ثلاثی - معرب / مضاف للمضاف اليه «ها»
- ۳) يوجد: فعل مضارع - مفرد مذکر غائب - لازم / فعل و نائب فاعله «نوع»
- ۴) المذكورين: اسم مفعول من مزيد ثلاثی - مثنی - معرب / صفة و منصوب بالياء و الموصوف «الأسلوبين»

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - تحلیل صرفی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) الأبيات: جمع مکسر است.
- ۳) يوجد: متعدی است. (فعل‌های لازم مجهول نمی‌شوند)
- ۴) المذكورين: اسم مفعول من مجرد ثلاثی است.

گروه آموزشی ماز

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٦٦ - ٧٠)

۶۶ - عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- ۱) بَعَدَ أن يَتَنَاوَلَ التَّمَسَّحَ طَعَامَهُ يَسْتَرِيحُ على السَّاطِئِ!
- ۲) تَقَفَّروا في الخَلقِ و لا تَقَفَّروا في الخَالِقِ!
- ۳) الرِّكْبُ جَمَاعَةٌ مِنَ المُسَافِرِينَ يُسَافِرُونَ على الدَّوَابِّ!
- ۴) يُعَجِّبُنِي جَدًّا حَارِسٌ مَرِي قَرِيْبِ السَّعَادَةِ!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ضبط حركات)

پاسخ تشریحی:

«حارِس» صورت صحیح این واژه است؛ زیرا اسم فاعل است.

گروه آموزشی ماز

۶۷ - عین الخطأ:

- ۱) الجناح: ما يطير به الطائر في السماء!
- ۲) الوكنة: يعيش فيها التمساح!
- ۳) الطنين: صوت أجنحة الطائر و مثله!
- ۴) الدليل: عضو يقع في خلف السمك الطائر بمعنى الدنّب!

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خط به خط - واژگان)

پاسخ تشریحی:

لانه: تمساح در آن زندگی می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بال: آن چه پرنده با آن در آسمان پرواز می‌کند.

۳ طنین: صدای بال‌های پرنده و مانند آن.

۴ دم: عضوی که در پشت ماهی پرنده قرار می‌گیرد و معنای آن دم است.

گروه آموزشی ماز

۶۸- عَيْن الشَّرْط:

- ۱) ﴿وَمَا تَقْدَمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾
 ۲) ﴿مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مِرْقَدْنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ﴾
 ۳) مَنْ تَكَلَّمَتْ مَعَهُ كَانُ صَدِيقِي!
 ۴) ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ﴾

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - قواعد)

بررسی گزینه‌ها:

۱ هر چه از نیکی برای خود پیش بفرستید آن را نزد خدا می‌یابید!

۲ «ما: هر چه» ادات شرط است و جمله شرطی است.

۳ چه کسی ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟ این چیزی است که خدای رحمان وعده داد!

۴ «من: چه کسی» پرسشی است.

کسی که با او صحبت کردی، دوستم بود!

۵ «من: کسی که» این «من» موصول است.

در کتاب درسی شما اشاره مستقیم به اسم موصول نشده، اما در کنکور همواره از این «من» سؤال می‌آید. دقت کنید که «من» موصول به ما اسلوب شرطی نمی‌دهد.

۶ بی‌گمان تو بسیار دانای غیب‌ها هستی!

۷ دقت کنید: «إِنَّ: همانا» را با «إِنْ: اگر» اشتباه نگیرید.

انواع «مَنْ» و «مَا»: مطالعه بیشتر

اگر جمله‌ای با «إِنْ» شروع شود قطعاً شرطیه است و اگر با «إِذَا» شروع شود، در بیشتر موارد شرطیه است. اما در مورد «مَنْ» و «مَا» نمی‌توانیم چیزی را قطعی بگوییم زیرا چند نوع «مَنْ» و «مَا» در زبان عربی وجود دارد. در زیر هر کدام را بررسی و ویژگی‌های آن را ذکر می‌کنیم.

نکات مهم:

۱ «ما» استفهام (پرسشی): ابتدای جملات می‌آید. معنای «چه چیزی؟» می‌دهد. اگر آن را حذف کنیم معنای جمله دچار نقص می‌شود. برای پرسش از غیر انسان به کار می‌رود.
 مَا سَبَبُ حُضُورِكَ فِي الصَّفِّ؟: دلیل حضورت در کلاس چیست؟

۲ «ما» نافییه: بر سر فعل ماضی، مضارع یا جمله اسمیه می‌آید. معنای جمله را منفی می‌کند. اگر آن را حذف کنیم مشکلی پیش نمی‌آید. فقط معنا مثبت می‌شود.
 مَا جَلَسْتُ عَلَى ذَلِكَ الْكُرْسِيِّ: بر روی صندلی نشستم.
 مَا أَطْلَبُ أَنْ تُسَاعِدَنِي: نمی‌خواهم که مرا کمک کنی.
 مَا عِنْدِي كِتَابٌ مُنَاسِبٌ لَكَ: کتابی مناسب تو ندارم.

۳ «ما» موصول: ابتدا یا وسط جمله می‌آید. برای غیرانسان استفاده می‌شود. معنای «چیزی که، آنچه که، چیزهایی که» می‌دهد. با حذف آن معنا ناقص می‌شود.
 ﴿لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾: برای اوست آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است.
 خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قُلَّ وَ ذَلُّ: بهترین سخن چیزی است که کوتاه و راهنما باشد.

۴ «ما» شرط: فقط ابتدای جمله می‌آید. کلمه بعد از آن حتماً فعل است. دارای شرط و جواب است (یعنی بعد از آن حداقل دو جمله وجود دارد) در ظاهر فعل مضارع تغییر ایجاد می‌کند (مجزوم) معنای «هر چه، چیزی که» می‌دهد.
 ﴿مَا تَعْقِلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمَهُ اللَّهُ﴾: هر چه از نیکی انجام بدهید خداوند آن را می‌داند.

۵ «ما» تعجب: این «ما» همواره قبل از صیغه «أفعل» به کار می‌رود. معنای «چه» می‌دهد. همواره نقش مبتدا دارد. برای بیان تعجب از چیزی استفاده می‌شود.
 «ما أجمل عابات مازندران!»: جنگل‌های مازندران چه زیباست!
 «ما أكثر العبر و أقل الإعتبار»: عبرت‌ها چه فراوان و عبرت‌گیرندگان چه کم هستند!

برای تشخیص نوع «ما» ترجمه به شما کمک می‌کند. دقت کنید که باید ترجمه کامل و دقیق باشد.

اگر بعد از «ما» فعل تغییر یافته (مجزوم شده) دیدید، قطعاً «ما» شرط دارید!

انواع «مَنْ»:

- «مَنْ» استفهام (پرسشی): ابتدای جمله می‌آید. معنای «چه کسی؟» می‌دهد. برای پرسش از انسان به کار می‌رود. با حذف آن معنا ناقص می‌شود. مَنْ ذَلِكَ الطَّالِبُ؟: آن دانش‌آموز کیست؟
- «مَنْ» موصول: اول یا وسط جمله می‌آید. برای انسان استفاده می‌شود. معنای «کسی که، کسانی که» می‌دهد. با حذف آن معنا ناقص می‌شود. الْعَاقِلُ مَنْ وَعَظْتُهُ النَّجَّارُ: عاقل کسی است که تجربه‌ها به او اندرز دهد. مَنْ يَجْتَهِدُ فِي أَعْمَالِهِ يَفُوزْ فِي حَيَاتِهِ: کسی که در کارهایش تلاش می‌کند در زندگی‌اش موفق می‌شود.
- «مَنْ» شرط: غالباً در ابتدای جمله می‌آید. بعد آن حتماً فعل می‌آید. دارای فعل شرط و جواب شرط است (حداقل دو جمله بعد آن هست). ظاهر فعل مضارع را تغییر می‌دهد (مجزوم) - معنای «هرکس، کسی که» می‌دهد. مَنْ يَجْتَهِدُ يَنْجَحْ: هر کس تلاش کند، موفق می‌شود.

انواع
«مَنْ»

گروه آموزشی ماز

۶۹- عَيْنَ مَا فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ اسْمُ الْمَفْعُولِ مَعًا:

- ۱) أعلم زملائي محبوب عند المعلمين!
- ۲) لأكثر الشعراء الذين أحبهم أشعار جميلة!
- ۳) تكلمت مع رجل كذاب في منتصف النهار!
- ۴) شاهدت صديقتي الكبرى عندما كنت في المطعم!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - قواعد)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) محبوب اسم مفعول و أعلم اسم تفضیل است.
- ۲) أكثر اسم تفضیل است، اما در این گزینه اسم مفعول نداریم.
- ۳) منتصف اسم مفعول است، اما در این گزینه اسم تفضیل نداریم.
- ۴) الكبرى اسم تفضیل است، اما در این گزینه اسم مفعول نداریم.

گروه آموزشی ماز

۷۰- عَيْنَ مَا فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ وَ اسْمُ الْفَاعِلِ مَعًا:

- ۱) كنتُ مُنتظِرٌ صديقتي للمسافرة إلى شيراز!
- ۲) هؤلاء الغمّال يعملون في مغرب بلادنا!
- ۳) رأيتُ مُعلِّمِي في بيت صديقتي في خوزستان!
- ۴) هل تعلم أنّ مرقد فردوسي يقع في طوس؟

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - قواعد)

بررسی گزینه‌ها:

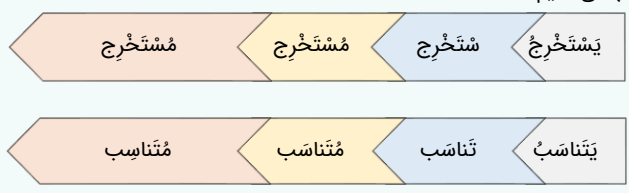
- ۱) مُنتظِرٌ اسم فاعل است، اما در این گزینه اسم مکان نداریم.
- ۲) الغمّال (جمع عامل) اسم فاعل و مغرب اسم مکان است.
- ۳) مُعلِّمٌ اسم فاعل است، اما در این گزینه اسم مکان نداریم.
- ۴) مرقد اسم مکان است، اما در این گزینه اسم فاعل نداریم.

اسامی دارای وزن خاص: اسم فاعل - اسم مفعول - اسم مبالغه - اسم تفضیل - اسم مکان
اسم فاعل:

اسم فاعل عربی معادل صفت فاعلی در فارسی است. اسمی است که بر کننده کاری یا دارنده حالتی دلالت دارد. «ناظر: بیننده»، «جائع: گرسنه»، «مُسْتَمِع: شنونده».
طریقه ساخت اسم فاعل در زبان فارسی:
بن ماضی یا مضارع + پسوندهای فاعلی (نده - ان - گار - الف - ...): بیننده - خواننده - خندان - آموزگار - آفریدگار - شنوا
طریقه ساخت اسم فاعل در زبان عربی:
اسم فاعل را از فعل مضارع می‌سازیم. اگر فعل ثلاثی مجرد باشد، سه حرف اصلی فعل را در وزن «فاعل» قرار می‌دهیم.

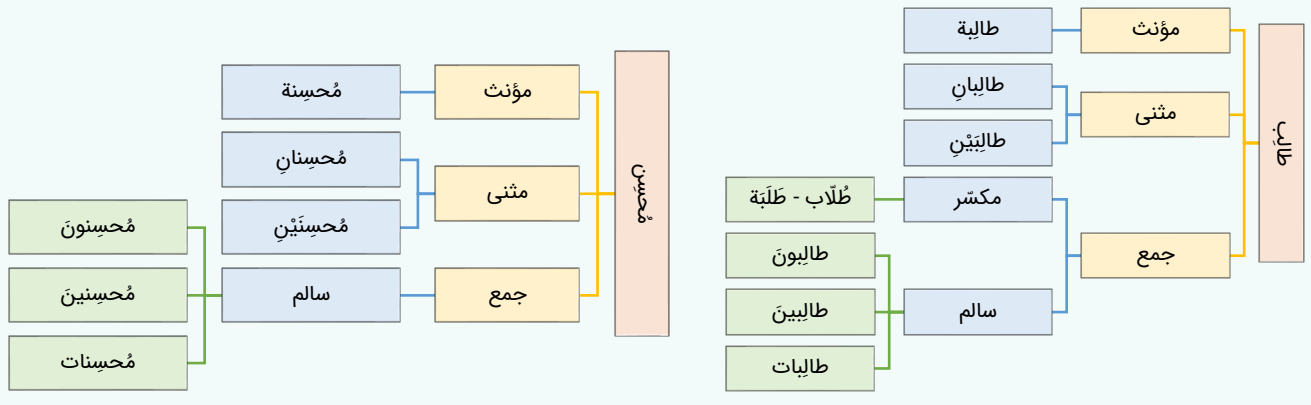

اگر فعل ثلاثی مزید باشد، ساخت اسم فاعل سه مرحله دارد:
 ۱- حرف مضارعة را از ابتدای فعل مضارع حذف می‌کنیم.
 ۲- به جای آن در ابتدای کلمه «م» اضافه می‌کنیم.
 ۳- عین الفعل (حرف دوم اصلی) را کسره (ـِ) می‌دهیم.

نکات اسم فاعل:

۱- اسم فاعل مانند سایر اسامی به مونث، مثنی و جمع تبدیل می‌شود.

۲. اسم‌هایی که بر وزن فاعل هستند، می‌توان با وزن‌های مختلفی تبدیل به جمع مکسر کرد: فَعَال - فَعَلَة - فَعْلَاء و ...

برای تشخیص اسم فاعل بودن یا نبودن یک اسم جمع، باید به مفرد آن نگاه کنیم. اگر مفرد آن اسم فاعل بود، جمع آن نیز اسم فاعل است. بنابراین کلمات «طُلاب، عَمَلَة و شُعْرَاء» همگی اسم فاعل هستند.

ملاک جنس اسم: وجود حرف «ة» در انتهای برخی جمع‌های مکسر شما را به اشتباه نیندازد که کلمه را مؤنث بدانید. ملاک جنس اسم، مفرد آن است. «طَلَبَة» چون مفردش «طالب» است، مذکر محسوب می‌شود، اما کلمه «جوائز» چون مفردش «جائزه» است، مؤنث می‌باشد.

۳. اسم‌هایی مانند ساعی (تلاشگر)، قاضی، هادی، شاکي اسم فاعل هستند. وزن این کلمات به دلایلی تبدیل به «فاعی» شده است. جمع این اسم فاعل‌ها نیز بر وزن «فَعَاة» است: فُصَاة - هُدَاة

گاهی این کلمات به صورت «فاع» هم می‌آیند. در آن صورت نیز اسم فاعل هستند. هاج - قاض

۴. کلماتی که بر وزن «أفل» هستند نیز اسم فاعل‌اند. آمر (امر کننده)، آجل (دارای مدت)، آجر (پایان) اسم فاعل هستند.

۵. کلماتی که بر وزن «فال» هستند نیز اسم فاعل‌اند. ضال (گمراه)، عام، خاص

۶. کلماتی که بر وزن «مُفل» هستند نیز اسم فاعل‌اند. مُحِب (دوست دارنده)، مُجِدّ (تلاشگر)، مُمِل (کسل کننده)

۷. در فعل‌های ثلاثی مزید گاهی اسم فاعل بر وزن «مُفیل» و «مُستفیل» نیز می‌آید: مُعین (یاری کننده)، مُستعین (یاری گیرنده)، مُقیم (برپا دارنده)

اسم مفعول:

اسم مفعول عربی در فارسی معادل صفت مفعولی است. این اسم را به کسی یا چیزی نسبت می‌دهیم که کار روی آن انجام شده: مانند: آفریده شده - شناخته شده - شنیده شده

طریقه ساخت اسم مفعول در زبان فارسی:

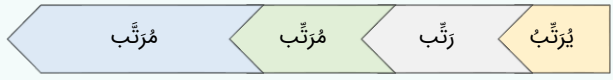
بن ماضی + ه + (شده): خورده شده - ساخته شده - دیده شده

طریقه ساخت اسم مفعول در زبان عربی:

اسم مفعول را نیز از فعل مضارع می‌سازیم. اگر فعل ثلاثی مجرد باشد، سه حرف اصلی فعل را در وزن «مفعول» قرار می‌دهیم.

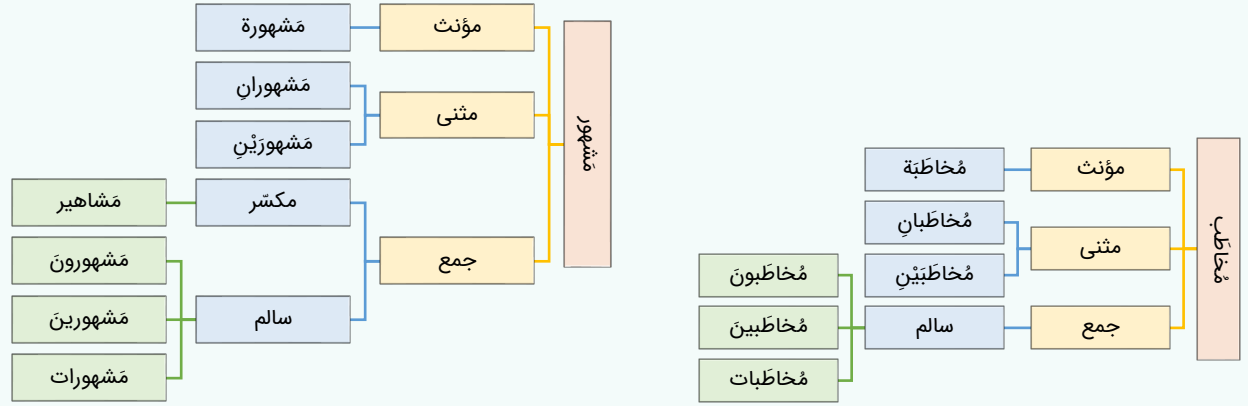

اگر فعل ثلاثی مزید باشد، ساخت اسم مفعول سه مرحله دارد:
 ۱- حرف مضارعة را از ابتدای فعل مضارع حذف می‌کنیم.
 ۲- به جای آن در ابتدای کلمه «م» اضافه می‌کنیم.
 ۳- عین الفعل (حرف دوم اصلی) را فتنحه (ـَ) می‌دهیم.

نکات اسم مفعول:

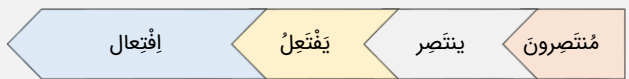
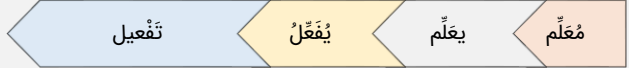
۱- اسم مفعول نیز مانند سایر اسامی حالت‌های مونث، مثنی و جمع دارد.

۲. مصدرهایی که بر وزن «مُفَاعَلَةٌ» هستند را با اسم مفعول اشتباه نگیرید. مُجَاهِدَةٌ، مُكَاتِبَةٌ، مُسَابِقَةٌ و ... مصدر هستند.
۳. اسم‌هایی که بر وزن «مَفَاعِيلٌ» باشند، ممکن است جمع مکسر اسم مفعول باشند.
 محاصیل: جمع «محصول» مشاهیر: جمع «مشهور» مفاهیم: جمع «مفهوم»
 در برخی موارد چنین نیست: مساکین: جمع «مسکین» موازین: جمع «میزان»
۴. از فعل‌های لازم، نمی‌توانیم اسم مفعول بسازیم. فعل‌هایی مانند «حَرَجٌ: خارج شد»، «كُنْتُ: زیاد شد»، «إِنْفَتَحَ: باز شد» اسم مفعول ندارند.
۵. **باب «انفعال»** چون همیشه لازم است اسم مفعول ندارد. همچنین باب «تَفَاعُلٌ» چون اکثراً لازم است.
 اسامی بر وزن «مَفْعَلٌ» اسم مفعول هستند. مَهْدِيٌّ، مَرَضِيٌّ، مَخْفِيٌّ اسم مفعول هستند.
۶. گاهی اسم مفعول در ثلاثی مزید به صورت «مُفَالٌ» و «مُسْتَفَالٌ» می‌آید: مُرَادٌ (خواستۀ شده، خواسته، حاجت)، مُسْتَعَانَ (کسی که از او طلب یاری شده)

نکات اسم فاعل و مفعول:

۱. گاهی در جملات حرکت عین الفعل را مشخص نمی‌کنند. در این‌گونه موارد برای اینکه بدانیم کلمه اسم فاعل یا اسم مفعول است باید از ترجمه استفاده کنیم.
 «العقلُ مُصْلِحٌ كُلُّ أَمْرٍ»: چون ترجمه این جمله به «عقل اصلاح کننده هر کاری است» منطقی‌تر است، بنابراین «مُصْلِحٌ» صحیح است.
 ۲. برای اینکه بدانیم اسم فاعل یا اسم مفعول از چه بابی ساخته شده است، باید حرف «م» را از ابتدای آن برداریم و به جایش «ب» بگذاریم تا حالت فعلی آن به دست آید. اگر در انتهای آن علامت‌های «ان، ون، عین» بود، حذف می‌کنیم. سپس با اوزان ثلاثی مزید تطبیق دهیم تا به باب آن برسیم. اینجاست که تسلط بر وزن باب‌ها خیلی مهم می‌شود!

۳. دقت کنید که اسم فاعل و اسم مفعول هیچ ربطی به نقش فاعل و مفعول در جمله ندارد. اسم فاعل و اسم مفعول عنوانی است که با توجه به ساختار و وزن کلمه به آن داده می‌شود و فاعل و مفعول با توجه به جایگاه کلمه در جمله مشخص می‌شود. همچنین فاعل و مفعول «المحل الإعرابی» یا نقش هستند، ولی اسم فاعل و اسم مفعول نقش محسوب نمی‌شوند.

مثال: رَبَّيْتُ الْكَاتِبَ الْمَشْهُورَ فِي الْمَدْرَسَةِ

در جمله بالا کلمه «الکاتب» اسم فاعل است، اما نقش مفعول دارد و کلمه «المشهور» اسم مفعول است، اما نقش صفت!

مثال: ذَهَبَ الْمَضْرُوبُ إِلَى الْمَحْكَمَةِ

در جمله بالا کلمه «المضروب» اسم مفعول است، اما نقش فاعل دارد!

در نتیجه وزن کلمه هیچ ارتباطی به نقش آن در جمله ندارد و این دو مقوله کاملاً از هم جدا هستند.

۴. یکی از مواردی که مورد سؤال ضبط حرکات است، اسم فاعل و مفعول می‌باشد.

۵. وزن اسم فاعل و مفعول در باب‌های مختلف:

نام باب	إِفعال	تَفعیل	مُفاعلة	تَفاعُل	تَفَعُل	إفِتعَال	إنْفَعَال	إسْتِفعال
وزن مضارع	يُفَعِّلُ	يُفَعِّلُ	يُفَاعِلُ	يَتَفَاعَلُ	يَتَفَعَّلُ	يَفْتَعِلُ	يَنْفَعِلُ	يَسْتَفْعِلُ
اسم فاعل	مُفَعِّلٌ	مُفَعِّلٌ	مُفَاعِلٌ	مُتَفَاعِلٌ	مُتَفَعِّلٌ	مُفْتَعِلٌ	مُنْفَعِلٌ	مُسْتَفْعِلٌ
اسم مفعول	مُفَعَّلٌ	مُفَعَّلٌ	مُفَاعَلٌ	مُتَفَاعَلٌ	مُتَفَعَّلٌ	مُفْتَعَلٌ	—	مُسْتَفْعَلٌ

• اسم مبالغة:

دو وزن دارد: فُعَالٌ - فَعَالَةٌ

صَبَّارٌ: بسیار صبر کننده - سَيَّارَةٌ: ماشین - حَبَّازٌ: نانوا

دلالت‌های اسم مبالغة:

وزن «فُعَالٌ» و «فَعَالَةٌ» سه کاربرد دارد:

الف) به عنوان صیغه مبالغة (دلالت بر بسیاری یک صفت و ویژگی) مانند مثال‌های بالا.

ب) اسم شغل: حَذَّادٌ (آهنگر) - حَبَّازٌ (نانوا) - فَلَاحٌ (کشاورز) - طَيَّارٌ (خلبان) - خَلَّاقٌ (آرایشگر) - ...

ج) اسم ابزار: نَظَّارَةٌ (عینک) - سَيَّارَةٌ (اتومبیل) - جَوَّالٌ (موبایل) - فِتَّاحَةٌ (دربازکن) - تَلَّاجَةٌ (یخچال) - ...

با توجه به مبنای کتاب درسی، هر سه مورد اسم مبالغة محسوب می‌شوند.

• نکات اسم مبالغة:

۱. «ة» در وزن «فَعَالَةٌ» برای مبالغة بیشتر است و نشانه تأنیث نیست. لذا می‌توان گفت: رَجُلٌ عَلَّامَةٌ - امْرَأَةٌ عَلَّامَةٌ

۲. مراقب تفاوت بین «فُعَالٌ» و «فَعَالٌ» باشید. «فُعَالٌ» اسم مبالغة است و «فَعَالٌ» جمع مکسر اسم فاعل.

كُفَّارٌ: جمع کافر كُفَّارٌ: بسیار ناسپاس

• اسم تفضیل:

این اسم، معادل صفت برتر و برترین در فارسی می‌باشد و هنگام مقایسه یا توصیف کردن از آن استفاده می‌شود. برای این کلمه در زبان عربی دو وزن داریم:

۱. أَفْعَلٌ - أَفْعَى - أَفَلٌ (مذکر): أَجْمَلٌ (زیباتر، زیباترین) - أَعْلَى (بالتر، بالاترین) - أَقَلٌّ (کمتر، کمترین) و ...

۲. فُعْلَى (مونث): حُسْنَى (نیکوتر) - فُضْلَى (برتر) - عُظْمَى - دُنْيَا و ...

دو وزن «أَفْعَى» و «أَفَلٌ» حالت تغییر کرده همان «أَفْعَلٌ» هستند.

در زیر دو دسته مثال را به تفکیک با هم ملاحظه می‌کنیم. در ادامه دلیل این تفکیک را متوجه خواهیم شد.

مثال‌های دسته اول (مقایسه):

- عَلِيٌّ أَعْلَمُ مِنْ أَصْدِقَائِهِ: علی از دوستانش داناتر است.

- هَذِهِ السَّيَّارَةُ أَجْمَلُ السَّيَّارَاتِ فِي الْعَالَمِ: این ماشین، زیباترین ماشین در جهان است.

- طَلَّابٌ هَذَا الصَّفِّ أَعْلَمُ مِنْ أَصْدِقَائِهِمْ فِي ذَلِكَ الصَّفِّ: دانش آموزان این کلاس از دوستانشان در آن کلاس داناتر هستند.

- فَاطِمَةُ أَكْبَرُ مِنْ زَيْنَبَ: فاطمه از زینب بزرگتر است.

مثال‌های دسته دوم (توصیف):

- فَاطِمَةُ الْكُبْرَى ذَهَبَتْ إِلَى الْمَدْرَسَةِ: فاطمه بزرگتر به مدرسه رفت.

- عَلِيٌّ الْأَكْبَرُ ذَهَبَ إِلَى الْمَكْتَبَةِ: علی بزرگتر به کتابخانه رفت.

همان‌طور که در مثال‌های دسته اول مشاهده می‌کنید، اگر بخواهیم اسم تفضیل را با هدف مقایسه به کار ببریم، غالباً بر وزن «أَفْعَلٌ» به صورت مفرد مذکر بدون «ال» می‌آید حتی اگر مقایسه بین دو اسم مونث باشد.

اما اگر بخواهیم اسم تفضیل را به عنوان صفت برای کلمه‌ای استفاده کنیم (مثال‌های دسته دوم)، تابع قواعد موصوف و صفت خواهد بود و «أَفْعَلٌ» (برای موصوف مذکر) و «فُعْلَى» (برای موصوف مونث) استفاده می‌شود.

• نکات تکمیلی:

۱. کلماتی که بر وزن «أَفْعَى» هستند، اگر بعدشان ضمیر متصل بیاید، «الف» آن‌ها به صورت کشیده نوشته می‌شود:

مثال: أَتَقَى + كَمْ: أَتَقَاكَمْ

همچنین وزن «فُعْلَى» گاهی به صورت روبرو نوشته می‌شود: «فُعْلَا»: دُنْيَا (پایین‌تر، نزدیک‌تر) - عَلِيَا (بالتر)

۲. اسم‌های تفضیلی که بر وزن «أَفْعَل» هستند، جمع مکسر آن‌ها معمولاً بر وزن «أَفَاعِل» می‌آید.
مثال: أَكْبَر: أَكْبَرُ أَكْبَرُ أَكْبَرُ
أَعْظَم: أَعْظَمُ

۳. کلمه‌ای که وزن «أَفْعَل» دارد می‌تواند ۴ نوع کلمه باشد. دقت کنید که اشتباه نکنید:

- (الف) اسم تفضیل: با «تَر» یا «تَرین» ترجمه می‌شود. مونث آن بر وزن «فُعْلَى» است. أَكْبَر - أَكْبَرُ
(ب) رنگ و عیب که مونث آن بر وزن «فَعْلَاء» است: أَحْمَر (قرمز، مؤنث: حَمْرَاء) - أَخْضَر (سبز، مؤنث: حَضْرَاء - أَعْمَى (نابینا، مؤنث: عَمِيَاء)
(ج) فعل ماضی باب افعال صیغه مفرد مذکر غائب: أَرْسَلَ - أَصْبَحَ - أَجْلَسَ
(د) فعل مضارع ثلاثی مجرد صیغه متکلم وحده: أَذْهَبُ - أَعْلَمُ

۴. کلمه «أَخْر» را با «أَخِر» اشتباه نکنید.

نوع کلمه	اسم تفضیل	«أَخِر»
ترجمه	دیگر	پایان
مؤنث	أُخْرَى	أَخْرَة

مثال: تَلْمِيذٌ أُخْرٍ: دانش‌آموزی دیگر - تَلْمِيذَةٌ أُخْرَى: دانش‌آموزی دیگر

۵. دو کلمه «خَيْر» و «شَر» گاهی اسم تفضیل هستند. تشخیص آن با توجه به ترجمه و کلمه‌ای است که بعد از «خَيْر» و «شَر» آمده است. اگر معنای «بهتر یا بهترین» و «بدتر یا بدترین» بدهند، اسم تفضیل هستند.

مثال: تَفَكَّرَ سَاعَةً خَيْرًا مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً: یک ساعت تفکر بهتر از هفتاد سال عبادت است.

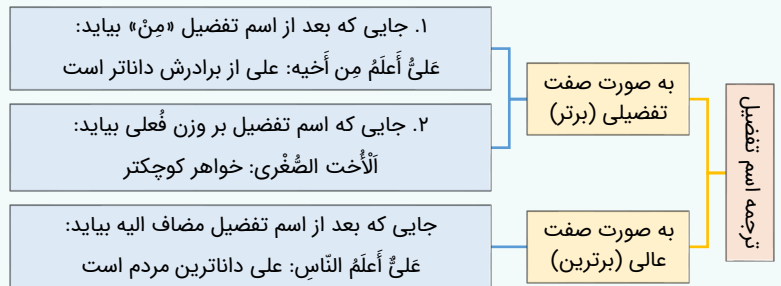
مثال: مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ: هرکس به اندازه ذره‌ای نیکی کند، آن را می‌بیند.

توجه ۱: اگر بعد از «خَيْر» یا «شَر» حرف «مِنْ» یا مضاف الیه آمده باشد، می‌توانیم بدون ترجمه آن‌ها را اسم تفضیل بگیریم.

توجه ۲: جمع کلمه «خَيْر»، «أَخْيَار» و جمع کلمه «شَر»، «شُرور» و «أَشْرَار» است.

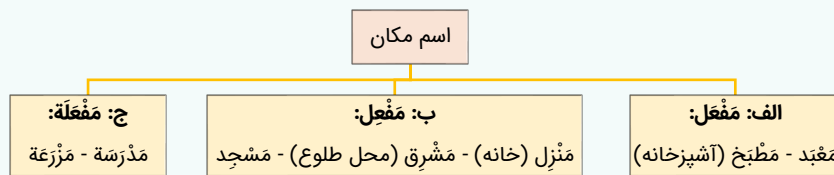
۶. گاهی اوقات کلماتی که بر وزن «أَفْعَل - فُعْلَى» هستند، معنای اسم تفضیل ندارند: «أَيَسَّرَ يُيسِّرُ: چپ» - «أَيَمَّنَ يُيمِنُ: راست» «أَخْرَ أُخْرَى: دیگر» - «أَوَّلَ - أُولَى». این‌ها نیز اسم تفضیل محسوب می‌شوند.

ترجمه اسم تفضیل:

اسم مکان:

اسم مکان کلمه‌ای است که به مکان انجام فعل اشاره می‌کند. «مَعْبَد» یعنی محل عبادت یا «مَغْرِب» یعنی محل غروب یا «مَرْزَعَة» یعنی محل کشت. این اسم در زبان عربی بر سه وزن ساخته می‌شود.

نکات تکمیلی:

۱. اسم مکان با هر سه وزن فوق را با وزن «مفاعِل» جمع می‌بندیم:

مزارع: جمع «مَرْزَعَة» معابد: جمع «مَعْبَد» مدارس: جمع «مَدْرَسَة»

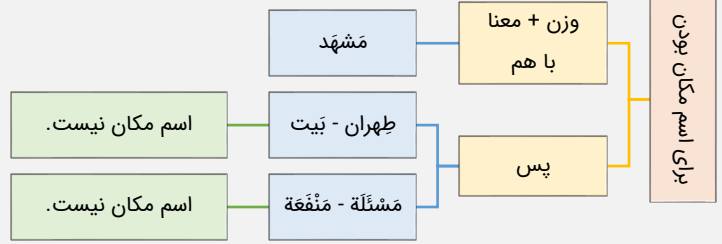
۲. گاهی اوقات در ظاهر وزن‌های بالا، تغییرات وزنی دیده می‌شود. موارد زیر هم اسم مکان هستند:

(الف) مَفَال: مَزار - مَدَار - مَكَان - مَقَام و ...

(ب) مَفَعِي: مَرْمِي (دروازه) - مَأْوِي (پناهگاه) - مَقْهِي (قهوه‌خانه) و ...

(ج) مَفَل: مَمَر (گذرگاه) - مَفَر (راه فرار) - مَحَلّ - مَقَر و ...

۳. اسم‌هایی که دلالت بر مکان دارند، ولی با وزن‌های بالا تطابق ندارند را اسم مکان در نظر نمی‌گیریم. کلماتی مانند بَيْت (خانه)، قُفَاق (کوچه)، طَهْران، اسم مکان نیستند. اما مشهد اسم مکان است؛ چون بر وزن «مَفْعَل» است. در نتیجه برای اینکه کلمه‌ای در عربی اسم مکان باشد، باید هم معنای مکان بدهد و هم وزنش منطبق بر یکی از سه وزن گفته شده باشد.

۴. وزن «مَفْعَلَة» همیشه برای مکان به کار می‌رود، اما دو وزن «مَفْعِل» و «مَفْعَل» مشترک بین اسم زمان و اسم مکان است. برای تشخیص هریک باید به معنای جمله توجه کنیم.

مثال ۱: مَبْدَأُ الْعَامِ الْقَمَرِيِّ شَهْرُ الْمُحَرَّمِ: شروع سال قمری، ماه محرم است. در اینجا «مَبْدَأُ» به عنوان اسم زمان به کار رفته است.

مثال ۲: مَبْدَأُ حَرَكَتِنَا نَحْوَ الْمَدْرَسَةِ بَيْتُنَا: ابتدای حرکتمان به سمت مدرسه، خانه‌مان است. در اینجا «مَبْدَأُ» به عنوان اسم مکان به کار رفته است.

گروه آموزشی ماز

- ۷۱- کدام گزینه دربارهٔ اوضاع اجتماعی و سیاسی شهر یثرب در آستانهٔ هجرت پیامبر به آن شهر، درست است؟
- ۱) مسیحیان در سده‌های نخست میلادی از امپراتوری روم به یثرب مهاجرت کرده بودند.
 - ۲) قبیله‌های اوس و خزرج در پی آزارهای فلسطینیان یهودی به یثرب کوچ کرده بودند.
 - ۳) به دلیل عدم وجود مرجع سیاسی قدرتمند، همواره میان ساکنین شهر جنگ‌های طولانی برقرار بود.
 - ۴) ساکنان شهر در عصر جاهلیت شامل سه گروه یهودی، مسیحی و عرب بودند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۴)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ این یهودیان بودند که در سده‌های نخست میلادی در اثر آزار و اذیت امپراتوری روم، از فلسطین به یثرب کوچ کرده بودند. ساکنان شهر یثرب در دوران جاهلیت، شامل دو گروه یهود و عرب بودند. گروه یهود متشکل از چندین قبیله بودند که در سده‌های نخست میلادی به سبب آزار و اذیت امپراتوری روم، از فلسطین به یثرب کوچیده بودند.

اوضاع اجتماعی در مدینه:

از آنجا که مرجع سیاسی قدرتمندی در یثرب وجود نداشت تا به اختلاف‌ها رسیدگی کند و مانع دشمنی و نزاع شود، هرگاه جنگی میان دو یا چند قبیله پیش می‌آمد، برای مدت طولانی ادامه می‌یافت. مورخان و سیره‌نویسان به رقابت و درگیری‌های پیاپی اوس و خزرج در آن شهر اشاره کرده‌اند.

مشاوره:

این سؤال در وهله اول ساده به نظر می‌رسد ولی وقتی گزینه‌هاش رو با دقت بخونی متوجه میشی تقریباً هر چهارتا گزینه از نظر محتوایی و میحت شبیه هم هستند. پس خوب تست‌ها رو بخون و شش دانگ حواست رو به موضوع سؤال بده!

گروه آموزشی ماز

- ۷۲- کدام یک از گزینه‌های زیر دربارهٔ اهل صفه درست است؟

- ۱) مهاجران بی‌بضاعت یثرب که در جوار مسجد اقامت گزیدند.
- ۲) مسلمانان اهل مدینه که بعد از هجرت به اسلام گرویدند.
- ۳) مهاجرانی که در زمین‌های بدون صاحب، خانه و مسجد ساختند.
- ۴) مسلمانانی که در ساخت مسجد به پیامبر یاری رساندند.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۴)

پاسخ تشریحی:

برخی از مهاجران بی‌بضاعت نیز در جوار مسجد اقامت گزیدند و به اهل صفه مشهور شدند. اینان به دلیل همجواری با محل سکونت پیامبر، ارتباط نزدیکی با آن حضرت برقرار کردند.

سکونت مهاجران در مدینه:

انصار (مسلمانان اهل مدینه) به گرمی از رسول خدا و دیگر مهاجران استقبال کردند و در منازل خویش پذیرای آنان شدند. پیامبر اندکی پس از ورود به مدینه، قطعه زمینی را که از آن دو یتیم بود برای بنای مسجد خریداری کرد. مسلمانان همگی به همراه پیامبر با اشتیاق فراوان در ساخت مسجد مشارکت کردند. رسول خدا، اتاق‌های کوچکی را در کنار آن برای سکونت خویش در نظر گرفت. آن حضرت همچنین زمین‌هایی را که صاحب نداشت، به مهاجران داد که برای خود خانه بسازند و این غیر از زمین‌هایی بود که انصار به مهاجران بخشیده بودند.

گروه آموزشی ماز

- ۷۳- به ترتیب، ابوبکر، عمر و عثمان از کدام طریق به خلافت رسیدند؟

- ۱) سقیفه بنی‌ساعده - وصیت‌نامهٔ مکتوب - شورای شش نفره
- ۲) وصیت‌نامهٔ مکتوب - سقیفه بنی‌ساعده - شورای شش نفره
- ۳) سقیفه بنی‌ساعده - شورای شش نفره - وصیت‌نامهٔ مکتوب
- ۴) وصیت‌نامهٔ مکتوب - شورای شش نفره - سقیفه بنی‌ساعده

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۵)

پاسخ تشریحی:

در نظر داشته باشید که ابوبکر طی سقیفه بنی‌ساعده به عنوان خلیفه پیامبر شناخته شد. عمر از طریق وصیت‌نامه ابوبکر و عثمان توسط شورای شش نفره انتخاب شد.

دقت کن! این سؤال ازون سؤال ترکیبی‌هاست که باید خوبه خوب شش دانگ حواست رو جمع کنی. **چرا؟** چون ترکیبی از چندتا مبحث تو درس پنجم هست و تو باید نوع و توالی رخدادها که اینجا همون به خلافت رسیدن است را به خاطر داشته باشی!

خلافت:

جامعه و حکومتی که پیامبر در مدینه بنیان نهاد، در فاصله سال‌های ۱۱ تا ۴۱ ق به دست پنج نفر از جانشینان ایشان با عنوان خلیفه اداره شد. این دوره ۳۰ ساله از تاریخ اسلام را «عصر خلفای نخستین یا راشدین» می‌گویند.

گروه آموزشی ماز

۷۴- کدام یک از افراد زیر به شیوه توزیع بیت‌المال توسط حضرت علی معترض بودند و خواسته آنان چه بود؟

- (۱) معاویه و عمرو عاص - برتر دانستن عرب و قریش بر عجم و موالی
 (۲) طلحه و زبیر - رعایت تقدم در کسب بیت‌المال
 (۳) معاویه و عمرو عاص - رعایت تقدم در کسب بیت‌المال
 (۴) طلحه و زبیر - برتر دانستن عرب و قریش بر عجم و موالی

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۵)

امام علی در دوران خلافتش تلاش کرد که عدالت و مساوات اسلامی را اجرا کند. از این رو، بیت‌المال را به‌طور مساوی میان تمام مسلمانان اعم از عرب و غیرعرب، سیاه و سفید و بنده و آزاد تقسیم کرد. برخی مسلمانان، از جمله طلحه و زبیر به این شیوه توزیع بیت‌المال اعتراض کردند و از آن حضرت خواستند که عرب و قریش را برتر از عجم و موالی قرار دهد؛ اما امام این کار را ستمگرانه دانست و فرمود: «تمام قرآن را تلاوت کردم و برای فرزندان اسماعیل (عرب) بر فرزندان اسحاق (غیرعرب) به اندازه این چوب تکه چوبی که زمین برداشته بود، برتری نیافتم». منظور آن حضرت این بود که او معیارهای قومی، قبیله‌ای، خویشاوندگرایی و یا تقدم و تأخر در قبول اسلام را در توزیع بیت‌المال در نظر گرفت.

به طور کل این نکته رو در نظر داشته باش: در کنار نام امام علی (ع) در تاریخ یازدهم، سه تا اسم قرار میگیرد: معاویه، طلحه و زبیر!

شیوه توزیع بیت‌المال توسط خلفای نخستین

عمر بن خطاب: نحوه توزیع عطایا (درآمدها) توسط خلیفه دوم، برپایه مساوات اسلامی نبود، اما ساده‌زیستی و سخت‌گیری او نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، از ثروت‌اندوزی تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد.

عثمان بن عفان: بذل و بخشش‌های فراوان از بیت‌المال به افراد مختلف، به‌خصوص خاندان بنی‌امیه.

امام علی (ع): عدالت و مساوات اسلامی را اجرا کرده و بیت‌المال را به‌طور مساوی میان تمام مسلمانان اعم از عرب و غیرعرب، سیاه و سفید و بنده و آزاد تقسیم می‌کرد.

گروه آموزشی ماز

۷۵- معاویه برای رسیدن به اهداف قدرت طلبانه‌اش، دست به چه اقداماتی زد؟

الف: اقدام به خون‌خواهی عثمان

ب: به حکومت نشاندن سَفَاح در کوفه

پ: تصرف شهر قرطبه در اندلس

ت: به خدمت گرفتن سیاستمداران و به خدمت گرفتن سیاستمداران زیرک (دنیاطلب) و بذل و بخشش فراوان از بیت‌المال

(۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «ت» (۳) «پ» و «ت» (۴) «ب» و «پ»

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

معاویه برای رسیدن به اهداف قدرت طلبانه‌ای که در سر داشت، خود را خون‌خواه عثمان، خلیفه سوم، معرفی کرد. او همچنین با وعده حکومت شهرها و مناطق مختلف و بذل و بخشش فراوان از بیت‌المال، عده‌ای از سیاستمداران زیرک اما دنیاطلب مانند عمروعاص و مغیره بن شعبه را به خدمت گرفت.

به قدرت رسیدن معاویه:

معاویه، عده‌ای از سیاستمداران زیرک اما دنیاطلب مانند عمروعاص و مغیره بن شعبه را به خدمت گرفت. با خدعه عمروعاص بود که معاویه از شکست حتمی در جنگ صفین نجات پیدا کرد.

تله تستی:

حواستون باشه که صورت سؤال درباره معاویه پیش از آن که به خلافت برسد، است. پس باید خوب دقت کنی مبدا گرفتار دام بقیه موارد بشی. از طرف دیگه مبحث سؤال درباره چگونگی رسیدن به قدرت طلبی معاویه است نه عواملش!

گروه آموزشی ماز

۷۶- عبارت زیر نشانگر کدام ویژگی حکومت امویان است؟

«معاویه بن ابوسفیان در برابر مخالفت عایشه همسر رسول خدا با جانشینی یزید گفت: این کار قضای الهی است و در قضای الهی، کسی را اختیاری نیست.»

(۱) موروثی بودن خلافت

(۲) ترویج تفکر جبرگرایی

(۳) استفاده از زور برای کسب قدرت

(۴) تبعیض و نابرابری اقتصادی

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

معاویه و برخی از طرفداران او، برای آنکه مردم حکومت امویان را بپذیرند و در برابر آن مقاومت نکنند، به ترویج تفکر جبرگرایی پرداختند. بر اساس این فکر، تمامی آنچه برای انسان و جامعه رخ می‌دهد، خواست و تقدیر الهی است و هیچ گریزی از آن نیست. در واقع، امویان می‌خواستند چنین القا کنند که فرمانروایی آنان و اقداماتی که انجام می‌دهند، تقدیر خداوند است و نباید در مقابل این تقدیر ایستاد.

تله تستی:

ممکنه تو این سؤال به خاطر وجود واژه جانشینی ذهنت بره سمت گزینه ۱ و تو رو به دام بندازه ولی باید حواست به بخش دوم عبارت صورت سؤال باشه و گول برخی از دامها رو نخوری!

گروه آموزشی ماز

۷۷- کدام یک از رویدادهای زیر، بر دیگر به لحاظ زمانی، تقدم دارد؟

الف: به خلافت رسیدن سَفَاح

ب: مرگ هشام بن عبدالملک

ج: تأسیس حکومت امویان اندلس

(۲) «ب» بر «الف» و «ج» مقدم است.

(۱) «الف» بر «ج» و «ب» مقدم است.

(۴) «ب» بر «ج» و «الف» بر «ب» مقدم است.

(۳) «الف» بر «ب» و «ج» بر «الف» مقدم است.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

«الف»: ۳۲ قمری

«ب»: ۱۲۵ قمری

«ج»: ۱۳۸ قمری

پاسخ تشریحی

پس می‌بینید اول «ب» رخ داده و بعد «الف» و در نهایت «ج».

حالا لازم است تا توالی تاریخی میان این رخدادها را بررسی کنیم:

پس از مرگ هشام بن عبدالملک، اختلافات و نزاع در خاندان بنی‌امیه شدت گرفت تا جایی که عباسیان توانستند قیام خود را آغاز و به سرانجام و موفقیت برسند. سپس سقاح از خاندان عباسی در کوفه به خلافت رسید. از سوی دیگر پس از سقوط خلافت اموی، یکی از نوادگان هشام بن عبدالملک به نام عبدالرحمن بن معاویه، به شمال آفریقا فرار کرد. او سرانجام در شهر قرطبه در اندلس، حکومت امویان را پایه‌ریزی نمود.

این سبک سؤالاً تو کنکور تاریخ تازگیا خیلی مد شده و دانش‌آموزان رو به چالش کشیده. تو بعضی از این نوع سؤالاً لازمه که تو سال وقوع رویداد رو بدونی و تو بعضیاشون مثل همین تست، نیاز نیست دقیق سال وقوع رویداد رو بدونی، بلکه همین که بدونی کدوم اول رخ داده و کدوم بعدش، کفایت می‌کنه!

گروه آموزشی ماز

۲۸- کدام گزینه دلیل انحطاط حکومت مسلمانان در اندلس بود؟

- (۲) عدم اتحاد و انسجام میان مسلمانان
(۴) حاکم شدن تدریجی مسیحیان بر اندلس

- (۱) هجوم پی‌درپی فاطمیان به اندلس
(۳) اختلاف امویان اندلس با خلافت عباسی

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

پاسخ تشریحی

خاندان اموی با سرکوب شورش‌های داخلی و دفع حملات مسیحیان تا سال ۴۲۲ق، به صورت مستقل از خلافت عباسیان، بر سرزمین اندلس حکومت کردند. پس از آن، خاندان‌های مسلمان دیگری بر سر کار آمدند که اتحاد و انسجام مناسبی نداشتند. به همین دلیل اندلس از نظر قدرت سیاسی و نظامی دچار ضعف و انحطاط شد. مسیحیان نیز از این وضعیت استفاده کردند و به تدریج به فرمانروایی مسلمانان بر آن سرزمین پایان دادند.

تله تستی:

اینجا باید حواست به توالی و پیوند میان رخدادهای تاریخی باشه! بین عامل انحطاط اندلس و نتیجه انحطاط با هم فرق داره. باید بدونی چی باعث شده که اندلس سقوط کنه و بعدش چه اتفاقی افتاده. واسه همین ممکنه گزینه ۴ هم تو رو به دام بندازه ولی باید بدونی که گزینه ۴ در واقع نتیجه انحطاط حکومت مسلمانان اندلس است.

گروه آموزشی ماز

۷۹- با توجه به سرعت هوازگی در سنگ‌ها، کدام مقایسه مفهوم درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) سنگ‌های گرانیتی < سنگ‌های مرمرین
- (۲) سنگ‌های گرانیتی > سنگ‌های کلسیتی
- (۳) سنگ‌های کلسیتی > سنگ‌های گرانیتی
- (۴) سنگ‌های مرمرین < سنگ‌های کلسیتی

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۴)

سرعت هوازگی در سنگ‌ها متفاوت است و به عواملی چون جنس سنگ‌ها، نوع آب و هوا و زمان بستگی دارد؛ برای مثال، به طور کلی سنگ‌های گرانیتی از سنگ‌های مرمرین یا کلسیتی مقاوم‌ترند. توجه داشته باشید زمانی که مقاوم‌تر باشند به این معنا است که سرعت پیشروی هوازگی در این سنگ‌ها به نسبت کندتر پیش می‌رود.

هوازگی بر سه نوع است که ویژگی هر یک را می‌توانید در جدول زیر مشاهده کنید:

نوع هوازگی	عامل اصلی تغییر	نوع عملکرد	مثال
فیزیکی	دمای هوا	در اثر سرد شدن و گرم شدن و یا انقباض و انبساط در روز و شب یا تابستان و زمستان، آب درون سنگ‌ها یخ می‌زند و در نتیجه فشاری که این یخ به سنگ وارد می‌کند، سنگ خرد و تقسیم می‌شود.	در شب‌های سرد و زمستان، آب موجود در شکاف سنگ‌ها یخ می‌زند و با فشار به سنگ، آن را به قطعات کوچک‌تر تبدیل می‌کند.
شیمیایی	اکسیژن و رطوبت	ساختمان کانی‌ها و ترکیب شیمیایی سنگ‌ها تغییر می‌کند.	۱- اکسیژن هوا موجب اکسید شدن برخی کانی‌ها (مانند آهن) می‌شود. ۲- گازهایی مانند دی‌اکسید نیتروژن و دی‌اکسید گوگرد هوا می‌توانند با تبدیل شدن به اسید، تولید باران اسیدی کنند و ترکیبات شیمیایی سنگ‌ها را تغییر دهند.
زیستی	فعالیت‌های موجودات زنده	فعالیت‌های موجودات زنده یعنی گیاهان و جانوران موجب تغییرات فیزیکی و شیمیایی در سنگ‌ها می‌شود.	۱- خرد شدن سنگ‌ها در اثر رشد ریشه درختان یا ایجاد حفره‌های زیرزمینی توسط موش‌ها و موربانه‌ها ۲- تغییر شیمیایی سنگ‌ها در اثر تولید اسید توسط گیاهان در حال پوسیدگی اطراف آن‌ها ۳- تغییر شیمیایی سنگ‌ها در اثر تنفس گیاهان یا باکتری‌های تجزیه کننده.

گروه آموزشی ماز

۸۰- در تقسیم‌بندی اقلیم‌شناسان برای مناطق خشک بر اساس میزان بارندگی سالانه، به میزان بارش بیشتر از میلی‌متر و کمتر از میلی‌متر، منطقه گفته می‌شود.

- (۱) ۱۵۰-۱۰۰ - نیمه خشک (۲) ۵۰-۰ - بیابانی
- (۳) ۲۵۰-۵۰ - خشک (۴) ۱۰۰-۱۰ - نیمه بیابانی

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۳)

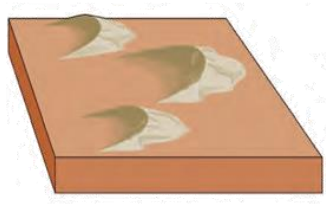

جدول زیر را به دقت مقایسه و بررسی کنید. توجه داشته باشید از «۰ تا ۵۰ میلی‌متر» بیابان نامیده می‌شود و محدوده خاصی دارد.

میزان بارندگی سالانه	۲۵۰-۴۵۰ mm	۱۰۰-۲۵۰ mm	۵۰-۱۰۰ mm	کمتر از ۵۰ mm
منطقه	نیمه خشک	خشک	بسیار خشک (نیمه بیابانی)	بیابان

گروه آموزشی ماز

۸۱- کدام موارد در ارتباط با شکل مقابل به درستی بیان شده‌اند؟

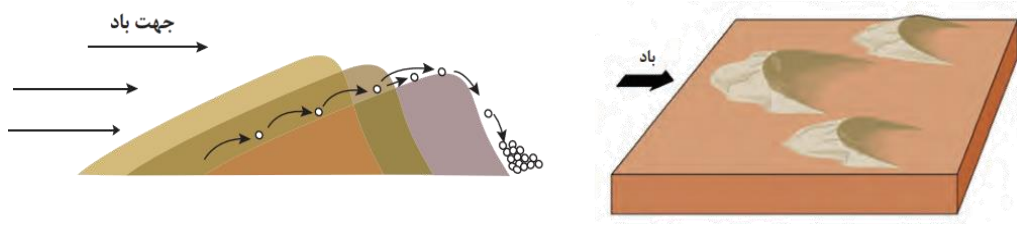
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د»
- (۳) «ب» و «ج» (۴) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۴)

موارد «الف» و «د» درست‌اند.

تپه‌های ماسه‌ای یا تلماسه، بر اثر وزش باد و جابه‌جا شدن ماسه و شن پدید می‌آیند، ماسه‌هایی که به وسیله باد در سطح زمین حرکت می‌کنند، اگر به موانعی مثل گیاهان و بوته‌های خار یا قطعات سنگ و نظایر آن برخورد کنند و متوقف شوند یا سرعت باد در منطقه کاهش یابد، روی هم انباشته می‌شوند و سرانجام تلماسه‌ها یا تپه‌های ماسه‌ای را تشکیل می‌دهند. تپه‌های ماسه‌ای چندین متر ارتفاع دارند و ارتفاع برخی تپه‌های ماسه‌ای در لیبی تا ۳۰۰ متر و در لوت ایران تا بیش از ۵۰۰ متر نیز می‌رسد. یکی از نکات جالب توجه درباره تلماسه‌ها یا تپه‌های ماسه‌ای، حرکت آن‌هاست. برخی تلماسه‌ها می‌توانند طی یک سال ۱۰ تا ۲۰ متر در جهت وزش باد حرکت کنند. با وزش باد، ماسه‌های دامنه رو به باد به طرف بالا رانده می‌شوند و پس از رسیدن به قله، در دامنه پشتی فرود می‌آیند و همانجا انباشته می‌شوند. این فرایند موجب حرکت مداوم تلماسه می‌شود. تپه‌های ماسه‌ای انواع مختلف دارند، یکی از انواع مهم آن‌ها «برخان» است. برخان‌ها تپه‌های ماسه‌ای هلالی شکل و منفردی هستند که دو زائده یا بازو در جهت باد دارند.

گروه آموزشی ماز

۸۲- در تشکیل یخچال‌ها لازم است کدام شرایط فراهم باشد تا فرسایش یخچالی اتفاق بیافتد؟

- ۱) بارش برف با برف و یخ دائمی همراه شود و از میزان ذوب آن بیشتر باشد.
- ۲) بارش برف به صورت دائمی به وقوع بپیوندد و از میزان ذوب آن بیشتر باشد.
- ۳) بارش برف در برخی از سال‌ها به وقوع بپیوندد و از میزان ذوب آن کمتر باشد.
- ۴) بارش برف در سال‌های متمادی به وقوع بپیوندد و از میزان ذوب آن کمتر باشد.

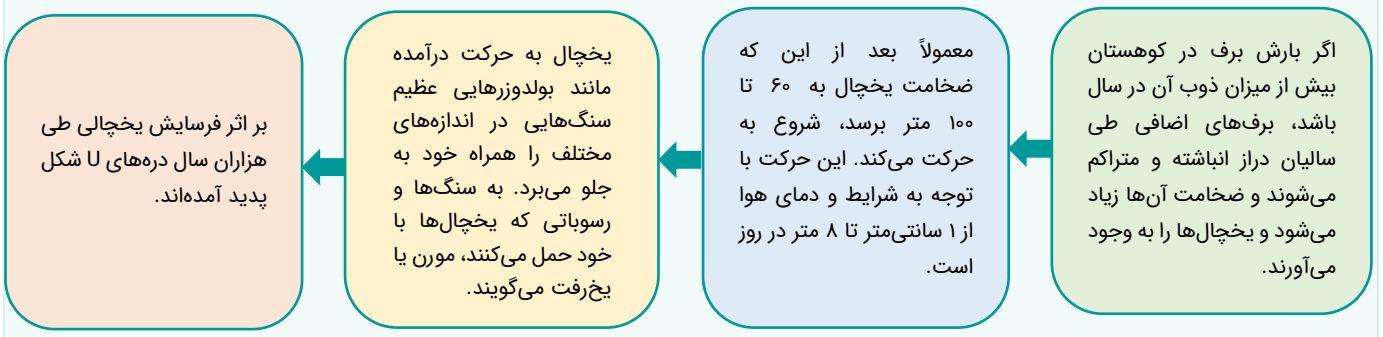
پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۴)

در برخی کوهستان‌ها برف و یخ دائمی وجود دارد. وقتی بارش بیش از میزان ذوب آن در سال باشد، برف‌های اضافی طی سالیان دراز انباشته و متراکم می‌شوند و ضخامت آن‌ها افزایش می‌یابد و یخچال را پدید می‌آورند.

یخچال:

در نمودار زیر مرحله به مرحله با تشکیل یخچال آشنا می‌شوید:

گروه آموزشی ماز

۸۳- در نواحی ساحلی، آب سنگ‌ها، طاق‌های دریایی و جزایر مرجانی، ناشی از به وجود آمده‌اند.

- ۱) برخلاف - همانند - رسوب‌گذاری مواد
- ۲) همانند - برخلاف - رسوب‌گذاری مواد
- ۳) همانند - برخلاف - حفر و کاوش مواد
- ۴) برخلاف - همانند - حفر و کاوش مواد

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۴)

هر کدام از فرسایش‌های کاوشی و تراکمی اشکال متنوعی را در نواحی ساحلی می‌سازند. به عنوان مثال: از اشکال فرسایش کاوشی ناشی از حفر مواد در سواحل صخره‌ای دریا می‌توان به ستون‌های سنگی دریایی، غارها، طاق‌های دریایی و... اشاره کرد و اشکال فرسایشی تراکمی ناشی از رسوب‌گذاری مواد، آب سنگ‌ها و جزایر مرجانی، باتلاق‌ها، زبانه یا دماغه ماسه‌ای و... را می‌سازند. بنابراین در نواحی ساحلی، آب سنگ‌ها، بر خلاف طاق‌های دریایی و همانند جزایر مرجانی، ناشی از رسوب‌گذاری مواد به وجود آمده‌اند.

انواع فرسایش در سواحل:

فرسایش کاوشی: (ناشی از حفر مواد) ۱- ستون‌های سنگی دریایی ۲- غارها ۳- طاق‌های دریایی
فرسایش تراکمی: (ناشی از رسوب‌گذاری مواد) ۱- آب‌سنگ‌ها ۲- جزایر مرجانی ۳- باتلاق‌ها ۴- زبانه یا دماغه ماسه‌ای

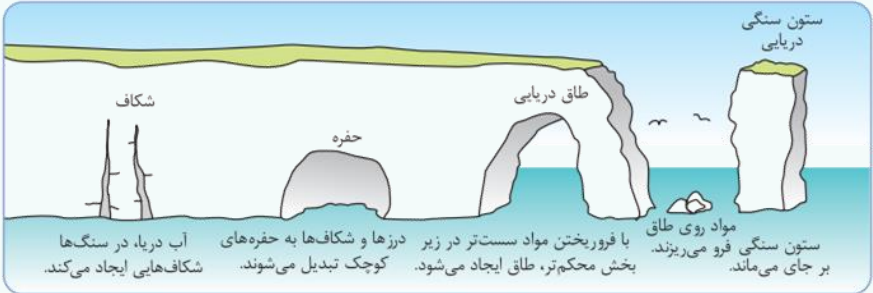
طاق دریایی روشة الصخره - لبنان

زبانه ماسه‌ای - شبه‌جزیره میان‌کاله در جنوب شرقی دریای خزر

آب‌سنگ‌های مرجانی - جزیره فیجی

گروه آموزشی ماز

۸۴- کدام یک از اشکال کاوشی حاصل از فرسایش بادی، نادرست توصیف شده است؟

- ۱) یاردانگ‌ها، در شیارهای موازی و U شکل در رسوبات نرم برجای مانده از دریاچه‌های قدیمی تشکیل می‌شوند.
- ۲) ستون‌های سنگی، در اثر از بین رفتن مواد نرم و به جا ماندن بخش‌های سخت و مقاوم توسط بادهای به وجود می‌آیند.
- ۳) چاله‌های بادی، در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی، کاهش رطوبت و چسبندگی ماسه‌های دانه ریز به وجود می‌آیند.
- ۴) دشت‌های ریگی، در زمین‌های پوشیده از ماسه‌های ریز و درشت و برجای ماندن سنگ‌های درشت به وجود می‌آیند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۳)

در این سؤال تنها چاله‌های بادی به درستی تشریح نشده است. این پدیده در ماسه‌های دانه ریز و فاقد پوشش گیاهی تشکیل می‌شود و در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی و چسبندگی ماسه‌های دانه ریز، عملکرد آن متوقف می‌شود و نمی‌تواند به فرسایش کاوشی خود ادامه دهد.

اشکال کاهشی:

دشت ریگی (رگ)	در زمین‌های پوشیده از ماسه‌های ریز، شن و سنگ‌های ریز و درشت، باد ماسه‌های ریز را با خود می‌برد و در طول زمان فقط سنگ‌های درشت بر جای می‌ماند. به این ترتیب سطوحی پر از قلوه سنگ‌ها به وجود می‌آید که به آن «سنگ فرش بیابانی» می‌گویند.
چاله‌های بادی	در نواحی دارای ماسه‌های ریز و به ویژه فاقد پوشش گیاهی، باد ذرات را از محل خود جابه‌جا می‌کند و به تدریج حفره‌ها و چاله‌هایی وسیع پدید می‌آورد. - اگر در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی، رطوبت و چسبندگی در دانه‌ها به وجود بیاید، فرسایش بادی کند و سپس متوقف می‌شود. مثال: چاله‌های بادی که عمق بعضی از آن‌ها به ۴۰ متر نیز می‌رسد، در دشت لوت وجود دارد.
کلوت (یاردانگ)	این شکل از فرسایش در رسوبات نرم به جا مانده از دریاچه‌های قدیم پدید می‌آید. - طی میلیون‌ها سال باد، شیارهایی موازی و ل شکل در این رسوبات ایجاد می‌کند و به تدریج بخش نرم را با خود می‌برد و بخش‌های سخت را باقی می‌گذارد. - کلوت‌ها حاصل فرسایش بادی - آبی هستند و در مناطق خشک ایالات متحده آمریکا، مصر، چین و ایران مشاهده می‌شوند. مثال برجسته‌ترین کلوت‌ها در غرب بیابان لوت، در منطقه شهداد در استان کرمان وجود دارد و از جاذبه‌های طبیعی منطقه برای گردشگران داخلی و خارجی است.
گرز دیو و ستون‌های سنگی	- گاهی باد مواد نرمی را که در زیر یا لبه تخته سنگ‌ها قرار گرفته‌اند، تخریب می‌کند و با خود می‌برد و بخش‌های سخت و مقاوم را باقی می‌گذارد. - در نتیجه، ستون‌هایی سنگی به شکل قارچ یا سایبر اشکال به وجود می‌آیند که به آن‌ها گرز دیو، دودکش جن (به انگلیسی هودو (Hoodoo) و می‌گویند.

گروه آموزشی ماز

۸۵- کدام گزینه در رابطه با برخی از مهم‌ترین بیابان‌های جهان، به درستی بیان شده است؟

- ۱) بیابان آتاکاما برخلاف نامیب، بالاتر از مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی قرار دارند و علت اصلی به وجود آمدن آن، عدم وجود منبع رطوبت کافی است.
- ۲) بیابان نامیب برخلاف گبی، با مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی مجاور بوده و علت اصلی به وجود آمدن آن، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هوا است.
- ۳) بیابان تکله ماکان همانند نامیب، بالاتر از مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی قرار دارند و علت اصلی به وجود آمدن آن، عدم وجود منبع رطوبت کافی است.
- ۴) بیابان آتاکاما همانند تکله ماکان، با مدار رأس‌السرطان یا رأس‌الجدی مجاور بوده و علت اصلی به وجود آمدن آن، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هوا است.

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

در برخی سواحل قاره‌ها مانند: سواحل آمریکای جنوبی و سواحل جنوب غربی آفریقا بیابان‌هایی پدید آمده‌اند (بیابان آتاکاما در آمریکای جنوبی و نامیب در آفریقا) و در این مناطق نیز علت اصلی به وجود آمدن بیابان، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هواست.

اصلی‌ترین علل ایجاد بیابان‌ها عبارتند از:

عامل	نحوه عملکرد	مثال
استقرار مرکز پرفشار	در نواحی پرفشار، فرونشینی هوا مانع صعود هوا و بارش می‌شود؛ مانند: ۱- در منطقه جنب حاره‌ای، در حوالی مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی، توده‌های هوا فرو می‌نشینند و یک منطقه پرفشار را به وجود می‌آورند؛ بنابراین کمربند بیابانی کره زمین در اطراف این دو مدار در سه قاره گسترده شده است. ۲- در مناطق قطبی نیز به دلیل پرفشار بودن، امکان صعود هوا وجود ندارد.	بیابان آتاکاما، بیابان نامیب
دوری از منابع رطوبت	برخی نواحی به علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی یا شکل و جهت ناهمواری‌ها و نیز قرار گرفتن در پشت کوه‌ها که مانع رسیدن توده هوای مرطوب به آن‌ها می‌شود، با خشکی هوا مواجه هستند.	بیابان گبی، تکله ماکان

گروه آموزشی ماز

۸۶- کدام گزینه درباره تفکر فلسفی و تاریخچه آن درست بیان شده است؟

- ۱) تحلیل و تبیین دگرگونی‌های جهان طبیعت، الزاماً از نوع تفکر و اندیشه فلسفی است.
- ۲) بر اساس اطلاعات کنونی بشر، می‌توان گزارش دقیقی از اولین اندیشه‌های فلسفی ارائه کرد.
- ۳) بنای هیچ تمدنی بدون تفکر در مسائل اساسی هستی و زندگی انسان، امکان‌پذیر نبوده است.
- ۴) نخستین تفکر در مسائل بنیادین، در یونان و ایونیا شکل گرفته و یونان مهد تفکر فلسفی است.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۴)

برای پاسخ به سؤالاتی که در خصوص اولین اندیشه‌های فیلسوفان بشر و آغاز فلسفه ارائه می‌شوند، باید به این سه نکته توجه نمود:

۱	دانش فلسفه، تدریجی‌الوصول است. هیچ تمدنی نمی‌تواند ادعا کند که آغازگر دانش فلسفه بوده است. زیرا در فلسفه، سؤال‌های فلسفی به تدریج پیدا شده و از قومی و ملتی به قوم و ملت دیگر منتقل شده و به این حد از رشد رسیده است.
۲	تمدن‌های قدیمی، بر تمدن‌های بعدی اثرگذار هستند. اگر آثاری از ایران باستان به دست آید، که نشان دهد در دوره پیشدادیان و کیانیان که مربوط به هزاره دوم و اول قبل از میلاد می‌شود، مسائل فلسفی مطرح بوده و حکمایی در این مسائل تأمل و تفکر کرده‌اند، حق تقدمی برای ظهور فلسفه در ایران باستان نسبت به یونان پیدا می‌شود.
۳	یونان، مهد تفکر فلسفی است. رشد فوق‌العاده فلسفه و حکمت در منطقه‌ای از آسیای صغیر و انتقال آن به یونان و ظهور فیلسوفان بزرگی در یونان و باقی ماندن آثار آنان، سهم بی‌نظیر یونان در تکوین فلسفه را غیرقابل انکار می‌سازد.

پاسخ تشریحی:

از آنجاکه، ویژگی متمایزکننده انسان از سایر حیوانات، همان نطق به معنای اندیشیدن و داشتن قدرت تفکر است و یکی از تفاوت‌های اصلی انسان با سایر حیوانات در متمدن بودن و داشتن تمدن می‌باشد؛ این ویژگی متمایز به دست نخواهد آمد؛ مگر اینکه انسان در مسائل اساسی و بنیادین هستی اندیشیده و بنای تمدن را بر این اساس پایه‌گذاری کرده باشد. به عبارت دیگر، هر جا که تمدنی شکل گرفته است، تفکر در مسائل اساسی هستی و زندگی انسان نیز همزمان با آن وجود داشته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تحلیل دگرگونی‌های عالم را نمی‌توان الزاماً از نوع فلسفی دانست؛ زیرا ممکن است سایر علوم نیز به تحلیل این تغییرات و دگرگونی‌ها بپردازند.

۲) مثال: علم فیزیک و شیمی به بررسی زلزله و شرایط ایجاد آن می‌پردازند و از روش تجربی استفاده می‌نمایند.

۳) تله‌تستی: در این گزینه به جای «تبیین عقلی» به صورت کلی به «تبیین» اشاره کرده است که شامل سایر علوم نیز می‌شود.

۴) بر اساس اطلاعات کنونی بشر، نمی‌توان گزارش دقیقی از اولین اندیشه‌های فلسفی ارائه کرد؛ بلکه می‌توان فقط یک گزارش اجمالی از اولین اندیشه‌ها ارائه نمود. زیرا بسیاری از تفکرات بشر در ابتدای تاریخ، به صورت مکتوب به ما نرسیده و از آن‌ها بی‌اطلاع هستیم.

۵) باید به این نکته دقت شود که: «نخستین مجموعه‌ها یا قطعه‌هایی که به زبان فلسفی نگاشته شده یا جنبه فلسفی در آن‌ها غلبه داشته، از یونان باستان به یادگار مانده است» و این بدان معنا نیست که نخستین تفکرات فلسفی از یونان بوده است و همان‌گونه که در کتاب هم بیان شده است؛ قبل از یونان، در ایران باستان هم شاهد تفکرات فلسفی بوده‌ایم.

هرچاکه تمدنی وجود داشته، تفکر پیرامون مسائل اساسی نیز وجود داشته است.

گروه آموزشی ماز

۸۷- در خصوص آغاز تمدن بشر، نمی‌توان گفت

- ۱) تمدن کنونی بشر حاصل تلاش بشر در طول تاریخ است.
- ۲) تمدن‌های ساده‌تر، زمینه شکل‌گیری تمدن‌های جدید بوده‌اند.
- ۳) آثاری که در یک تمدن مشاهده می‌شود، صرفاً دست‌آورد آن تمدن نیست.
- ۴) تمدن‌هایی که هیچ اثری از آن‌ها باقی نمانده، هیچ نقشی در تمدن کنونی بشر نداشته‌اند.

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۴)

در خصوص آغاز تمدن بشری و تفکر فلسفی، نمی‌توان تاریخ و زمان و مکان دقیقی را مشخص نمود. در اخبار و گزارشاتی که باستان‌شناسان ارائه می‌دهند، شاهد هستیم که تاریخ‌های متفاوتی در این زمینه با گذر زمان و کشف مناطق و آثار جدید در حال ارائه می‌باشد. در واقع، هر جا که تمدنی شکل گرفته، کسانی هم بوده‌اند که درباره اساسی‌ترین مسئله‌های هستی و زندگی بشر می‌اندیشیده و سخن می‌گفته‌اند، گرچه آثار مکتوبی از آنان به ما نرسیده باشد و ما اطلاعی از آن اندیشه‌ها و سخن‌ها نداشته باشیم.

برخی از تمدن‌ها آنقدر قدیمی‌اند که در اثر گذر زمان و آمد و شد حوادث، آثار تمدنی آن‌ها از بین رفته است. همین‌قدر می‌دانیم که تمدن‌های قدیمی‌تر و ساده‌تر، مقدمه و پلکان شکل‌گیری تمدن‌های جدیدتر بوده‌اند و دستاوردهای آن‌ها به تمدن‌های جدیدتر منتقل شده است. با توجه به این دلایل، اطلاعات امروز ما به هیچ‌وجه نمی‌تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهد؛ ما تنها می‌توانیم بر اساس آثار باقی‌مانده، گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه‌های فلسفی ارائه کنیم.

پاسخ تشریحی:

همان‌طور که در رشد پلکانی جوامع بیان شد، آثار تمدن‌های جدید، تحت تأثیر تمدن‌های قدیمی هستند؛ هرچند که آن تمدن قدیمی، در حال حاضر، نابود شده باشد و اثر مشخصی از آن باقی نمانده باشد.

تکنیک حل: در سؤالاتی که بدین شکل داده می‌شوند و با فعل منفی همراه هستند؛ بهتر است که فعل را مثبت نمود و در ابتدای جمله قرار داد؛ در این صورت، جمله‌ای که پاسخ «خیر» یا «منفی» را به دنبال دارد؛ گزینه صحیح می‌باشد. به‌عنوان مثال در این تست این‌گونه به پاسخ صحیح می‌رسیم: می‌توان گفت تمدن‌هایی که هیچ اثری از آن‌ها باقی نمانده هیچ نقشی در تمدن کنونی بشر نداشته‌اند؟ **خیر. پاسخ منفی است** و گزینه مدنظر، همین گزینه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ تمدن کنونی بشر، با توجه به تمدن‌های قدیمی و در ادامه و تکمیل آن‌ها در طول تاریخ شکل گرفته است.
- ۲ به رشد پلکانی جوامع اشاره دارد و صحیح است.
- ۳ تمدن‌های کوچک‌تر و اولیه، مقدمه و پلکان شکل‌گیری تمدن‌های جدیدتر بوده‌اند و دستاوردهای آن‌ها به تمدن‌های جدیدتر منتقل شده است.

گروه آموزشی ماز

۸۸- کدام گزینه دربارهٔ اندیشه‌های تالس درست است؟

- ۱) تالس، نخستین اندیشمند یونانی است که به مسائل اساسی پرداخته بود.
- ۲) تالس تلاش نمود که تبیین نماید، منشأ اثرات جهان هستی چه چیزی است.
- ۳) تفسیر تالس از جهان را می‌توان یک تفسیر معرفت‌شناسی از اشیاء تلقی کرد.
- ۴) تالس تلاش نمود تا به پرسش «جهان از سوی چه کسی خلق شده است؟» پاسخ دهد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۴)

تالس	
وجه تمایز با سایر فیلسوفان	نخستین اندیشمند یونانی است که دارای اندیشه‌های فلسفی مشخصی بود.
اثرات و کتب فلسفی	از او هیچ اثری باقی نمانده است.
تولد و مرگ به صورت دقیق	مشخص نیست.
تولد و مرگ به صورت حدودی	قرن ۶ پیش از میلاد؛ زیرا یک خورشیدگرفتگی را در این دوره پیش‌بینی کرد.
مبدأ جهان از نظر او	آب

پاسخ تشریحی:

تالس به دنبال یافتن مبدأ تغییرات و دگرگونی‌ها بود؛ یعنی می‌خواست ببیند که جهان از چه چیزی خلق شده است و تغییراتی که در جهان رخ می‌دهد، چه علتی دارد؛ به عبارت فلسفی، او به دنبال مبدأ اثرات و تغییرات جهان هستی بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تالس، نخستین اندیشمند یونانی بود که دارای اندیشه‌های فلسفی مشخص بود؛ نه اینکه کلاً نخستین اندیشمند یونانی باشد که به فلسفه و مسائل اساسی پرداخته است.
- ۲) تفسیر تالس از جهان، یک تفسیر «هستی‌شناسانه» است.
- ۳) تالس در خصوص اینکه «خالق جهان کیست؟» سخنی بیان نکرده است و فقط «از چه بودن جهان؟»، یعنی «چیستی مادهٔ اولیهٔ عالم»، تفسیری عقلانی ارائه می‌نماید.

مشاوره: در برخی از تست‌ها، جهت سنجیدن هوش دانش‌آموزان از عباراتی استفاده می‌شود که ممکن است برای آن‌ها ناآشنا باشند و گمان نمایند که سؤال سختی در پیش روست. اما با اندکی دقت می‌توان به پاسخ درست رسید. در این سؤال، عباراتی مانند «منشأ اثر» و «جهان از سوی چه کسی خلق شده است» به صورت مستقیم در کتاب درسی ذکر نشده، اما در حقیقت، به همان مطالب کتاب مربوط است.

گروه آموزشی ماز

۸۹- کدام یک از عبارت‌های زیر، با اندیشه‌های فلسفی هراکلیتوس در تعارض است؟

- ۱) اشیایی که ظاهراً متضاد یکدیگر هستند، در واقع قابل اجتماع می‌باشند.
- ۲) یکی از ویژگی‌های جهان طبیعت، مرکب از ستیز و تضاد بودن است.
- ۳) تغییر از قوه به فعل، سبب می‌شود تا جهان، دائم در حرکت و تغییر باشد.
- ۴) شرط لازم برای دگرگونی در جهان هستی، چشم‌پوشی از ستیز و تضاد است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۴)

نظریه وحدت اضداد	
توضیح	اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند.
مثال	دامنه‌ی کوه، هم سربالایی است و هم سرپایینی.
تبیین فلسفی	سربالایی و سرپایینی، استعداد و قوه تشکیل چیز جدیدی به نام کوه را دارند و زمانی که با یکدیگر وحدت پیدا می‌کنند و جمع می‌شوند، کوه را به فعلیت می‌رسانند؛ به عبارت دیگر، اگر سربالایی و سرپایینی نباشد، کوه نیز وجود ندارد.
تأثیر در جهان هستی	وجود اضداد است که جهان را می‌سازد و گریزی از ستیز و تضاد نیست.
نظریه تغییر و تحول دائمی جهان	
توضیح	همه چیز در سیلان و حرکت است و هیچ چیز ثابتی در این جهان وجود ندارد.
مثال	سربالایی و سرپایینی، با یکدیگر جمع می‌شوند و چیز جدیدی به نام کوه ایجاد می‌کنند و این تغییرات همیشه ادامه دارد.
اثربخشی	این نظریه از نظریه «وحدت اضداد» تأثیر پذیرفته است.
تأثیر در جهان هستی	دگرگونی، قانون زندگی و قانون کائنات است و بر همه چیز فرمان می‌راند و نمی‌توان از آن گریخت.

پاسخ تشریحی

تعبیر: «چشم‌پوشی از ستیز و تضاد» به عبارت ساده، به معنای کنار گذاشتن امور متضاد است که هراکلیتوس، به دنبال بیان کردن آن نبود.

اندیشه دوم هراکلیتوس (تغییر و تحول در جهان) برگرفته از اندیشه اول او (وحدت اضداد) است. بر اساس دیدگاه هراکلیتوس، اضداد به صورت دائمی در حال جمع شدن و وحدت با یکدیگر هستند و از قوه به فعل تبدیل می‌شوند و این تغییر از قوه به فعل، سبب سیلان و عدم سکون در عالم می‌شود. به عبارت دیگر، اگر تضادی در عالم نبود، هیچ حرکتی را هم در عالم شاهد نبودیم.

مثال: نیمه پر لیوان با نیمه خالی لیوان در تضاد هستند اما استعداد و قوه جمع شدن با یکدیگر را دارند؛ بر اساس نظر هراکلیتوس، وقتی نیمه پر و خالی لیوان با یکدیگر جمع می‌شوند، استعداد و قوه موجود در خود را به فعلیت می‌رسانند و چیز جدیدی را ایجاد می‌کنند و این موضوع، سبب می‌شود تا دائماً جهان در حال تغییر و دگرگونی باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- هراکلیتوس تضاد را مرتبط به ظاهر عالم می‌داند اما در حقیقت امور را دارای وحدت تلقی می‌کند و اعتقاد دارد که امور متضاد با یکدیگر جمع شده‌اند.
- از نظر هراکلیتوس، جهان طبیعت سرشار از امور متضاد است که با یکدیگر ستیز دارند، اما در نهایت وحدت پیدا کرده‌اند.
- عالم از نظر هراکلیتوس مدام در حال تغییر و تحول است و این تغییرات به دلیل قوه‌ای است که در اشیاء وجود دارد. (مثلاً سربالایی و سرپایینی، قوه و استعداد تشکیل کوه را دارند) و این قوه زمانی که به فعلیت می‌رسد؛ چیز جدیدی (مانند کوه) خلق می‌شود.

مشاوره: هر نکته‌ای که کمی فراتر از کتاب درسی باشد و در کنکور شانس طراحی سؤال را داشته باشد، در آزمون‌های ماز، بررسی خواهیم کرد.

گروه آموزشی ماز

۹۰- کدام گزینه درباره دیدگاه‌های فلسفی پارمنیدس درست است؟

- لایه ظاهری و باطنی در جهان هستی، بیانگر وحدت و ثبات جهان است.
- مفهوم «بودن» و «شدن» را در فلسفه اصلاح و تعبیر جدیدی از آن ارائه کرد.
- اگر حرکت و شدن در هستی راه داشته باشد؛ هستی، چیزی واحد و ثابت نیست.
- جهان هستی مرکب از دو لایه ظاهری و باطنی است؛ که هر دو با حواس درک می‌شوند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۴)

لایه باطنی جهان از نظر پارمنیدس	لایه ظاهری جهان از نظر پارمنیدس
با عقل درک می‌شود.	با حواس درک می‌شود.
حرکت، تغییر، شدن و صیورورت در آن راه ندارد.	دارای حرکت؛ تغییر، بودن و شدن است.
جاوید و غیرفانی است.	غیر جاوید و فانی است.

پارمنیدس، چگونه جهان را ثابت می‌داند و در عین حال، امری مانند تغییرات فصل‌ها، شب و روز و... را تأیید می‌کند؟

پارمنیدس، به این صورت، این پرسش را تبیین می‌کرد.

مقدمه اول: چیزی اگر به وجود آید، یا از وجود است یا از عدم.

مقدمه دوم: اگر از وجود آید، در این صورت قبلاً بوده و به وجود آمدن مجدد آن بی‌معناست.

مقدمه سوم: اگر از عدم آید، در این صورت تناقض آمیز است؛ زیرا از هیچ، هیچ چیز به وجود نمی‌آید.

نتیجه: تغییر و دگرگونی، توهم است و وجود، امری واحد است.

پاسخ تشریحی:

پارمنیدس معتقد است که حرکت در عالم وجود ندارد و اساس عالم امری ثابت است؛ پس او، با رد کردن و نفی حرکت، هستی را واحد و ثابت می‌داند. پس اگر حرکت را قبول داشت؛ نمی‌توانست به صورت هم‌زمان، هستی را هم ثابت بداند.

مشاوره: برای انتخاب این گزینه، اصلاً نیازی نبود تا به اطلاعات درسی خودتان رجوع کنید؛ کفایت از خودتان بپرسید که آیا امکان دارد، شخصی هم‌زمان جهان را ثابت و در حرکت بداند؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ لایه باطنی اشیاء بیانگر وحدت و ثبات هستی است؛ نه لایه ظاهری.

پارمنیدس، تغییر و حرکت در لایه ظاهری جهان را انکار نمی‌کرد.

۲ پارمنیدس برای اولین بار به مفهوم «بودن» و «شدن» توجه دقیق نموده است؛ نه اینکه آن را اصلاح کند.

۴ از دیدگاه پارمنیدس، صرفاً لایه ظاهری جهان با حواس درک می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۹۱- کدام گزینه در تکمیل عبارت زیر، مناسب‌تر است؟

«دیدگاه و در خصوص ماده اولیه جهان با یکدیگر متفاوت است و به ترتیب، آن‌ها، عنصر اولیه همه موجودات جهان را و می‌دانستند.»

- ۱) فیثاغورس - تالس - آب - اعداد
 ۲) تالس - فیثاغورس - آب - وجود
 ۳) فیثاغورس - تالس - اعداد - آب
 ۴) فیثاغورس - تالس - اعداد - آتش

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۴)

عنصر اولیه جهان از نظر اندیشمندان یونانی	
تالس	آب
فیثاغورس	اعداد و اصول اعداد
هراکلیتوس	آتش
پارمنیدس	با مسامحه می‌توان «وجود» را عنصر اولیه موجودات از نظر او دانست.

پاسخ تشریحی:

بر اساس متن کتاب و آنچه که در بالا ذکر شد؛ تالس، اساس عالم را آب می‌داند و فیثاغورس آن را اصول اعداد معرفی می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ ترتیب ذکر شده برای عنصر اولیه موجودات، نادرست است.

۲ و ۴ «وجود» و «آتش» نادرست هستند.

مشاوره: این تیپ تست، در کنکور سراسری تیرماه ۱۴۰۲ و دی‌ماه ۱۴۰۱ وجود داشته است.

گروه آموزشی ماز

۹۲- درباره سوفیست‌ها می‌توان گفت.....

۱) به دنبال تفکیک حق و باطل از طریق جدل و آموزش سخنوری بودند.

۲) معتقد بودند که تفسیر جهان به شکلی واحد و بدون توجه به حقیقت ممکن است.

۳) جست‌وجوی حقیقت و تفکیک حقیقت از امور غیرحقیقی را بی‌فایده تلقی می‌کردند.

۴) به دنبال پیروزی بر رقیب از طریق فنون جدل بودند تا به حقیقتی واحد دست پیدا کنند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۴)

سوفیست‌ها	
معنای واژه	به معنای دانشمند است و این لقب را، خودشان انتخاب کرده‌اند؛ اما بعدها این واژه، معنای مغالطه کار به خودش گرفت.
معرفی	افرادی که منادی بی‌اعتباری علم و اندیشه بودند و اصل حقیقت و واقعیت را انکار می‌کردند.
علت ظهور	آشفتنگی فکری در میان مردم به دلیل نظرات گوناگون و غالباً متضاد اندیشمندان نخستین در تفسیر جهان
پیشه اصلی	به‌جای آموزش علوم، به فن سخنوری روی آوردند.
هدف اصلی	به‌جای رسیدن به حقیقت، پیروزی بر رقیب را هدف قرار دادند.

پاسخ تشریحی:

سوفیست‌ها معتقد به بی‌حاصل بودن جستجوی حقیقت بودند و به این نتیجه رسیدند که حق و باطل از یکدیگر، قابل تفکیک نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) سوفیست‌ها معتقد به کشف حقیقت نبودند و به این نتیجه رسیدند که حق و باطل را نمی‌توان تفکیک نمود.
 ۲) و ۴) سوفیست‌ها معتقد به تفسیر واحد از جهان نبودند؛ بلکه به «نسبیت شناخت» اعتقاد داشتند؛ به عبارت ساده‌تر، از نظر آنان، رسیدن به یک شناخت و تفسیر واحد از جهان، امکان ندارد.

مشاوره: در برخی گزینه‌ها، ممکن است بخشی درست و بخشی نادرست باشد؛ پس بدون عجله کردن، همه عبارت را بررسی کنید.

گروه آموزشی ماز

۹۳- کدام گزینه شرایط جامعه آتن در زمان سقراط را به نحو بهتری توصیف می‌کند؟

- ۱) همه مردم آتن به دنبال حق جلوه دادن باطل بودند.
 ۲) جامعه آتن در زمان سقراط، متأثر از اندیشه‌های متفکرین نخستین بود.
 ۳) تحت تأثیر اندیشه‌های سوفسطائیان، اخلاق و فضیلت میان مردم کاملاً از بین رفته بود.
 ۴) سوفسطائیان با کمک اقسام خطای اندیشه و جدل و فن سخنوری، به نشر عقاید خود می‌پرداختند.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۵)

شرایط جامعه آتن در زمان سقراط	
تأثیرپذیری	جامعه آتن در زمان سقراط متأثر از اندیشه‌های سوفسطائیان بود.
عقیده حاکم	عقیده سوفیست‌ها که بر آتن حاکم بود؛ واقعیت نداشتن علم و دانش و غیرقابل شناخت بودن جهان بود.
نوع نشر عقاید	سوفیست‌ها، با کمک اقسام مغالطه‌ها و جدل و فن سخنوری به نشر اندیشه خود می‌پرداختند.
وضعیت حق و باطل	بسیاری از مردم به دنبال حق جلوه دادن باطل بودند.
وضعیت حقیقت و فضیلت	جامعه آتن از حقیقت و فضیلت فاصله می‌گرفت.
وضعیت حق‌طلبی	حق‌طلبی در سایه جدل و سخنوری ماهرانه کمرنگ شده بود.

پاسخ تشریحی:

این عبارت، برگرفته از متن کتاب بوده که در آن بیان شده است: «سوفسطائیان با کمک اقسام مغالطه‌ها و جدل و فن سخنوری به نشر اندیشه خود می‌پرداختند و بر شیوه زندگی مردم تأثیر می‌گذاشتند» و کاملاً صحیح است.

مشاوره: در برخی از تست‌های کنکور سراسری، عین مطلب کتاب آورده می‌شود و طراح، با اندکی تغییر و جابجایی کلمات به دنبال سنجش دقت و تیزبینی دانش‌آموز است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بر اساس متن کتاب، «بسیاری از مردم به دنبال حق جلوه دادن باطل بودند»؛ نه همه مردم.
 ۲) جامعه آتن در زمان سقراط متأثر از اندیشه‌های سوفسطائیان بود؛ نه متفکرین نخستین مانند، هراکلیتوس و تالس.
 ۳) «تحت تأثیر اندیشه‌های سوفسطائیان، اخلاق و فضیلت میان مردم کمرنگ شده بود» نه اینکه کاملاً از بین رفته باشد.

گروه آموزشی ماز

۹۴- کدام گزینه، روش گفت‌وگوی سقراطی را به نحو دقیق‌تری تبیین کرده است؟

- ۱) این روش مبتنی بر مباحثه است و با توجه به سؤال‌های اساسی، سؤالات بعدی طرح می‌شود.
 ۲) مفهومی از مفاهیم را که در زندگی ما کمتر اهمیت دارد را برمی‌گزیند و به مسائل حیاتی می‌رسید.
 ۳) با توجه به پاسخ مخاطب، سؤال دیگری توسط سقراط مطرح می‌شد، به طوری که پاسخ‌دهنده به حقیقت رسانده می‌شد.
 ۴) این روش مبتنی بر مباحثه است، به طوری که بحث طوری ادامه داده می‌شود که مخاطب حقایق را از سقراط یاد بگیرد.

پاسخ گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۵)

روش سقراطی	
مبنا و اساس	مباحثه و گفت‌وگو
موضوع	مفاهیمی که در زندگی برای ما اهمیت دارد؛ مانند دوستی یا شجاعت
شیوه رسیدن به حقیقت	مخاطب خودش حقیقت را از زبان خودش بیان می‌کند.
شبهات	مانند کار یک ماما است که به شخص کمک می‌کند تا خودش، نوزاد را به دنیا آورد.
نتیجه این روش	جهالت افراد قدرتمند و سفسطه‌گر به رُخشان کشیده شد.
تأثیر در جامعه آتن	سقراط، به چهره‌های بحث‌برانگیز تبدیل شد و بسیاری از مردم او را دوست می‌داشتند و گروهی نیز از او بیزار بودند.

پاسخ تشریحی:

در روش سقراطی، از طرف مقابل سؤالاتی پرسیده می‌شود و با توجه به پاسخ‌های وی، سؤالات دیگری مطرح می‌شود و در نهایت هردو طرف به کشف حقیقت ناائل می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ با توجه به پاسخ‌های فرد، سؤالات بعدی مطرح می‌شود؛ نه با توجه به سؤال‌های اساسی.
- ۲ سقراط مفهومی از مفاهیم را که در زندگی ما اهمیت حیاتی دارد، برمی‌گزیند و درباره‌اش پرسش می‌کند؛ نه اینکه یک مفهوم کم‌اهمیت را انتخاب نماید و سپس به مسائل اساسی بپردازد.
- ۴ در روش سقراطی، مخاطب خودش به حقیقت می‌رسد؛ نه اینکه سقراط حقایق را به او آموزش دهد.

گروه آموزشی ماز

۹۵- علت نهایی دانا معرفی کردن سقراط این است که و سقراط دانایی را در می‌دانست و نمی‌دانم سوفسطائیان ریشه در دارد.

- ۱) او می‌داند که نمی‌داند - اقرار به نادانی - جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب
- ۲) او می‌داند که نمی‌داند - تواضع و فروتنی - جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب
- ۳) سروش معبد دلفی به دوستش دانایی او را پیام داده است - تواضع و فروتنی - عدم کشف حقیقت توسط اندیشمندان
- ۴) سروش معبد دلفی به دوستش دانایی او را پیام داده است - تواضع و فروتنی - عدم کشف حقیقت توسط سوفسطائیان

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۵)

دانایی سقراط	
پیام سروش معبد دلفی	داناترین مردم سقراط است.
راز پیام سروش معبد دلفی	به ما نشان دهد که تا چه اندازه نادان هستیم.
علت دانا بودن سقراط	به نادانی خویش، دانا است.
معنای نمی‌دانم سقراط	می‌خواهم بدانم.
معنای نمی‌دانم سوفیست‌ها	نمی‌توانم که بدانم.
جهل ساده	کسی که بداند که به چیزی نادان است؛ مانند سقراط.
جهل مرکب	کسی که فکر کند همه چیز را می‌داند و به نادانی خویش، جاهل باشد؛ مانند سوفسطائیان.

پاسخ تشریحی:

علت دانا معرفی کردن سقراط در پیام سروش معبد دلفی، این است که او می‌داند که نمی‌داند. در واقع، سقراط دانایی را در اقرار به نادانی می‌دانست؛ اما «نمی‌دانم» سوفسطائیان، ریشه در جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب دارد.

تکنیک حل: برای پاسخ به این نوع از تست‌ها، بهتر است ابتدا قسمت‌هایی که پاسخ صحیح آن را بلد هستیم؛ مشخص نماییم و با توجه به گزینه‌های حذف شده، گزینه صحیح را مشخص کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ سقراط دانایی را در اقرار به نادانی می‌دانست؛ نه در تواضع و فروتنی.
- ۳ علت دانا معرفی کردن سقراط، ربطی به سروش معبد دلفی ندارد و نمی‌دانم سوفسطائیان ریشه در جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب دارد.
- ۴ ریشه نمی‌دانم سوفسطائیان جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب است.

گروه آموزشی ماز

۹۶- کدام گزینه را نمی‌توان از زندگی و رفتار سقراط برداشت کرد؟

- ۱) زندگی را انتقال از جهانی به جهان دیگر می‌دانست.
- ۲) در مقابل علم و دانش، تواضع و فروتنی داشت.
- ۳) برای آگاه کردن مردم، رنج را تحمل می‌کرد.
- ۴) فضیلت را بر ثروت ترجیح می‌داد.

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۵)

سرتاسر زندگی سقراط نشان‌دهنده فلسفه او است و می‌توان فلسفه و اندیشه‌های او را در زندگی‌اش مشاهده نمود و اعتقاداتی مثل ترجیح فضیلت بر ثروت، گذرگاه بودن مرگ، تواضع و فروتنی علمی، فداکاری در راه حقیقت، تحمل رنج برای آگاه کردن مردم و مبارزه با جهل و نادانی و ... از جمله مواردی است که با اندک دقتی در داستان زندگی و محاکمه سقراط به دست می‌آیند.

پاسخ تشریحی:

سقراط مرگ را انتقال از جهانی به جهان دیگر می‌دانست؛ نه زندگی را. در دادگاه نیز می‌گوید: «باری، اگر مرگ انتقال به جهانی دیگر است و اگر این سخن راست است که...».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ سقراط معتقد به تواضع و فروتنی علمی بود و خود را نادان می‌دانست.
- ۳ با توجه به محاکمه سقراط و خوردن جام شوکران توسط ایشان، جای هیچ شکلی باقی نیست که وی جهت آگاهی بخشی به مردم، رنج‌ها و افتراهای فراوانی را تحمل کرده و در پایان از جان خویش نیز در این راه می‌گذرد.
- ۴ سقراط به صراحت بیان می‌کند: «از گشت‌وگذار در شهر جز این مقصودی ندارم که شما جوانان و بزرگسالان را متقاعد سازم که نباید جسم و مال و ثروت را بر کمال نفس خود ترجیح دهید و به شما یادآوری کنم که ثروت، فضیلت نمی‌آورد، بلکه از فضیلت است که ثروت و هر چه که برای فرد و جامعه سودمند است، به دست می‌آید».

گروه آموزشی ماز

۹۷- کدام گزینه توصیف دقیق‌تری از جهان‌شناسی سقراط ارائه کرده است؟

- ۱) صفات خدا میان ملتوس و سقراط یکسان بوده است.
- ۲) سقراط منکر عالم ماوراءالطبیعه و جهان دیگر بوده است.
- ۳) لوازم یک چیز، به‌هیچ‌وجه نمی‌تواند دال بر وجود آن چیز باشد.
- ۴) از نظر سقراط، مرگ سریع‌تر از هر چیزی می‌دود و سرانجام زندگی بشر است.

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۵)

پاسخ تشریحی:

سقراط و ملتوس، هر دو قدرت مافوق بشری را، نشانه وجود خداوند می‌دانستند؛ پس صفات خدا میان ملتوس و سقراط، یکسان بود؛ اما مصداق خدا میان آن‌ها تفاوت داشت. در واقع، ملتوس، برخلاف سقراط، خورشید و ماه را به‌عنوان خدا می‌دانست.

مشاوره: گاهی گزینه‌ای که اصلاً فکر نمی‌کنید پاسخ سؤال باشد، دقیقاً پاسخ سؤال است؛ پس در رد گزینه‌ها عجله نکنید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ سقراط، وجود خدا و عالم ماوراءالطبیعه را انکار نمی‌نمود، بلکه به وجود خداوند اعتقاد داشت و به تبع آن به وجود عالم ماوراءالطبیعه هم معتقد بود.
- ۳ از نظر سقراط، لوازم یک چیز، دال بر وجود آن چیز است.

مثال: وجود دود، دال بر وجود آتش است.

۴ از نظر سقراط، بدی تندتر از مرگ می‌دود و مرگ، پایان زندگی بشر نیست؛ بلکه می‌تواند انتقال از جهانی به جهان دیگر باشد.

گروه آموزشی ماز

۹۸- رسالت سقراط که از جانب خداوند و با ندهای غیبی بر عهده او بود؛ این است که.....

- ۱) مردم و جوانان را برای توجه به فضیلت متقاعد کند.
- ۲) به مردم یادآوری کند که از ثروت، فضیلت به دست نمی‌آید.
- ۳) با تهی‌دستان و توانگران هم‌نشینی کند تا به سخنان او گوش دهند.
- ۴) در جست‌وجوی دانش بکوشد و دانش را به افراد دیگر، آموزش دهد.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۵)

مطالب شبیه به هم در این درس

مقصود اصلی سقراط از گشت‌وگذار در شهر	متقاعد ساختن مردم برای توجه به فضیلت
انگیزه اصلی سقراط	رسالتی که از جانب خداوند بر عهده داشت
رسالتی که از جانب خداوند داشت	هم‌نشینی با تهی‌دستان و توانگران برای اینکه از او بپرسند و به سخنانش گوش دهند
مأموریت سقراط از نظر خودش	در جست‌وجوی دانش بکوشد و آن را به دیگران آموزش دهد

پاسخ تشریحی:

سقراط می‌گفت: «من هیچ‌گاه از بیدار ساختن، پند دادن و حتی سرزنش کردن یک‌یک شما باز نمی‌ایستم و شما همه‌جا مرا در کنار خود می‌یابید. من کسی نیستم که برای پول سخن بگویم یا به خاطر آن، لب از گفتار فرو بندم. من هم با تهی‌دستان و هم با توانگران هم‌نشینی می‌کنم تا از من بپرسند و به سخنان من گوش فرا دهند... این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رؤیایا بر عهده من نهاده است»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ به مقصود اصلی سقراط از گشت‌وگذار در شهر اشاره دارد.
- ۴ به مأموریت سقراط اشاره دارد.

مشاوره: مفاهیم شبیه به هم در این درس بسیار زیاد است؛ حتماً جدولی که برایتان نوشتیم را در جایی یادداشت کنید.

گروه آموزشی ماز

۹۹- کدام گزینه در خصوص مقایسه سقراط با سوفسطائیان درست است؟

- ۱) زندگی سقراط همانند سوفسطائیان، سراسر مبارزه با مخالفین دیدگاه‌های خویش بوده است.
- ۲) سقراط در پیشرفت فلسفه نقش بسزایی داشته و سوفسطائیان هیچ تأثیری در این زمینه نداشته‌اند.
- ۳) سقراط و سوفسطائیان هر دو به دنبال کشف حقیقت بودند، ولی مسیر رسیدن به حقیقت‌شان با هم متفاوت بود.
- ۴) سقراط به دنبال سعادت انسان‌ها بود، ولی سوفسطائیان هدفشان کسب درآمد و پیروزی بر رقیب از هر راه و شیوه‌ای بود.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۵)

سقراط	سوفسطائیان
حقیقت و واقعیت را پذیرفته بود.	حقیقت و واقعیت را انکار می‌کردند.
خداوند واحد را قبول داشت.	خدایان متعددی را می‌پرستیدند.
به آموزش علوم می‌پرداخت.	به‌جای آموزش علوم، به آموزش سخنوری و وکالت روی آوردند.
به تفکیک حق از باطل می‌پرداخت.	تفکیک حق از باطل را غیرممکن می‌دانستند.
به دنبال احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت بود.	به دنبال پیروزی بر رقیب بودند.
به سعادت انسان اهمیت می‌داد.	به دنبال کسب درآمد بودند.

پاسخ تشریحی:

سقراط به دنبال سعادت انسان‌ها بود و به مفاهیمی مانند فضیلت توجه می‌کرد، ولی سوفسطائیان هدفشان کسب درآمد و پیروزی بر رقیب از هر راه و شیوه‌ای بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) زندگی سقراط با سوفسطائیان کاملاً متفاوت از هم بوده است؛ سقراط به دنبال احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت بود؛ نه مبارزه با مخالفین.
- ۲) سوفسطائیان با نظرات مخالف و مغالطاتی که انجام دادند؛ خیلی از فیلسوفان و دانشمندان را وادار به نقد سخنان خود کردند و از طریق پاسخ فیلسوفان به این اشکالات، سبب رشد فلسفه و بالندگی فلسفه شدند و در رشد فلسفه نقش داشته‌اند.
- ۳) سوفسطائیان برخلاف سقراط، به دنبال کشف حقیقت نبودند و فقط به دنبال کسب درآمد و پیروزی بر رقیب بودند.

دام تستی: ممکن است گمان کنید که سوفسطائیان، به دلیل استفاده از مغالطات و سایر ویژگی‌های منفی‌شان، هیچ نقشی در پیش‌برد فلسفه نداشته‌اند؛ اما این سخن درستی نیست. زیرا آن‌ها با ایستادگی در مقابل فلسفه و مبارزه با آن، سبب توجه دوست‌داران دانش به فلسفه شدند.

مشاوره: تفاوت سقراط با سوفسطائیان با بیانی متفاوت در کنکور سراسری تیرماه ۱۴۰۲ مورد توجه قرار گرفته بود.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- کدام گزینه منطبق با زندگی و اندیشه‌های سقراط نیست؟

- ۱) سقراط دانای حقیقی را کسی به‌جز خداوند نمی‌داند.
- ۲) سقراط با اقدامات خویش، مدعیان دروغین دانایی را رسوا کرد.
- ۳) سقراط به‌صورت قطعی، سرنوشت خودش را از مدعیان دانایی که زنده می‌مانند، بهتر می‌دانست.
- ۴) از نظر سقراط، نادانی و جهل یک نقص و ایراد است و انسان باید در جهت رفع این ایراد بکوشد تا آن را برطرف نماید.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۵)

سقراط	
از فضیلت است که هرچیز سودمندی به دست می‌آید.	دیدگاه دربارهٔ فضیلت
دانای حقیقی فقط خداوند است.	دیدگاه دربارهٔ دانایی
به نادانی خودش، دانا بود؛ پس دچار جهل ساده بود.	میزان دانایی خودش
خورشید و ماه را به‌عنوان خدا انکار می‌کرد و به خدای واحد معتقد بود.	دیدگاه دربارهٔ خداشناسی
اثبات خداوند از طریق اثبات آثار و صفات او.	چگونگی اثبات خداوند
مرگ، انتقال از جهانی به جهان دیگر است.	دیدگاه دربارهٔ مرگ
بدی، تندتر از مرگ می‌دود.	دیدگاه دربارهٔ بدی

پاسخ تشریحی:

سقراط در پایان دادگاه می‌گوید: «سرنوشت کدام‌یک از ما بهتر است؟ جز خدا کسی نمی‌داند». در واقع سقراط، مرگ را ضرورتاً انتقال به جهانی دیگر نمی‌دانست، بلکه می‌گفت: «اگر مرگ، انتقال از جهانی به جهان دیگر باشد...».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ دانای حقیقی از نظر سقراط، فقط خداوند است.
- ۱ سقراط با استفاده از روش خویش در بحث و گفت‌وگو، نادانی بسیاری از مدعیان دانایی را آشکار کرد.
- ۴ سقراط نادانی و جهل را نوعی نقص و ایراد می‌داند و این موضوع را از توجه او به دانش و فضیلت می‌توان فهمید.

گروه آموزشی ماز

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

